

1880.834

2390

ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ

ΚΑΙ

ΠΡΟΑΣΤΕΙΑ ΑΥΤΗΣ

ΜΕΤΑ ΤΗΣ

ΘΡΑΚΗΣ

Πρὸς χρῆσιν τῶν Δημοτ. Σχολείων καὶ Παρθεναγωγείων

ΥΠΟ

ΙΩΑΝΝΟΥ Γ. ΚΥΦΙΩΤΟΥ

Ἐκδοσίς δευτέρα βελτιωμένη καὶ ἐπηυξημένη.

Αδείᾳ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Α. ΖΕΛΛΙΤΣ ΚΑΙ ΥΙΩΝ.

1880.

Πᾶν ἀντίτυπον μὴ φέρον τὴν ἴδιόχειρον ὑπογραφὴν μου
καταδιώκεται ὑπὸ τοῦ νόμου ὡς προερχόμενον ἐκ τυπο-
κλοπίας.

ΤΗΙ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΙ

ΚΑΙ

ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΚΗΙ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΙ

ΤΟΔΕ

ΤΟ ΠΟΝΗΜΑ

ΜΕΤΑ ΣΕΒΑΣΜΟΥ

ΑΝΑΤΙΘΗΣΙΝ

Ο ΣΥΓΓΡΑΦΕΥΣ.

Τοῖς ἐντευξομένοις.

‘Η διδασκαλία τῆς γεωγραφίας ἐγίνετο μέχρι τοῦδε κατὰ τρόπον ὅλως ἀντικείμενον εἰς τὴν φύσιν τοῦ ἐν τῇ δημοτικῇ σχολῇ διδασκομένου παιδός. Τὸ ἄνθος τῶν ἡμετέρων παιδαγωγῶν διετύπωσε πρὸ ποιλοῦ ἥδη ἐν τῷ Ἑλληνικῷ Φιλολογικῷ Συλλόγῳ τὸν τρόπον, δι’ οὗ δέοντα ἀρχηται καὶ προσβαίνη τὸ τοῦ σπουδαιοτάτου τούτου μαθήματος διδασκαλία. Ως ἥδη τοῖς παιδαγωγοῖς ἔδοξε καὶ πάνυ δρθῶς, ἐκαστος δημοδιδάσκαλος ὑφέλει νὰ ἀρχηται ἀπὸ τῆς τοπογραφίας τοῦ δωματίου καὶ τῆς σχολῆς ἐν ἣ διδάσκει ἐπεκτείνων τὸν κύκλον εἰς τὴν τοπογραφίαν τοῦ δήμου ἐν φῇ σχολὴ τῶν περιχώρων, τῆς ἐπαρχίας τοῦ κράτους καὶ ἐν τέλει τῶν γειτονεύοντῶν κρατῶν. ἔτι δὲ νὰ ἀσκῇ ἐν τούτῳ τῷ μεταξὺ τοὺς μαθητὰς εἰς τὸ ἴχνογραφεῖν τὰ μέρη, ὃν τὴν τοπογραφίαν διδάσκει. Παρεντιθεὶς δὲ ἐν τοῖς τοπογραφικοῖς μαθήμασι καὶ τὰ σπουδαιότερα τῶν κεφαλαίων τῆς φυσικῆς γεωγραφίας καθιστᾷ τὸ ὑπ’ αὐτοῦ διδασκόμενον μάθημα λίαν ἐπαγωγὸν καὶ λυσιτελές.

Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν τοιούτων παιδαγωγικῶν ἀρχῶν καὶ συμφώνως ταῖς διατάξεις τοῦ ἐκδόθεντος πατριαρχικῆς προνοίᾳ προγράμματος τῶν ἀστυκῶν σχολῶν, συνετάχθη τὸ παρὸν πονημάτιον, εἰς δὲ Ἐλαζίν τὴν Μήλην ἐν μέρει μὲν ἐκ τῆς Κ)ως τοῦ Σ. Βυζαντίου καὶ τῆς Κωνσταντινάδος, ἐν μέρει δὲ ἐξ ἄλλων συγγραμμάτων, οἷον τοῦ Enault, Blancart, Dethier, Βάληη, Μελετίου, Δήμιτζα, περιοδικῶν τινῶν Συλλόγων καὶ ἐκθέσεων γραπτῶν τῶν ἀξιο-

τίμων κ. κ. διδασκάλων, πρὸς οὓς ἐκφράζω τὰς εὐ-
χαριστίας μου.

Ταῦτα περίπου ἐλέγομεν ἐν τῇ α΄. ἔξαντληθείσῃ
ἡδη ἐκδόσει. Ἐπειδὴ δὲ αἱ δεύτεραι φροντίδες σοφώ-
τεραι, συμπληρώσαντες πᾶν εἴτε κενὸν ὑπῆρχεν ἐν αὐ-
τῷ καὶ πλεῖστα μέρη διασκευάσαντες ἐπὶ τὸ διδακτι-
κώτερον, διδαχθέντες ὑπὸ τῆς πείρας, προσφέρομεν
νῦν εἰς τὴν μικρὰν σπουδάζουσαν νεολαίαν, δευτέραν
ἐκδοσιν αὐτοῦ, προσθέντες καὶ τὴν μεγάλην πατρίδα
(Θράκην) μετὰ τῶν πρώτων μαθημάτων τῆς Φυσικῆς
Γεωγραφίας καὶ τοπογραφικοῦ χάρτου τῆς Κωνσταντι-
νουπόλεως, εὐελπιστοῦτες, ὅτι συντελεστικώτερον τὸ
ἔργον ἀποθήσεται καὶ ώς τοιοῦτον θέλει τύχει τῆς εὐ-
μενοῦς ὑποδοχῆς τοῦ τε Σεβαστοῦ δμογενοῦς κοινοῦ
καὶ τῶν ἀξιοτίμων κ. κ. διδασκάλων.

Τὸ πονημάτιον τοῦτο θεοῦ θέλοντος θέλει ἐκδίδοσθαι
καθ' ἔκαστον ἔτοις μετὰ προσθηκῶν καὶ βελτιώσεων.

Πέραν τῇ 14 Σεπτεμβρίου 1880.

I. Γ. ΚΥΦΙΩΤΗΣ·

ΒΙΒΛΙΟΝ Α'.

ΜΕΡΟΣ Α'.

ΜΕΡΟΣ Α'.

ΜΙΚΡΑ ΠΑΤΡΙΣ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΠΡΟΕΙΣΔΑΓΩΓΙΚΑ

Τὸ δωμάτιον, ἐγτὸς τοῦ ὁποίου εύρισκόμεθα,
λέγεται αἴθουσα τῆς παραδόσεως.

Πέρη τοῦ δωματίου εἶναι ἔκεινα τὰ ὄποια ἐὰν
μετατοπίσωμεν καταστρέφουσι τὴν αἴθουσαν· π.
χ. τὸ ἔδαφος, ἡ ὄροφή, οἱ τοῖχοι, τὰ παράθυρα
καὶ ἡ θύρα. Ἐπιπλα δὲ τοῦ δωματίου ἔκεινα τὰ
ὄποια καὶ ἀν μετατοπίσωμεν τὴν αἴθουσαν δὲν
τὴν καταστρέφουσι· π. χ. τὰ θρανία, ἡ τράπεζα,
ὁ μαυροπίναξ, τὸ ἀριθμητήριον, αἱ εἰκόνες κτλ.

Ἡ αἴθουσα ἔχει τέσσαρα μέρη ἢ πλευρὰς, διὰ
τοῦτο δὲ ὀνομάζεται τετράπλευρος (1)· τὰ ση-
μεῖα ἔκεινα, εἰς τὰ ὄποια ἔνοῦνται αἱ τέσσαρες
πλευραὶ, ὀνομάζονται γωνίαι. Ἐπειδὴ δὲ ἔχει
τέσσαρας γωνίας ὀνομάζεται τετράγωνος.

Ιγνογράφησις. Ἀς σχεδιάσῃ ὁ μαθητὴ: ἐπὶ τοῦ μαυρο-
πίνακος τὸ δωμάτιον, δῶρο; δεῖγη τὰς πλευρὰς: αἱ τὰς γω-
νίας κύτοι.

(1) Ο διδάσκαλος πρέπει νὰ ὑποδεῖξῃ ἂλλα τινα τετρά-
πλευρα, ἵνα οἱ μαθηταὶ ἐννοήσωσι καλλίτερον ταῦτα.

Διὰ νὰ μεταβῶμεν ἀπὸ τῆς μιᾶς πλευρᾶς τοῦ δωματίου μέχρι τῆς ἄλλης κατ' εὐθεῖαν γραμμὴν, πρέπει νὰ περιπατήσωμεν μερικὰ βήματα (μετροῦνται), δύοις καὶ ἀπὸ τῆς ἄλλης πλευρᾶς τῆς 3ης μέχρι τῆς 4ης. Ή μία πλευρὰ ἀπέχει τῆς ἄλλης βήματα , ἡ δὲ ἄλλη τῆς ἄλλης

Οχῶρος τὸν δόποιον περιεπατήσαμεν καὶ ὅστις εὑρίσκεται μεταξὺ τῶν δύο τούτων πλευρῶν τοῦ δωματίου λέγεται διάστημα.

Τὸ μακρότερον διάστημα λέγεται μῆκος, τὸ δὲ βραχύτερον πλάτος. (1)

Ἐξω τῶν τοίχων δὲν ὑπάρχει τὸ δωμάτιον, οἱ τοῖχοι λοιπὸν εἶναι τὸ μέρος ὅπου τελειόνει τὸ δωμάτιον.

Τὰ μέρη δὲ ὅπου τελειόνει πρᾶγμά τι καὶ ἀρχεται ἄλλο, λέγονται ὅρια τοῦ πράγματος.

Πέραν τοῦ τοίχου ὑπάρχουσιν ἄλλα δωμάτια τῆς σχολῆς, τὰ δόποικ ἀποτελοῦσι τὴν δλην σχολήν.

Οπως οἱ τοῖχοι τοῦ δωματίου εἶναι ὅρια αὐτοῦ, οὕτω καὶ οἱ τοῖχοι τῆς σχολῆς εἶναι ὅρια αὐτῆς.

(1) Οἱ διδάσκαλοι δὲ μεταχειριζόμενοι καὶ ἄλλα δύοις παραδείγματα διαστημάτων γνωστῶν δηλ. θρανίων, τραπέζων κτλ. ὅπως οἱ μαθηταὶ συλλάβωσιν εὐκρινέστερον τὴν ἴδεαν τοῦ διαστήματος

"Οταν ἔξελθωμεν τῆς σχολῆς, θ' ἀπαντήσωμεν καὶ ἄλλα κτίρια, οἰκίας. κτλ.

Οἱ ἀνθρωποι διὰ νὰ προφυλάττωνται ἀπὸ ληστῶν, θηρίων, καὶ διὰ νὰ προμηθεύωνται τὰ ἀναγκαῖα δεῖς ἀπὸ τὸν ἄλλον, κτίζουσι τὰς οἰκίας τὴν μίαν πλησίον τῆς ἄλλης· ἐκατὸν ἡ διακόσιοι οἰκίαι ὅταν κεῖνται ἡ μία πλησίον τῆς ἄλλης, ὀνομάζεται τοῦτο συνοικία. "Οπως τὸ δωμάτιον καὶ ἡ σχολὴ ἔχει ὅρια, οὕτω καὶ ἡ συνοικία ἔχει ὅρια.

Πέραν τῶν ὅριών τῆς συνοικίας ὑπάρχει
Ἐὰν ἡ συνοικία ἦναι μεμονωμένη καὶ δὲν συνέχηται μετ' ἄλλης τενὸς συνοικίας, λέγεται κώμη ἡ χωρίον.
Ἐὰν δὲ τρεῖς ἡ τέσσαρες συνοικίαι εὑρίσκωνται ἡ μία πλησίον τῆς ἄλλης,
ὄνομάζεται κωμόπολις· ὅταν δὲ περισσότεραι τοιαῦται συνοικίαι ὑπάρχωσι, λέγεται πόλις· ἡ δὲ συνοικία τὴν ὁποίαν θ' ἀπαντήσωμεν ὀλίγον πρὶν εἰσέλθωμεν εἰς μίαν πόλιν λέγεται προάστειον, διότι ἡ πόλις λέγεται καὶ ἀστυ.

Πέραν τῶν τεσσάρων τοίχων τοῦ δωματίου δὲν δυνάμεθα νὰ ἴδωμεν μακρότερον, διότι οἱ τοίχοι σχηματίζουσι πέριξ ἡμῶν κύκλον, ὅριζοντα τὴν ὅρασιν ἡμῶν.

"Αν ἀφαιρέσωμεν τοὺς τοίχους, δυνάμεθα νὰ ἴδωμεν μακρότερον, ἀλλὰ θὰ ἴδωμεν πάλιν οἰκίας, λόφους (ὑψώματα), δένδρα τὰ ὅποια εὑρί-

σκονται πολὺ μακρὰν ἡμῶν καὶ σχηματίζουσιν
ἄλλον κύκλον, ὅρίζοντα τὴν ὄρχσιν ἡμῶν, εἰς
τὸν ὅποιον μᾶς φχίνεται ὅτι ὁ οὐρανὸς ἐγγίζει
τὴν γῆν.

Ορίζοντα ἀπλῶς ὄνομάζομεν τὸν κύκλον
τὸν σχηματίζόμενον πέριξ ἡμῶν, ὅταν ἥμεθα ἐπὶ^{τινος} ὑψηλοῦ ὑπαίθρου μέρους, ὑπὸ τῶν πέριξ
ὑψωμάτων, τὰ ὅποια ἐμποδίζουσι τὴν ὀρασινή-
μῶν καὶ δὲν δυνάμεθα νὰ ἴδωμεν πολὺ μακράν.
Ἐὰν πρὶν ἔξημερώσῃ παρατηρήσωμεν εἰς τὸν
ὅρίζοντα, θέλομεν-ἴδει ὅτι ἔξι ἐνὸς σημείου τοῦ
ὅρίζοντος ἀνατέλλει ὁ ἥλιος· τὸ μέρος τοῦτο τοῦ
ὅρίζοντος ὄνομάζομεν Ἀνατολήν· τὸ δὲ
ἐσπέρας βλέπομεν εἰς τὸ ἀντίθετον μέρος τοῦ
ὅρίζοντος ὅτι ὁ ἥλιος βασιλεύει ἡ δύει (βουτᾶ),
τοῦτο τὸ μέρος ὄνομάζομεν Δύσιν. Ὅταν βλέ-
πωμεν πρὸς ἀνατολὰς, ὅπισθέν μας ἔχομεν τὴν
Δύσιν· ἐὰν δὲ ἀπλῶσωμεν τὴν ἀριστεράν μας χεῖρα,
ὅπως ἵσταμεθα, θὰ δείξωμεν ἐν ἄλλῳ σημεῖον τὸ
ὅποιον ὄνομάζεται Βορρᾶς ἡ Ἄρκτος, καὶ
μὲ τὴν δεξιὴν χεῖρά μας εἰς τὸ ἀντίθετον μέρος
θὰ δείξωμεν ἄλλῳ σημεῖον, τὸ ὅποιον ὄνομάζεται
Νότος ἡ Μεσημβρία.

Κατὰ τὸ διάστημα τὸ ὅποιον ὁ ἥλιος διευθύ-
νεται ἀπὸ τὴν ἀνατολὴν πρὸς τὴν δύσιν ἔχομεν
ἡμέραν, ἐπειτα ὁ ἥλιος χάνεται ἀπὸ τοὺς ὀφθαλ-
μούς μας, δηλαδὴ κρύπτεται τὴν ἐσπέραν καὶ

ἀνατέλλει πάλιν τὴν πρωῖαν καὶ εἰς τοῦτο τὸ διάστημα ἔχομεν νύκτα.

Ως πρὸς τὸ δωμάτιον ἡμῶν τὸ σημεῖον ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἀνατέλλει ὁ ἥλιος εἶναι πρὸς τοῦτο τὸ μέρος (ἄς δεξῆ ὁ μαθητής), τὸ δὲ σημεῖον εἰς ὃ δύει εἶναι πρὸς τοῦτο τὸ μέρος, εἰς τὸ δεξιόν μας μέρος εἶναι καὶ εἰς τὸ ἀριστερόν

Ἐμάθομεν τὰ τέσσαρα σημεῖα τοῦ ὄριζοντος, τὰ ὅποια δυνάμεθα νὰ τὰ δεξιῶμεν ὅπου καὶ ἀνεύρισκώμεθα· εἶναι δὲ ταῦτα Ἀνατολὴ, Δύσις, Ἀρκτος ἡ Βορρᾶς καὶ Νότος ἡ Μεσημβρία.

Ἡ πλευρὰ τοῦ δωματίου μας, ἡ ὅποια βλέπει πρὸς τὴν Ἀνατολὴν, ὀνομάζεται ἀνατολικὴ, ἡ δὲ ἀντίθετος αὐτῆς δυτικὴ· ἡ ἄλλη ἡ ὅποια βλέπει πρὸς Βορρᾶν, Βόρειος ἡ ἀρκτικὴ, καὶ ἡ ἀντίθετος αὐτῆς νότιος ἡ μεσημβρινή.

Εἰς τὸ ἀνατολικὸν μέρος τοῦ δωματίου μας εἶναι εἰς τὸ δυτικόν εἰς τὸ Βόρειον καὶ εἰς τὸ νότιον

Καθὼς ἐπὶ τοῦ πίνακος δυνάμεθα νὰ παραστήσωμεν διάφορα ἀντικείμενα, δηλαδὴ εἰκόνας, τοιουτορόπως δυνάμεθα καὶ ἐπάνω εἰς τὸν πίνακα νὰ σχεδιάσωμεν ὅλην τὴν αἴθουσαν τῆς

Σημ. *Ας ἴγγονογραφήσῃ τὸ δωμάτιον καὶ δεξῆ ὁ μαθητής ποῦ κεῖνται ἡ έδρα, τὰ θρανία, καὶ ἄλλα ἐντὸς αὐτῆς ἀντικείμενα.

σχολῆς, καὶ νὰ δεῖξωμεν ποῦ εἶναι τὰ θρανία,
ἢ ἔδρα κτλ.

Ἐπὶ τοῦ πίνακος ἢ ἐπὶ τοῦ χάρτου δυνάμεθα
νὰ σχεδιάσωμεν καὶ ὅλην τὴν συνοικιαν μας, καὶ
μίαν πόλιν ὀλόκληρον καὶ ἄλλα διάφορα μέρη τῆς
γῆς μικρὰ καὶ μεγάλα. Ταῦτα δὲ τὰ σχήματα
τὰ ὅποια παρίστανται ἐπὶ τοῦ χάρτου δύνομάζον-
ται γεωγραφικοὶ πίνακες ἢ χάρται.

Οἱ γεωγραφικοὶ πίνακες ἔχουσι τέσσαρας
πλευράς· καὶ ἡ μὲν δεξιὰ πλευρὰ λέγεται ὅτι
κεῖται πρὸς ἀνατολὰς, ἡ δὲ ἀριστερὰ πρὸς δυ-
σμὰς, ἡ ἀνω πρὸς βορρᾶν καὶ ἡ κάτω πρὸς
νότον.

Ἐὰν λοιπὸν ἐπὶ τοῦ πίνακος ἢ ἐπὶ τοῦ χάρ-
του εἴς τόπος, ἢ μία πόλις, ἢ ἐκκλησία κεῖται
πρὸς τὰ δεξιὰ ἄλλου, λέγεται ὅτι κεῖται πρὸς
ἀνατολὰς αὐτοῦ· ὅταν εὑρίσκηται ἀνωθεν αὐτοῦ
κεῖται πρὸς βορρᾶν· ὅταν δὲ εἰς τὸ ἀριστερὸν
πρὸς δυσμὰς καὶ ὅταν εἰς τὸ κάτω πρὸς νότον.

Σημ. Ἄσκηση τοὺς μαθητὰς δ διδάσκαλος ἐπὶ τοῦ
πίνακος ἢ τοῦ χάρτου, ἵνα διακρίνωσι τὰ πρῶτα καὶ δεύτερα
σημεῖα τοῦ ὄρίζοντος.

Ἐὰν σχεδιάσωμεν τὸ δωμάτιον ἐπὶ τοῦ πίνα-
κος τὰ ἀντικείμενα, τὰ ὅποια εὑρίσκονται εἰς τὴν
βόρειον πλευρὰν αὐτοῦ, θὰ τεθῶσιν ἐπὶ τοῦ χάρ-
του ἢ μαυροπίνακος εἰς τὸ ἀνω μέρος αὐτοῦ,

ὅπου εἶναι τὸ βόρειον, τὰ ἀντικείμενα τῆς νοτίου πλευρᾶς εἰς τὸ κάτω μέρος τοῦ πίνακος, τὰ τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς εἰς τὸ δεξιὸν μέρος καὶ τὰ τῆς δυτικῆς εἰς τὸ ἀριστερόν.

Μεταξὺ τῶν τεσσάρων σημείων τοῦ ὁρίζοντος δυνάμεθα νὰ ἔννοήσωμεν καὶ ἄλλα δεύτερα σημεῖα· π. χ. μεταξὺ τοῦ Βορρᾶ καὶ τῆς Ἀνατολῆς τὸ βορειοανατολικὸν (ΒΑ), μεταξὺ τοῦ Βορρᾶ καὶ τῆς Δύσεως τὸ βορειοδυτικὸν (ΒΔ), μεταξὺ τοῦ Νότου καὶ τῆς Ἀνατολῆς τὸ νοτιοανατολικὸν (ΝΑ) καὶ μεταξὺ τοῦ Νότου καὶ τῆς Δύσεως τὸ νοτιοδυτικόν (ΝΔ). Όστις ἔρχεται ἀπὸ τοῦ βορείου σημείου τοῦ ὁρίζοντος καὶ φυσικά ἀπὸ τὴν βόρειον πλευρὰν τῆς σχολῆς μας, ὄνομάζεται Βορρᾶς· ὅστις δὲ ἔρχεται ἀπὸ τοῦ νοτίου σημείου τοῦ ὁρίζοντος καὶ φυσικά ἀπὸ τὴν νότιον πλευρὰν τῆς σχολῆς μας, ὄνομάζεται Νότος· ὅστις δὲ ἔρχεται ἀπὸ τοῦ ἀνατολικοῦ σημείου τοῦ ὁρίζοντος καὶ φυσικά ἀπὸ τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν τῆς σχολῆς μας, ὄνομάζεται Ἀπηλιώτης (κοινῶς λεβάντης), ὅστις δὲ ἔρχεται ἀπὸ τοῦ δυτικοῦ σημείου τοῦ ὁρίζοντος καὶ φυσικά ἀπὸ τὴν δυτικὴν πλευρὰν τῆς σχολῆς μας, ὄνομάζεται Δυτικὸς ἢ Ζέφυρος (κοινῶς μπονέντης).

Ἐὰν ἐξέλθωμεν ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸν μέρος τῆς σχολῆς μας, θὰ ἀπαντήσωμεν , ἐὰν ἀπὸ τὸ δυτικόν , ἐὰν ἀπὸ τὸ βόρειον , καὶ ἐὰν ἀπὸ τὸ νότιον

Προείπομεν ὅτι τὰ μέρη ταῦτα τὰ ὅποῖα θ' ἀπαντήσωμεν λέγονται ὅρια ἢ σύνορα· τότε δὲ λέγομεν ὅτι ἡ σχολὴ περιορίζεται ὑπὸ τῶν μερῶν τούτων.

Τὸ δωμάτιον ἐντὸς τοῦ ὅποίου εὑρισκόμεθα εἶναι μέρος τῆς σχολῆς· ἡ σχολὴ εἶναι μέρος... ἢ δὲ . . . μέρος τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἣτις εἶναι μέρος ἀλλης χώρας μεγαλειτέρας, ἢ ὅποια ὀνομάζεται Θράκη. Ἡ Θράκη εἶναι μέρος ἀλλου τόπου μεγαλειτέρου, εἰς ὃν μᾶς διώρισεν ὁ Θεὸς νὰ κατοικῶμεν καὶ ὁ ὅποῖος ὀνομάζεται Γῆ. Ἡ γῆ λοιπὸν εἶναι τόπος ἐκτεταμένος, τὸ δὲ πρόσωπόν της δηλ. τὸ ἐπάνω μέρος αὐτῆς, ἐπὶ τοῦ ὅποίου κατοικοῦμεν, ὀνομάζεται ἐπιφάνεια. Ἡ ἐπιστήμη ἡ ὅποια περιγράφει τόπου τινὰ λέγεται τοπογραφία· ἢ δὲ ἐπιστήμη ἡ ὅποιχ περιγράφει τὴν γῆν λέγεται γεωγραφία.

Σημ. Ο διδάσκαλος ἀς εἶπη εἰς τοὺς μαθητὰς τί ἔστι χωρογραφία, δρεογραφία, θρογραφία, ιχνογραφία, σκηνογραφία, κοσμογραφία κτλ.

Ἐντεῦθεν ἀρχεται ὁ διδάσκαλος τὴν διδασκαλίαν τῆς συνοικίας ἢ τοῦ προαστείου του, κάρμνων γνωστὰ εἰς τοὺς μαθητὰς τὰ ἔξτις. Ὁνομα αὐτῆς, γρόνον τῆς συστάσεως, ὑποθετικὴν παραγωγὴν τοῦ ὄνόματος αὐτῆς, ίστορίαν αὐτῆς, ὅρια, ἐπιφάνειαν, ἐκτασιν, ἐκκλησίαν, σχολὴν, ἀγο-

ρὰν κτλ. κυριωτέρας οἰκοδομὰς, διεύθυνσιν, μῆκος καὶ πλά-
τος τῶν κυριωτέρων ὁδῶν, λόφους, ὅρη καὶ ποταμοὺς (ἐὰν
ὑπάρχωσι τοιοῦτοι), πηγὰς, λίμνας, θαλάσσας, κόλπους, ρυά-
κια καὶ ποίαν ἀνάλογον ἀπόστασιν κατέχουσι, τείχη, τά-
φους, περιοχὴν, διάμετρον, ἐπιτηδεύματα τῶν κατοίκων,
ἔμπορίον, ναυτιλίαν, βιομηχανίαν, τέχνας, πληθυσμὸν τῶν
οἰκιῶν καὶ κατοίκων, κλῆμα καὶ διοίκησιν.

ΠΡΟΑΣΤΕΙΟΝ ἢ ΣΥΝΟΙΚΙΑ.

Τὸ μέρος τοῦτο εἰς τὸ ὅποῖον κατοικοῦμεν
καὶ εἶναι ἐκτισμέναι αἱ οἰκίαι μας, εἶναι τό-
πος (1) καὶ ἔχει ὄνομα ἴδιαίτερον, διὰ
γνωρίζηται ἀπὸ τὰ ἄλλα μέρη, εἰς τὰ ὅποῖα
κατοικοῦσιν ἄλλοι ἀνθρώποι, καὶ τὰ ὅποῖα ἔχου-
σιν ἄλλα δύνοματα.

Όνομάζεται δὲ ἡ συνοικία μας ἡ ὅποια
προείπομεν ὅτι εἶναι ἐν μέρος τῆς μεγάλης πό-
λεως, ἡ ὅποια ὄνομάζεται Κωνσταντινούπολις.

Σημ. Τὸ μάθημα πρέπει νὰ κάμνῃ πάντοτε διὰ ταξι-
δίων διδάσκαλος ἔχων ὡς ὅρμητήριον τὴν συνοικίαν ἢ μίαν
ἐκ τῶν γεφυρῶν λαμβάνων διαφόρους διεύθυνσεις καὶ ἐπιστρέ-
ψων πάλιν εἰς τὸ αὐτὸν μέρος.

(1) Ἐπίπεδος, λοφώδης, ὅρεινδς κτλ.

Α'. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ.

Ἡ Κωνσταντινούπολις εἶναι σήμερον πρωτεύουσα ὅλου τοῦ τουρκικοῦ κράτους. Τὸν παλαιὸν καιρὸν ἡ ὥραίχ αὕτη καὶ μεγαλοπρεπῆς πόλις ἐλέγετο Βυζάντιον, διότι κατὰ τὸ ἔτος 657 π. Χ. ἦλθεν ἀπὸ τὰ Μέγαρα κάποιος Βύζας μὲ ἄλλους συντρόφους του καὶ ἔκτισεν πόλιν εἰς τὸ μέρος τοῦτο, ὃπου σήμερον κεῖται ἡ ἀγία Σοφία, ἡ Ὑψηλὴ Πύλη κτλ. καὶ τὴν ὠνόμασεν ἐκ τοῦ ὀνόματός του. Σήμερον ὅμως ὅταν λέγωμεν Κωνσταντινούπολιν, ὃὲν ἐννοοῦμεν μόνον τὸ Βυζάντιον, ἀλλὰ καὶ ὅλα τὰ χωρία τὰ ὅποια κείνται ἀπὸ τὸ ἐν καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τοῦ Βοσπόρου (Καταστένου). Ὑστερὸν δὲ ὠνομάσθη Κωνσταντινούπολις ἐκ τοῦ ὀνόματος τοῦ Μεγάλου καὶ Ἀγίου Κωνσταντίνου, δστις, γενόμενος αὐτοκράτωρ τῆς Ρώμης, ἀφῆκε τὴν πρωτεύουσαν τοῦ Ρωμαϊκοῦ κράτους, καὶ ἐλθὼν ἐδῶ ἔκτισε παλάτιον ἐπὶ τοῦ Χρυσοῦ Κέρατος.

Τότε ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος περιετείχισε τὴν Κωνσταντινούπολιν μὲ τεῖχος, τοῦ ὅποιου μέρη σώζονται ἀκόμη μέχρι τῆς σήμερον ἄνευ ἔξοπλισμοῦ.

Ἡ Κωνσταντινούπολις ὀνομάζεται ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν Ἰσλαμπόλ (πόλις τοῦ Ἰσλάμ), κοινῶς δὲ Σταμπούλ ἢ Ἰσταμπούλ, ἥτοι πληθὺς τῶν πιστῶν· ἐκ δὲ τοῦ ὀνόματος τοῦ κτίτορος αὐτῆς Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου τὴν ὀνομάζουσι Κωνσταντινιέ. Κεῖται δὲ αὗτη ἐπὶ τοῦ $41^{\circ}, 0', 46''$ βαθμοῦ τοῦ βορείου πλάτους, καὶ ἐπὶ τοῦ $26^{\circ}, 38', 50''$ ἀνατολικοῦ μήκους τοῦ Μεσημβρινοῦ τῶν Παρισίων.

Τὸ μέρος ἐπὶ τοῦ ὅποιου κεῖται ἡ ἴδιως Κωνσταντινούπολις εἶναι λοφῶδες, καὶ ἔχει ἐπτὰ διακεριμένους λόφους, ἐκ τῶν ὅποιων ὀνομάζεται Ἐπτάλοφος· ἔχει δὲ ἀπὸ τὰ τρία μέρη θάλασσαν καὶ ἀπὸ τὸ ἐν μέρος ξηράν.

Τὸ μέρος ἐκεῖνο τῆς ξηρᾶς, τὸ ὅποιον ἀπὸ τὰ τρία μὲν μέρη περιβρέχεται ἀπὸ θαλασσαν, ἀπὸ δὲ τὸ τέταρτον μέρος ἐνοῦται μὲν ξηράν ὀνομάζεται Χερσόνησος.

Χερσόνησος λέγεται ἡ ξηρὰ, ἥς τὰ τρία μέρη περιβρέχονται ὑπὸ θαλασσῆς, τὸ δὲ τέταρτον ἐνοῦται μὲν ξηράν· ἐπειδὴ δὲ τῆς χερσονήσου ταύτης ἐν μέρος ἔξεχει εἰς τὴν θαλασσαν, τὸ μέρος ἐκεῖνο λέγεται Ἀκρωτήριον, καὶ ὀνομάζεται τοῦ Χρυσοῦ Κέρατος.

Ἡ χερσόνησος αὗτη ἔχει σχῆμα τριγώνου, τὸ δποῖον ἔχει τὴν βάσιν πρὸς δυσμάς. Ορίζεται δὲ πρὸς βορρᾶν ὑπὸ τοῦ Κερατίου Κόλπου, πρὸς νότον ὑπὸ τῆς Προποντίδος, καὶ πρὸς δυσμάς ὑπὸ τῆς ξηρᾶς τῆς χώρας, ἡ δποία λέγεται Θράκη, καὶ τῆς ὀποίας μέρος εἶναι ἡ Κωνσταντινούπολις, καὶ πρὸς ἀνατολὰς ὑπὸ θαλάσσης, ἡ δποία εἶναι ἡ ἀρχὴ τοῦ Βοσπόρου, τῆς Προποντίδος καὶ τοῦ Κερατίου Κόλπου.

Κόλπος λέγεται ἡ θάλασσα, ἣτις προχωρεῖ μέσα εἰς τὴν ξηρὰν καὶ περιτριγυρίζεται ἀπ' αὐτήν· τὸ βαθύτατον μέρος τοῦ κόλπου λέγεται μυχὸς, τὸ δὲ ἔξω μέρος ἡ ἡ ἀρχὴ αὐτοῦ, εἴσοδος ἡ στόμιον.

Ο Κεράτιος κόλπος προχωρεῖ ἐλικοειδῶς καὶ βαθέως εἰς τὴν ξηρὰν καὶ χωρίζει τὴν ἴδιας Κωνσταντινούπολιν ἀπὸ τὰ ἀντικρυνὰ προάστεια αὐτῆς, ἣτοι τὸ Πέραν καὶ τὸν Γαλατᾶν ὄνομάσθη δὲ ὁ κόλπος οὗτος, διότι ἔχει σχῆμα κέρκτος τῆς ἐλάφου.

Τὸ πλάτος τοῦ κόλπου εἶναι 400 πήχ. κατὰ μέσον ὅρου, τὸ δὲ μῆκος 60 σταδίων ἦτοι 3,600 ποδῶν. Ο κόλπος οὗτος εἶγαι ὁ περιφημότερος, χρησιμώτερος καὶ ἀσφαλέστερος οὐχὶ μόνον τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀλλὰ καὶ ὅλων τῶν λιμένων τῆς οἰκουμένης. Ομοιάζει δὲ μὲ ἐν τεχνητὸν ποτάμιον (διώρυγα) ἐλικοειδὲς, τὸ δποῖον εἰς τὸν μυχόν του μεταβάλλεται εἰς ἐν ὥραιον ῥύά-

κιον. Πλησίον τοῦ μυχοῦ τοῦ κόλπου ὑπάρχουσε πολλὰ νησίδια ἀτινα εἶναι κατάφυτα ἀπὸ καλάμια, πέριξ δὲ τῶν νησιδίων ὑπάρχουσι τέλματα. Τὸν παλαιὸν καιρὸν ἐκλείετο ἡ εἰσοδος τοῦ κόλπου διὰ μιᾶς ἀλύσου, ἡ ὁποία ἐξετείνετο ἀπὸ τὸν Ηύργον τοῦ Κιζ Κουλὲ μέχρι τοῦ Πύργου τῶν Μαγγάνων κατὰ τὸν Γαλατᾶν, ὃς εἰς σήμερον δὲν σώζεται. Ἡ ιδίως Κωνσαντινούπολις ἔνοιηται καὶ συγκοινωνεῖ μετὰ τοῦ Πέραν καὶ Γαλατᾶ κατὰ μῆκος διὰ δύο σιδηρῶν γεφυρῶν. Αἱ δύο δ' αὗται γέφυραι εἶναι ἐζευγμέναι ἐπὶ τοῦ Κερατίου Κόλπου, καὶ κεῖνται ἡ μὲν μία, ἡ ἔξω, μεταξὺ τοῦ Γενὶ Δζαμίου τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τοῦ Καράκυοϊ κατὰ τὸν Γαλατᾶν, δνομαζομένη γέφυρα τοῦ Καράκυοϊ· κατὰ μῆκος δὲ ταύτης προσεγγίζουν τὰ ἀτμόπλοια, τὰ ὅποῖα ταξιδεύουσιν εἰς τὸν Βόσπορον καὶ εἰς τὰς Νήσους. Ἡ δ' ἄλλη, ἡτοι ἡ ἔσω, (ἡ ὁποία εἶναι καὶ ἀρχαιοτέρα), κεῖται μεταξὺ τοῦ Οὔν Καπάν ν Δζαμίου τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τοῦ Ἀζάπ Καποῦ κατὰ τὸν Γαλατᾶν· δνομάζεται δὲ γέφυρα τῆς συζύγου τοῦ Μαχμούτ ἡ τῆς βασιλομήτορος (βαλιδὲς), κατασκευασθεῖσα τὸ πρῶτον ξυλίνη κατὰ τὸ ἔτος 1837.

Ἡ κυρίως Κωνσταντινούπολις μεθ' ὅλων τῶν προαστείων αὐτῆς διαιρεῖται εἰς 472 συνοικίας. Ἐχει δὲ περιφέρειαν 6 ώρῶν περίπου, θέαν

έξωτερικήν λαμπροτάτην καὶ μεγαλοπρεπεστάτην. Εἶναι δὲ ἐστολισμένη μὲ μεγάλας ἴκοδομὰς, μεταξὺ τῶν ὅποίων διακρίνονται τὰ ἀρχαῖα ἀνάκτορα, τὰ μέγαρα τῶν ὑπουργείων καὶ τῶν πρεσβειῶν, εἰς ὑψηλὸς πύργος χρησιμεύων εἰς τὸ νῦ διακρίνωσιν ἐξ αὐτοῦ τὰς πυρκαϊάς, 400 διθωμανικὰ τεμένη, ἐκ τῶν ὅποίων ὡραιότερα εἶναι ἡ Ἀγία Σοφία, τὸ Σουλτάν' Αχμέτ, τὸ τοῦ Σουλεϊμάν, τὸ τοῦ Ὁσμάν, τὸ τῆς Βαλιδὲ, τὸ τοῦ Νοῦρι, τὸ Ὁσμανὶὲ κλπ. Προσέτι δὲ διπάρχουσι πολλὰ ἐκπαιδευτήρια διθωμανικὰ, τυπογραφεῖα ὅλων τῶν γλωσσῶν, πολυτεχνεῖον, ἱατρικὴ σχολὴ καὶ φαρμακευτικὴ, ζωολογικὸς κῆπος, μουσεῖον, τελωνεῖον, πολλαὶ στρατιωτικαὶ σχολαὶ, πολλοὶ νεόκτιστοι καὶ ἐκτεταμένοι στρατῶνες καὶ ἄλλα πολλὰ ἐμπορικὰ καταστήματα. Σημαντικώτεραι συνοικίαι τῆς ἰδίως Κωνσταντινουπόλεως εἶναι αἱ κατὰ τὴν παραλίαν καὶ τινες μεσόγειοι ὀνομασθεῖσαι ἀπὸ τὰ ἐν αὐταῖς τεμένη (δζαμία).

Αἱ κατὰ τὴν παραλίαν τοῦ Κερατίου Κόλπου συνοικίαι καὶ τὰ προάστεια τῆς Κωνσταντινουπόλεως εἶναι τὰ ἔξης.

ΕΓΙΟΥΠ.

Ἐγιούπ (κοινῶς Ἰποί), προάστειον διθωμανικὸν κείμενον ἔξωθεν τοῦ περιτειχίσματος.

Πρὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὡ-
νομάζετο Κοσμίδιον.

Ἐνταῦθα ὑπάρχει ἀξιοπερίεργον τέμενος ἐκ
μαρμάρου, τὸ διποῖον ἰδρύθη ὑπὸ Μωάμεθ τοῦ Β'.
πρὸς τιμὴν τοῦ στρατηγοῦ Ἐμποῦ Ἐγιοὺπ
Ἐνσαρὶ, τὸν διποῖον οἱ Ὁθωμανοὶ θεωροῦσιν
ὡς μέγαν ἄγιον. Ἡτο δὲ οὗτος μαθητὴς καὶ
συνεργὸς τοῦ προφήτου Ἐγιοὺπ (Ιώ�), φο-
νευθέντος καὶ ταφέντος ἐνταῦθα ὑπὸ τῶν Ἀ-
ράβων. Ο τάφος αὐτοῦ εἶναι σκεπασμένος μὲ
πολύτιμον ὑφασμα καὶ φωτίζεται ὑπὸ 70 λύχνων
ἀκοιμήτων. Ἐνταῦθα ζωγγύονται τὴν σπάθην
οἱ Σουλτάνοι κατὰ τὴν 6 ή 9 ἡμέραν ἀπὸ τῆς
ἀγαγορεύσεως των ὑφ' ἐνὸς Σέχη ἐκ τῶν Μεβλε-
βήδων (ἀσκητῶν), ὅστις ἔρχεται ἀπὸ τὸ Ἰκόνιον.
Μόνον οἱ Ὁθωμανοὶ δύνανται νὰ εἰσέλθωσιν εἰς
τὸ τέμενος τοῦτο. Πλησίον τοῦ προαστείου τού-
του εὑρίσκεται μέγα διθωμανικὸν κοιμητήριον,
ὅπου ἀναπαύονται πολλοὶ μεγιστᾶνες Ὁθωμανοί,
βασιλεῖς καὶ βασιλισσαι. Οἱ λόφοι τοῦ Ἐγιοὺπ,
τῶν Πέραν καὶ τοῦ Γαλατᾶ σχηματίζουσι μίαν
κοιλάδα.

Εἶναι δὲ τὸ προάστειον τοῦτο ὁ Ζος σταθμὸς
τῶν ἀτμοπλοίων τῶν διαπλεόντων τὸν Κεράτιον
Κόλπον.

ΕΓΙΒΑΝ ΣΑΡΑΓΙΟΝ.

Ἐγιβάν Σαράγιον (κοινῶς Ἀγιόσασταρί). Η συνοικία αὗτη εἶναι τὸ πλεῖστον δύωμανική καὶ συνέχεται μετὰ τῆς πρώτης συνοικίας. Ἐντὸς τοῦ τείχους ὑπάρχει ὁ ναὸς τῆς Θεοτόκου τῶν Βλαχερνῶν, ὃστις πρὶν τῆς ἀλώσεως ἦτον εἰς ἐκ τῶν σημαντικωτέρων ναῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, εἰς ὃν κατετέθη ἡ τιμία ἐσθῆτος τῆς Θεοτόκου, μετενεγχεῖσα ἐκ τοῦ ναοῦ τῶν ἀγίων Ἀποστόλων. Ἐν αὐτῷ ἀναβλύζει μέχρι τῆς σήμερον ἀγίασμα. Εἰς τὴν αὐτὴν συνοικίαν, ἐκτὸς τῶν τειχῶν, ἐπὶ τῆς παραλίας, ὑπάρχει ἐν ἀξιόλογον βιομηχανικὸν κατάστημα ἔριούχων καὶ φεσίων. Ἐνταῦθα περαιοῦται ἡ βορειοδυτικὴ τῆς πόλεως γωνία, ἥτις περικλείεται μὲ τεῖχος. Εἶναι δὲ ὁ θεός σταθμός.

ΜΠΑΛΑΤΑΣ.

Μπαλατᾶς. Η συνοικία αὗτη εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον ιουδαϊκή, ἐκτὸς τῆς ἐνορίας τοῦ ἀγίου Δημητρίου ἡ τῆς Ξυλοπόρτης, εἰς τὴν ὅποιαν κατοικοῦσιν Ἑλληνες. Ὁνομασθή δὲ αὕτω κατὰ παραφθορὰν ἐκ τοῦ παλατίου, τὸ δόποιον ἔκειτο πλησίον τῆς πύλης τοῦ κυνηγοῦ, ἡ δόποια κεῖται πλησίον τοῦ παλατίου τῷ ύψηλῶν καὶ

άνωθεν φέρει μαρμαρίνην εἰκόνα παριστῶσαν τὸν Ἀρχιστράτηγον Μιχαὴλ ἕιφήρη. Ἐν αὐτῇ τῇ συνοικίᾳ ὑπάρχουσιν αἱ ἔξης ἐκκλησίαι· α) ἡ τοῦ ἀγίου Δημητρίου, β') ἡ τοῦ ἀγίου Ἰωάννου, γ') ἡ τῶν Ταξιαρχῶν, δ') ἡ τῆς Θεοτόκου καὶ μία βουλγαρικὴ, ἔτι δὲ καὶ σχολεῖα ἀρρένων. Εἶναι δὲ ὁ Ἅγιος σταθμός.

ΦΑΝΑΡΙΟΝ.

Φανάριον, ἀρχαιοτάτη Ἑλληνικὴ συνοικία, εἰς τὴν ὥποιαν τὸν παλαιὸν καιρὸν κατώκουν οἱ ἀριστοκράται τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Ἡ συνοικία αὕτη ὠνομάσθη οὕτω, ὡς λέγουσιν, ἀπὸ τὸ δεύτερον τεῖχος, τὸ ὅποιον περικλείει τὴν συνοικίαν ταύτην, κτισθὲν εἰς διάστημα μιᾶς νυκτὸς ὑπὸ τὸ φέγγος φανῶν, καθ' ὃν καιρὸν ἐπολιορκεῖτο ἡ Κωνσταντινούπολις.

Τὸ τεῖχος τοῦτο, ἔχον μέγα ὄψος καὶ πλάτος, ἦτον ἀδύνατον νὰ κτισθῇ εἰς τόσον δλίγον διάστημα. Ἄλλοι δὲ λέγουσιν, ὅτι πιθανώτερον ἔλαβε τὸ ὄνομα τοῦτο, ἀπὸ ἕνα φανὸν, ὅστις ὑψοῦτο τὸν παλαιὸν καιρὸν ἐπὶ τοῦ ἀκρωτηρίου Κιλ Βουρνοῦ, τὸ δποῖον σχηματίζεται πλησίον τῆς ἀποθάρρας.

Ἐν τῇ συνοικίᾳ ταύτῃ ἔσωθεν τῆς πύλης τοῦ Φαναρίου ὑπάρχει τὸ Πατριαρχεῖον τῶν Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν, ἡ ὄνομαζομένη Μεγάλη

Ἐκκλησία, ἡ ὅποια ὠνομάσθη ὅπτως εἰς ἐνθύμησιν τοῦ περιφήμου ναοῦ τῆς Ἀγίας Σοφίας, ἥτις ἐλέγετο μεγάλη ὅχι μόνον διὰ τὸ μέγεθός της, καὶ ὅτι ἦτο θρόνος τῶν Πατριαρχῶν, ἀλλὰ διότι οἱ βασιλεῖς τῆς Κωνσταντινουπόλεως μητέρα ὠνόμαζον αὐτήν. Πλησίον αὐτοῦ ὑπάρχει ὁ ναὸς τοῦ ἀγίου Γεωργίου, δστις κατὰ πρῶτον ἦτο μικρὸν καὶ στενὸν μοναστήριον διὰ τὰς γυναικας καὶ ἐντὸς τοῦ ὅποίου σώζονται 3 λείψανα, τὸ τῆς ἀγίας Εὐφημίας, τὸ τῆς Σολομονῆς μητρὸς τῶν Μακαβαίων καὶ τὸ τῆς Θεοφανοῦς, συζύγου τοῦ αὐτοκράτορος Λέοντος τοῦ Σοφοῦ· μέρος τῆς ἐκ μαρμάρου στήλης, εἰς τὴν ὅποιαν προσδεθεὶς ὁ Χριστὸς ἐφραγγελώθη, καὶ 3 εἰκόνες ψηφιδωταὶ, ἐκ τῶν ὅποίων ἡ μία εἶναι τῆς Θεοτόκου, ἡ ἄλλη τοῦ Προδρόμου, καὶ ἡ τρίτη τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ εὑρισκομένη σήμερον εἰς τὴν ἐκκλησίαν Μουχλίου. Οὐ νῦν περινούστατος Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, Ἰωακεὶμ ὁ Γ'., ἐπιδιώρθωσε καὶ ἐκαλλώπισε κομψῶς τὰ κτίρια τῶν Πατριαρχείων, εἰς τὰ ὅποῖα καὶ διαμένει· ἐντὸς δ' αὐτῶν ὑπάρχουσι καὶ τὰ γραφεῖα, ἔτι δὲ συνεδριάζει ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῶν ἀρχιερέων, ἥτις συγχροτεῖται ἐκ 12 μητροπολιτῶν τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου, οἵτινες διὰ τοῦτο ὀνομάζονται Συνοδικοὶ καὶ διεξάγουσι τὰς τε ἴδιωτικὰς καὶ τὰς κοινὰς ἐκκλησιαστικὰς ὑποθέσεις, προεδρεύοντος τοῦ Πατριάρχου.

Τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην ἀντιπροσωπεύει ὁ Μέγας πρωτοσύγγελος, δοτὶς εἶναι, οὕτως εἰπεῖν, ἡ ἐκτελεστικὴ τῶν πατριαρχείων ἀρχή.

Ἐν τῷ Πατριαρχείῳ συνεδριάζουσιν ἔπι καὶ τὸ Μικτὸν Ἐθνικὸν Συμβούλιον, ἡ Κεντρικὴ Ἐκκλησιαστικὴ Ἐπιτροπὴ, ἡ Οἰκονομικὴ Ἐπιτροπὴ, καὶ ἡ Κεντρικὴ Ἐκπαιδευτικὴ Ἐπιτροπὴ, ἥτις ἐπιθεωρεῖ καὶ ἐποπτεύει τὰ σχολεῖα, καὶ ἔξελέγχει τὴν ἴκανότητα τῶν διδασκάλων. Ὅποδε τῆς ἐκπαιδευτικῆς ταύτης ἐπιτροπῆς, κατ' ἐντολὴν τοῦ Πατριάρχου, ἐκλέγεται εἰς ἐπόπτης, δοτὶς περιέρχεται ὅλας τὰς σχολὰς τῆς πρωτευούσης καὶ κανονίζει αὐτὰς δύοιμορφώς.

Ἐνταῦθα ὑπάρχει καὶ ἡ Πατριαρχικὴ Μεγάλη τοῦ Γένους Σχολὴ, ἡ δποίᾳ εἶναι ἀληθῶς τὸ ἀνώτερον καὶ τελειότερον γυμνάσιον τοῦ ἔθνους ἐν Τουρκίᾳ, ἐν ᾧ ἐμορφώθησαν ἄνδρες μεγάλοι καὶ σοφοί, εὐεργετήσαντες τὸ ἔθνος μας. Εἰς αὐτὴν ἐδίδαξαν ἀλλοτε σοφοί καὶ σεβαστοί ἄνδρες, καὶ οἱ λοιποὶ τιμήσαντες τὸ Ἑλληνικὸν γένος. Σήμερον δὲ διευθύνεται ὑπὸ τοῦ ἀρχιμανδρίτου κ. κ. Γρηγορίου Παλαμᾶ. Ὅπάρχουσιν ἔτι ἐν Φαναρίῳ καὶ ἄλλα σχολεῖα, δηλ. δημοτικὴ σχολὴ, παρθεναγωγεῖον, νηπιαγωγεῖον, κτλ. Ἡ συνοικία αὕτη κατὰ τὸ ἔτος 1876 ἐκάη, ἐκτὸς τῶν παραλίων καὶ τοῦ Ηετρίου. Οἱ

δὲ κάτοικοι αὐτῆς εἶναι Χριστιανοὶ Ὀρθόδοξοι.
Εἶναι δὲ ὁ 4ος σταθμός.

ΑΓΙΑ-ΚΑΠΟΥΖΟΥ.

‘Αγιὰ-καπουσού, ἡ δίοδος πρὸς τὸν ναὸν τῆς Αγιᾶς. Ὁνομάσθη δὲ οὗτω, ἀπὸ τὸν ναὸν τῆς ἀγίας Θεοδοσίας, δοτις μετετράπη εἰς τὸ τέμενος Γκιούλ-δζαμισί. Ἐν τῇ ἐκτὸς τοῦ τείχους συνοικίᾳ κατοικοῦσιν Ἑλλήνες, ἐντὸς δ' αὐτοῦ Ὀθωμανοί. Ἐν τῇ δθωμανικῇ συνοικίᾳ ὑπάρχει τὸ τέμενος Γκιούλ-Τζαμισί, ἐντὸς τοῦ δποίου ἐτάφη ὁ τελευταῖος αὐτοκράτωρ Κωνσταντῖνος Παλαιολόγος ὁ Δρυγάσης. Τὸ τέμενος τοῦτο ἦτον ἄλλοτε ναὸς τιμώμενος ἐπ' ὀνόματι τῆς ἀγίας Θεοδοσίας ἑορταζομένης τῇ 29 μαΐου· ὅτε δὲ μετετράπη εἰς τέμενος, ὠνομάσθη Γκιούλ-Τζαμισὶ ἦτοι (Ναὸς τῶν ρόδων) ἐκ τοῦ ἔξης συμβάντος.

Κατὰ τὴν συνήθειαν, ἥτις ἐπεκράτει τότε, τοῦ νὰ στολίζωσι διὰ διαφόρων ἀγθέων κατὰ τὰς πανηγύρεις τὰς ἐκκλησίας, ὡς καὶ σήμερον συμβαίνει, εἶχον στολίσει διὰ ρόδων κατὰ τὴν ἀποφράδα ἡμέραν τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως τὴν ἐν λόγῳ ἐκκλησίαν, τὴν ὥποικην οἱ Ὀθωμανοὶ εὑρόντες ἐστολισμένην οὕτω μετεποίησαν εἰς τέμενος ὀνομάσαντες αὐτὸ Γκιούλ-Τζαμί.

ΤΖΟΥΜΠΑΛΗ.

Τζουμπαλῆ (ἐκ τοῦ ἀλματος Ἀλῆ τινος), συνοικία ἑλληνική καὶ δθωμανική· καὶ οἱ μὲν Ἑλληνες κατοικουσιν ἐκτὸς τοῦ τείχους, οἱ δὲ Ὁθωμανοὶ ἔσωθεν αὐτοῦ.

Ἐνταῦθα ὑπῆρχόν ποτε ὑελουργεῖα. Σήμερον δὲ ὑπάρχει ὁ ναὸς τοῦ ἀγίου Νικολάου, σχολὴ ἑλληνικὴ, δημοτικὴ καὶ παρθεναγωγεῖον.

Μετ' αὐτὴν χωροῦντες πρὸς ἀνατολὰς ἀπαντῶμεν τὰς πύλας Οὖν-καπάν καπουσού, ὅπου καὶ τὰ ἀλευροπωλεῖα, Ὅδοὺν-καπουσού (πύλη τῶν ξύλων), Ζιντάν-καπουσού (τῶν φυλακισμένων), ὄνομασθεῖσαν οὕτως ἀπὸ τὸν παρ' αὐτῇ κείμενόν ποτε πύργον, ὅστις ἐχρησίμευεν ὡς φυλακὴ τῶν κρατουμένων διὰ χρέη, ἐπειτα Μπαλούκ-παζάρ (ἰχθυοπωλεῖον), ὅπου ὑπάρχει τελωνεῖον τῶν καπνῶν, μετὰ ταῦτα Τσιφούτ-καπού ἔμπρασθεν τοῦ Γενὶ ἦ Βαλιδὲ δζαμίου, πλησίον τοῦ σταθμοῦ τῶν τροχιοδρόμων κατὰ τὴν θέσιν Ἐμπέ-όνοῦ.

ΓΕΝΙ Ἠ ΒΑΛΙΔΕΔΖΑΜΙΣΙ

Γενὶ ἦ Βαλιδὲ δζαμισὶ, συνοικία δθωμανικὴ ὄνομασθεῖσα οὕτως ἐκ τοῦ ὄνόματος τῆς ἰδρυτρίας τοῦ ἐν αὐτῇ τεμένους. Τὸ τέμενος τοῦτο κεῖται ἐπὶ τῆς ἀκτῆς τοῦ Κερατίου Κόλπου, δυο-

μάζομένης Ἐμιν-Όνοῦ, ἀπέναντι τῆς γεφύρας Καράκυοι. Ἐνταῦθα ἐκτὸς τοῦ μαυσωλείου τῆς Ἰδρυτρίας ὑπάρχουσι καὶ ἄλλοι τάφοι ἄλλων βασιλέων. Ἐξωθεν τῆς πλατείας τοῦ εἰρημένου δζαμίου καθ' ἐκάστην δευτέραν γίνεται μεγάλη ἀγορά, ὅπου πανταχόθεν συσσωρεύονται ἀγορασταὶ καὶ πωληταί.

Ἐμπροσθεν τοῦ Γενί-δζαμίου, πλησίον τῆς γεφύρας Καράκυοι, ὑπάρχει ὅδὸς εὐθεῖα, ἣτις πρὸς τὸ βόρειον μέρος φθάνει μέχρι τοῦ Ἐγιούπ, ἀπὸ δὲ τὸ δεύτερον, ἐλικοειδῶς μὲν, ἀλλὰ συνεχής διερχομένη διὰ πολλῶν συνοικιῶν, φθάνει μέχρι τοῦ ἀκρου τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Εἰς αὐτὴν τὴν ὅδὸν ὑπάρχει καὶ τροχιόδρομος πρὸς περισσοτέραν εὔχολίαν καὶ συγχοινωνίαν τῶν κατοίκων τῶν διαφόρων τούτων μερῶν.

ΛΙ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΗΡΑΛΙΑΝ ΤΗΣ ΠΡΩΠΟΝΤΙΔΟΣ
ΣΥΝΟΙΚΙΑΙ.

ΣΕΡΑΓΙΟΝ.

Σεράγιον, λέξις τουρκική, ἥτις σημαίνει παλάτιον, καὶ ἦν μεταχειρίζονται μόνον διὰ τὰς βασιλικὰς κατοικίας. Η συνοικία αὗτη ὡνομάσθη οὕτως ἀπὸ τὸ ἐν αὐτῇ σεράγιον, δπερ εὑρίσκεται πλησίον τοῦ πάλατος τῶν βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων χρησιμεῦσαν καὶ ὡς ἀνάκτορον τῶν Σουλ-

τάνων μέχρι τοῦ Σουλτάν Σελίμ. Μετὰ δὲ τοῦτον ὁ Σουλτάν Μαχμούτ κατὰ πρῶτον μετέστησε τὸν θρόνον αὐτοῦ εἰς τὰ παρ' αὐτοῦ οἰκοδομηθέντα κτίρια, ὁ δὲ υἱὸς αὐτοῦ Σουλτάν Μεδζίτ ἀνωκοδόμησε τὰ τοῦ Δολμᾶ Βαξὲ καὶ μετέφερε τὸν θρόνον ἐκ τοῦ Βυζαντίου.

'Εν τῇ συνοικίᾳ ταύτῃ, πλησίον τῆς ἀποβάθρας Σιρκετζί, ὑπάρχει καὶ ὁ σταθμὸς τοῦ σιδηροδρόμου.

Οἱ σιδηρόδρομοι εἶναι εἰς τὴν ξηρὰν ὅτι εἶναι εἰς τὴν θάλασσαν τὰ ἀτμόπλοια· τρέχουν μάλιστα ταχύτερον ἐκείνων καὶ μεταφέρουσιν ἐμπορεύματα, ζῶα καὶ ἀνθρώπους.

ΑΧΜΕΤΙΕ, συνοικία δθωμανική.

ΚΟΥΜ-ΚΑΠΟΥ, συνοικία ὑπὸ Ἐλλήνων καὶ Οθωμανῶν κατοικουμένη.

ΚΟΝΤΟΣΚΑΛΙΟΝ, συνοικίχ ἐκτεταμένη καὶ πολυάριθμος, κατοικουμένη τὸ πλεῖστον ὑπὸ Ἀρμενίων καὶ Ἐλλήνων, ὅπου ὑπάρχει καὶ τὸ Πατριαρχεῖον τῶν Ἀρμενίων. Ἐνταῦθα ὑπάρχουσι δύο ἐκκλησίαι τῶν Ὁρθοδόξων, ἡ τῆς ἀγίας Κυριακῆς καὶ ἡ τῆς ἀγίας Ἐλπίδος, ἔτι δὲ σχολεῖα καὶ παρθεναγωγεῖα.

ΒΛΑΓΚΑ, συνοικία ἑλληνικὴ, ἐν ᾧ ὑπάρχουσι κῆποι εὔρυχωρότατοι ποτιζόμενοι διὰ τοῦ ὕδατος τῶν ἐν αὐτοῖς λάκκων.

ΥΨΩΜΑΘΕΙΑ (τουρκ. Σαμάτια), συνοικία
έλληνική· ἐνταῦθα ὑπάρχεισι σχολεῖα ἀρρένων
τε καὶ θηλέων καὶ ἐκκλησίαι ὁρόδοξοι.

ΕΠΤΑΠΥΡΓΙΟΝ (τουρκ. Γεδί-κουλέ), συνοικία
ῶς ἐπὶ τὸ πλεῖστον διθωμανική· ὑπάρχουσιν δῆμοις
ἐν αὐτῇ καὶ τινες Ἐλληνες. Ἡ συνοικία αὕτη
κεῖται δυτικῶς τῆς εἰσόδου τῆς Κωνσταντινου-
πόλεως καὶ ἔλαβε τὸ δνομα τοῦτο ἀπὸ τοῦ περι-
τειχίσματος τῶν ἐπτὰ πύργων, ἐξ ὧν σήμερον
σώζονται μόνον τρεῖς ἀχρηστοι.

ΒΕΛΙΓΡΑΔΙΟΝ, ἀποικία σερβικὴ μετὰ μιᾶς
ἐκκλησίας τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου. Ἡ ἀ-
ποικία αὕτη κεῖται ἐσωθεν τοῦ Ἐπταπυργίου
πρὸς τὸ τεῖχος.

Τὸ τεῖχος τὸ περικλεῖον τὴν δυτικὴν πλευρὰν
τῆς κυρίως Κωνσταντινουπόλεως ἔχει τὰς ἐξῆς
πύλας.

1) Καπαλῆ-καποὺ (Κλειστὴ πύλη). Ἀντι-
κρὺ τῆς Κλειστῆς ταύτης πύλης ἀνηγέρθη πρὸ
ἐτῶν τὸ ἔλληνικὸν νοσοκομεῖον κτίριον εὔρυχω-
ρότατον καὶ καταλλήλως πρὸς τοῦτο διηρημένον,
πλησίον δὲ τούτου ὑπάρχει καὶ ὁρφανοτροφεῖον,
φρενοκομεῖον, πτωχοκομεῖον καὶ γεροντοκομεῖον
ἀμφοτέρων τῶν φύλων.

2) Σηλύβρι-καπούσού· ἥτις συνήθως ὄνο-
μάζεται Πύλη τῆς Πηγῆς, διότι ἀπ' αὐτῆς ἐξήρ-

χοντο, καθως και σήμερον, οι κατοικοῦντες πρὸς νότον τῆς πόλεως, εἰς προσκύνησιν τῆς πλησίου κειμένης Ζωοδόχου Πηγῆς. *Εσωθεν τῆς πύλης ταύτης, ὑπάρχει ὁδὸς, ητὶς φέρει εἰς τὴν συνοικίαν Ἐξωκιόνιον, ἢ τὰ Ἐξ Μάρμαρχ, ἐν ᾧ ὑπάρχει ἑλληνικὴ σχολὴ και παρθεναγωγεῖον.

*Ολίγα βήματα ἔξωθεν τῆς πρὸς τὴν Σηλυμερίαν πύλης εἶναι ὁ ναὸς τῆς Ζωοδόχου Ηηγῆς (τουρκ. Μπαλουκλῆ). Ἐν αὐτῇ ἀναβρύει τὸ ἔξακουστὸν ἀγίασμα, τὸ ὅποιον πολλοὺς προσερχομένους μετ' εὐλαβείας ἐθεράπευσε. Καὶ ὁ ναὸς οὗτος κατηδαφίσθη, ἀλλ' ἐπὶ τῆς βασιλείας Μαχμούτ τοῦ Β'., τῇ παραινέσει τῆς Ρωσσίας, ὡκοδομήθη εἰς διάστημα 15 μηνῶν ὑπὸ τοῦ τότε Πατριάρχου Κωνσταντίνου, ὅστις και ἐγκαινίασεν αὐτὸν μετὰ μεγάλης πομπῆς και παρατάξεως. Οἱ προσκυνηταὶ κατέρχονται εἰς τὸ ἀγίασμα διὰ δύο ἑκατέρωθεν βαθμίδων λιθίνων. ὑπάρχουσι δὲ και ἵχθυς ἐν τῷ ἀγιάσματι. Πέριξ τοῦ ναοῦ τούτου ὑπάρχουσι σύδενδρα και σύσκια μέρη, τὰ ὅποια εἶναι πρὸ χρόνων νεκροταφεῖα τῶν Ἑλλήνων και Ἀρμενίων.

3) Μεθλεαχανὲ-καπουσού, δνομασθεῖσα σύτῳ ἀπὸ τοῦ ἔξωθεν αὐτῆς πρὸς τὸ Τὸπκαπού κειμένου Τεκκὲ τῶν Μεθλεζβήδων (Δερβισῶν.

4) Τὸπκαπού, ἐξ οὗ και ἡ ἔσωθεν αὐτῆς ὁμώνυμος συνοικία.

Ἐδιρνὴ καποὺ, ἥτις ἐλέγετο καὶ Μυρίανδρος. Ὡνομάσθη οὕτω, ἐπειδὴ ἀπ' αὐτῆς ἦτον ἡ συνηθεστέρα ὁδὸς πρὸς τὴν Ἀδριανούπολιν, ἡ ὅποια σήμερον εἶναι εὔρεῖα καὶ δυαλή. Δι' αὐτῆς εἰσῆλθε τὸ πρῶτον δ Σουλτάν Μεχμέτ, ὅτε ἐκυρίευσε τὴν πόλιν, διὸ καὶ οἱ διάδοχοι αὐτοῦ, ἀφ' οὗ ζωσθῶσι τὴν σπάθην εἰς τὸ Ἐγιούπ, δι' αὐτῆς εἰσέρχονται ἐν πομπῇ καὶ ἀπέρχονται εἰς τὸ τέμενός των, ὅπως προσευχηθῶσι. Πλησίον τῆς πύλης τῆς συνοικίας ταύτης ὑψοῦται μεγαλοπρεπὲς δζαμίον, τὸ δοιον ὑπερβαίνει κατὰ τὸ ὄφος καὶ αὐτὸν τὸν πύργον τοῦ Γαλατᾶ. Ἐνταῦθα ὑπάρχει καὶ ὁ δρόδοξος ναὸς τοῦ ἀγίου Γεωργίου.

Ἐγρὶ καποὺ, ἐξ αὐτῆς ὧνομάσθη καὶ ἡ ἔντὸς τοῦ τείχους συνοικία ἡ ὅποια περιορίζεται πρὸς Β., Ν., καὶ Δ. ὑπὸ τοῦ περικλείοντος αὐτὴν τείχους, πρὸς Ἀν. δὲ ὑπὸ κέπων, οἵ δοιοὶ ἥσαν ἄλλοτε τὰ βασιλικὰ τῶν Βλαχερνῶν λεγόμενα παλάτια, τῶν ὅποιων σήμερον δὲν σώζεται οὐδὲν ἵχνος, ἐκτός τινων ἐρειπίων τοῦ πρὸς δυσμάς τείχους αὐτῶν. Εἰς τὴν συνοικίαν ταύτην κατοικοῦσιν Ἑλληνες καὶ Οθωμανοί· καὶ αἱ μὲν οἰκίαι τῶν Ἑλλήνων ἀριθμοῦνται περὶ τὰς 180, τῶν δὲ Οθωμανῶν περὶ τὰς 160. Ἐν τῇ συνοικίᾳ ταύτῃ ὑπάρχει ἀστικὴ σχολὴ διευθυνομένη ὑπὸ τοῦ Κ. Ι. Σιγάλα.

Εἰς τὸ ΒΑ ἄκρον τῆς συνοικίας σώζονται οἱ πύργοι τοῦ Ἰσαακίου Ἀγγέλου καὶ τοῦ Ἀνεμᾶ, οἵτινες ἐχρησίμευον ώς φυλακαὶ τῶν ἐπισήμων ἀνδρῶν. Εἰς τὸ ΝΔ. καὶ ἔξωθεν τοῦ τείχους ὑπάρχει ὑδατονομεῖον (ταξίμιον) ἐντὸς τοῦ δποίου ἀθροιζόμενα τὰ ἐκ τοῦ Βαζέ-κυοῦ δι' ὑπογείων διχετῶν ὑδατα, διανέμονται εἰς διαφόρους συνοικίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Πρὸς νότον τοῦ ὑδατονομείου καὶ περὶ τὰ 120 βίματα μακρὰν αὐτοῦ, ὑπάρχουσι τὰ ἑλληνικὰ νεκροταφεῖα, ἀνέκαθεν ἀτείχιστα, ἀπέρ περιτειχίζονται σήμερον ἐνεργείᾳ τοῦ εὐκλεοῦς Πατριάρχου Ἰωακείμ τοῦ Γ'.

Αἱ εἰς τὰ ἐνδότερα κυριώτεραι συνοικίαι εἶναι αἱ ἔξης.

Σελιμιέ, Σουλτάν Μεχμέτ, Σουλεϊμανιέ, Νουρῆ Ὁσμανιέ (Φῶς τοῦ Ὁσμάν), Ἀγία Σοφία, Σάγ-Ζαδὲ (Υἱὸς τοῦ Σουλτάνου), Ἐσκὶ Σεράε, Σουλτάν Βαγιαζήτ, Ἀχμετιέ, Λαλελί καὶ Ἀκ-Σεράε.

ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΕΣ,

Ο ΝΑΟΣ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΣΟΦΙΑΣ, δστις ἐκτίσθη κατ' ἀρχὰς ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου κατὰ τὸ ἔτος 325. Μέρος αὐτοῦ ἐκάη τῷ 404, καὶ ἀνωκοδομήθη τῷ 415 ὑπὸ τῆς Πουλχερίας ἐπὶ Θεοδοσίου τοῦ Β'. ἐκάη δὲ καὶ πάλιν κατὰ τὴν μεγάλην πυρκαϊὰν τῷ 532 ἐπὶ Ιουστιανοῦ. Τότε δὲ αὐτοκράτωρ Ιουστιανὸς ἀνωκοδόμησεν αὐτὸν ἐξ θεμελίων. Ἡ οἰκοδομὴ ἥρχισε τῇ 23 Φεβρουαρίου 533 καὶ ἐτελείωσε μετὰ πέντε ἔτη, δέκα μῆνας καὶ 2 ἡμέρας. Εἰς τὴν ἀνοικοδόμησιν εἰργάζοντο 100 ἀρχιτέκτονες, καὶ 10,000 ἐργάται. Τὸ σχῆμα τοῦ ναοῦ εἶναι τετράγωνον, ἔχει δὲ μῆκος 270 γεωμετρ. ποδῶν, πλάτος 240 καὶ ὅψις 188. Ἐνεκκ τοῦ τοσούτου μεγέθους, καὶ διότι ἐν αὐτῷ τὸν παλαιὸν καιρὸν ἦτον ἡ ἐδρα τοῦ οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, ὡνομάζετο ἡ ἐκκλησία αὗτη πρὸ πάντων Μεγάλη, τὸ διποῖον ἐπίθετον διατηρεῖ μέχρι τῆς σήμερον ἡ τοῦ Πατριαρχείου ἐκκλησία. Ο ο ναὸς οὗτος ἐφωτίζετο ὑπὸ τριῶν χιλιάδων ἀργυρῶν πολυελαίων· εὑρέσκοντο δὲ ἐν αὐτῷ 800 κληρικοὶ καὶ ὑπηρέται, καὶ 100 φαλτριαὶ, αἵτινες ἐφαλλον καὶ διηκόνουν εἰς βασιλικὰς τελετὰς ἐντὸς τοῦ παλατίου· κα-

τώκουν δ' αὗται εἰς τὰ πλησίον τοῦ ναοῦ μοναστήρια.

Οἱ κίονες τοῦ ναοῦ εἶναι ἐν ὅλῳ 107, ἐκ τῶν ὁποίων 40 εἰς τὸ κάτω μέρος καὶ 67 εἰς τὸ γυναικεῖον ἡ ὑπερῷον. Ἐκ τῶν κιόνων τούτων 40 εἶναι πράσινοι, 20 ἐξ ιάσπιδος, 8 πορφυροῖ καὶ οἱ λοιποὶ ἐξ αἰγυπτιακοῦ γρανίτου. Ὅτε ἔκυριεύθη ἡ Κωνσταντινούπολις ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν, μετετράπη εἰς διζαμίον ἡ Ἁγία Σοφία, καθὼς εἶναι σήμερον, ἀπὸ τὸν κατοκτητὴν Μωάμεθ τὸν Β'., καθὼς καὶ ἄλλοι πολλοὶ ναοί. Εἰς τὰ πλάγια τοῦ δεξιοῦ μέρους τοῦ ναοῦ ὑπάρχει φρέαρ, τοῦ ὁποίου τὸ στόμιον μετεκομίσθη ἀπὸ τὴν Σαμάρειαν, καὶ εἶναι τὸ αὐτὸ ἐκεῖνο, ἐπὶ τοῦ δποίου ὁ Χριστὸς συνδιελέχθη μετὰ τῆς Σαμάρειτιδος. Ἡ ἐντὸς τοῦ Ἱεροῦ ἀγίᾳ Τράπεζα, ἥτις ἦτο μίγμα πολυτέμων μετάλλων καὶ λίθων πολυτελῶν, ἥρπάγη ὑπὸ τῶν Λατίνων, οἱ δποῖοι διωχθέντες ἐκ τῆς πρωτευούσης, ἔφερον μεθ' ἔαυτῶν καὶ ταύτην· ἀλλ' ἀμφὶ ἔρθασαν πλησίον τοῦ Μαρμαρᾶ, ἥνοιξε καὶ ἐβιθίσθη τὸ πλοῖον μετὰ τῆς ἀγίας Τραπέζης. Ὁ περίφημος οὗτος ναὸς εἶναι ὁ μόνος, τὸν ὁποῖον ἀνήγειρεν ὁ χριστιανισμὸς, εἶναι δὲ μικρότερος τοῦ ἀγίου Πέτρου ἐν Ῥώμῃ, καὶ τοῦ ἀγίου Παύλου ἐν Λονδίνῳ, ὑπέρεχει ὅμως αὐτοὺς κατὰ τὴν ὀραιότητα, τὴν ζωγραφικὴν καὶ τὴν ἀρχιτεκτονικήν.

Ο ΝΑΟΣ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΕΙΡΗΝΗΣ ὅστις ἐ-
κτίσθη ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου καὶ ἐγρη-
σίμευεν ἐπὶ τινα καιρὸν ὡς Πατριαρχεῖον καὶ
ἐκκλησία τῆς πόλεως.

Σήμερον χρησιμεύει ὁ ναὸς οὗτος ὡς ἀποθήκη
ἀρχαίων πανοπλιῶν, θωράκων, περικεφαλαιῶν,
ἀσπίδων καὶ ἄλλων πολεμικῶν σκευῶν. Ἐν αὐτῷ
συνεκροτήθη κατὰ τὸ ἔτος 482 ἡ δευτέρα οἰκου-
μενικὴ Σύνοδος.

Πέριξ αὐτοῦ ὑπάρχουσι καὶ ἄλλα ἀρχαῖα
οἰκοδομήματα, ἐντὸς τῶν ὅποιων εὑρίσκονται τὰ
ὑπουργεῖα τῶν ἐσωτερικῶν καὶ ἐξωτερικῶν, ἡ
Τύψηλη Ηύλη (Πασσᾶ-καπουσοὺ), τὸ νομισμα-
τοκοπεῖον (Ζάρμπ χανὲς), τὸ πανεπιστήμιον, τὸ
Θησαυροφυλάκιον (χαζνὲς), ὃπου ἐφυλάττοντο
ἱδιαιτέρως οἱ Θησαυροὶ τῶν Σουλτάνων, ἡ Ἱερὰ
σημαία τοῦ προφήτου (σανδζὰκ σερὶφ) διατηρου-
μένη ἐντὸς πολυτίμου θήκης, ἡ ἔξιόλογος βι-
βλιοθήκη, διάφορα νομίσματα χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ,
συλλογὴ ιστορικῶν ὅπλων, ἦτοι τόξα ἀρχαῖα,
ξίφη, πυρεόλα, σημαῖαι, ἡ σπάθη τοῦ προφή-
του, αἱ ῥομφαῖαι τῶν ὅπαδῶν αὐτοῦ, τὸ ξῖφος τοῦ
Γεωργίου Καστριώτου (Σκευδέρθεη), αἱ κλεῖδες
πολλῶν πόλεων παραδοθεισῶν καὶ διάφορα ἄλλα
ἀρχαῖα ἀντικείμενα.

Μεταξὺ Αγίας Σοφίας καὶ Σουλτάν Αχμέτ
ἔκειτο τὸ εύρυτατον ἵπποδρόμιον (τουρκ. "Ατ-
Μεϊδάν), τὸ ὅποιον ἦτον ἄλλοτε μία μεγάλη πε-

διάς, ᔁχουσα μῆκος 370 μέτρων και πλάτος 185, ἐνῷ σήμερον μόλις ᔁχει μῆκος 250 βημάτων και πλάτος 150. Ἐνταῦθα ἐτελοῦντο ἴπποδρομίαι συνήθως κατὰ τὸν μάϊον. Ἐκτὸς τοῦ ἀγῶνος τῶν ἵππων, λέγουσιν, διὶ αφέθηταν εἰς τὸ θέατρον 20 λέοντες, 30 παρδάλεις και ἄλλα ἀγρια θηρία.

Συνέρρεον δ' ἐνταῦθα πανταχόθεν παλαιισταὶ, δρυησταὶ, παντομῆμοι, σχοινοβάται και θαυματοποιοὶ, ἵνα ἔκαστος ἐπιδείξῃ τὴν τέχνην του.

Πλησίον και πρὸς νότον τῶν ἀνω στηλῶν ὑπάρχει τὸ πολυτεχνεῖον και ἐντὸς αὐτοῦ εἰς τὰ ἐνδότερα ὑπάρχουσιν ἐκ γύψου οἱ δύντως πραγματικοὶ και ζωηροὶ ἀνδριάντες τῶν ἀρχαίων γενιτσάρων, οἵτινες ᔁχουσι τὰς ἐν διαφόροις ἀξιώμασιν ἀρχαίας αὐτῶν ἐνδυμασίας.

Πλησίον τοῦ ἵπποδρομίου ὑπῆρχον διάφορα ἀγάλματα μαρμάρινα και χάλκινα, ἐκ τῶν ὅποιων σώζονται σήμερον μόνον τὰ ἔξης τρία.

Ο Ὁβελίσκος (τουρκ. Δικιλλή-τασή), ὃστις εἶναι μονόλιθος ἐκ θηθαίου αἰγυπτιακοῦ γρανίτου λίθου, πεποικιλμένος ἀνωθεν ἔως κάτω ἐπὶ τῶν τεσσάρων αὐτοῦ πλευρῶν μὲν ἱερογλυφικοὺς χαρακτῆρας και ᔁχων ὑψος σχεδὸν 30 μέτρων.

Η Ὁριοειδῆς στήλη κειμένη πλησίον τοῦ Ὁβελίσκου, τῆς ὅποιας σώζεται σήμερον μόνον τὸ ἥμισυ μέρος, συνιστάμενον εἰς χαλκίνην στήλην, ὕψους 5 μέτρων ἐλικοειδῶς ἐσχηματισμένην ἐν

εῖδει τριῶν ὄφεων συνεστραμμένων, τῶν δποίων αἱ κεφαλαὶ μὲ ἀνοικτὰ στόματα ἔξειχόν ποτε περὶ τὴν κορυφήν. Οἱ Τοῦρκοι τὴν δνομάζουσι (Γιλανλή-τασή) ὅπερ δνομα ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς διαφόρους ἔξηγήσεις, ἐν αἷς καὶ ἡ ἔξηγησις ὅτι ἐκ τοῦ στόματος τῶν ὄφεων καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῶν ἀγώνων ἔρρεεν ὕδωρ, οἶνος καὶ γάλα.

Ἡ λιθόκτιστος στήλη, συνηρμοσμένη ἐκ πολλῶν τετραγώνων λίθων, ἡ διὰ τοῦτο δνομα-ζομένη Κτιστή ἔχει ὕψος 58 πήγεων.

Ἡ στήλη αὕτη περιεκλείετο ἀπὸ χαλκὸν περικεχρυσωμένον ἀπὸ τῆς κορυφῆς μέχρι τῆς βάσεως, ὅστις κατόπιν ἀφηρέθη.

Ἡ Κεκαυμένη στήλη (τουρκ. Γιανμής τασή), ἡ Στεφανόδετος (Τσεμπερλή-τασή), ἔχουσα ὕψος 170 ποδῶν κειμένη ἀνωθεν τοῦ τεμένους Νουρῆ 'Οσμανὶς καὶ ἡ δποία δὲν εἶναι μονόλιθος, ἀλλὰ σύγκειται ἐκ διαφόρων τεμαχίων λίθου πορφυρίτου, ἥτις ἐκ πυρκαϊᾶς μετέβαλε τὸ φυσικόν της χρῶμα. Ἀλλὰ κεραυνὸς πεσὼν κατέστρεψε τὸν ἐπ' αὐτῆς ἀνδριάντα καὶ μέρος τῶν δύο ἀνωτέρω αὐτῆς τμημάτων, τὰ δποῖα ἐπεσκεύασε καὶ περιέζωσε διὰ σιδηρῶν στεφάνων Μανουὴλ ὁ Κομνηνὸς, φοβηθεὶς μὴ πέσῃ καὶ βλάψῃ τινὰ τῶν πέριξ. Ἐντεῦθεν ὠνομάσθη καὶ Τσεμπερλῆ-τασή.

Ἡ Στήλη τοῦ Μαρκιανοῦ, κειμένη ἐντὸς δθωμανικοῦ κήπου μεταξὺ τοῦ "Ατ-μεϊδὰν καὶ Μεχ-

μεδιὲ (τουρκ. Κήζ-τασή) καὶ τὰ ἔρείπια τῶν Βυζαντινῶν ἀνακτόρων (Τεκίρ-Σεράϊ).

Τὸ γέραγωγεῖον τοῦ Οὐάλεντος μεταξὺ τοῦ τρίτου καὶ πέμπτου λόφου πλησίον τοῦ Ατ-παζάρ.

ΔΕΞΑΜΕΝΑΙ.

Ἐντὸς τῆς Κωνσταντινούπολεως ὑπήρχον πολλαὶ δεξαμεναὶ (κινστέρναι), αἱ ὅποιαι ἔχρησί- μευον ἐν καιρῷ πολιορκίας, λαμβάνουσαι ὕδωρ δι' ὑπογείων διχετῶν. Αἱ δεξαμεναὶ αὗται κατεσκευάσθησαν κατὰ διαφόρους ἐποχὰς ὑπὸ διαφόρων βασιλέων οὕσαι 19 τὸν ἀριθμὸν· αἱ κυριώτεραι εἶναι αἱ ἑξῆς.

Ἡ Βασιλικὴ (Γερὲ-μπατᾶν), κτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου καὶ μέχρι τῆς σήμερον περιέχουσα ὕδωρ· κεῖται δὲ πρὸς δυσμὰς τῆς Αγίας Σοφίας.

Ἡ Δεξαμενὴ τοῦ Φιλοξένους τουρκ. Μπίν-πίρ διρέκ), ἥτοι χίλιαι μία στήλαι, κειμένη μεταξὺ Κεκαυμένης στήλης καὶ ἵπποδρομίου. Σήμερον σώζονται μόνον 224. Ἐν αὐτῇ δ' ἐργάζονται τὴν μέταξαν. Πλησίον τῆς εἰρημένης ὑπάρχει καὶ ἄλλη μὲ 28 στήλας.

ΑΓΟΡΑΙ, ΧΑΝΙΑ ΚΑΙ ΛΟΥΤΡΩΝΕΣ.

Ἡ Κωνσταντινούπολις ἔχει πολλὰς ἀγορὰς, αἱ ὅποιαι εἶναι θολοσκέπαστοι καὶ ὀνομάζονται Βεζεστὲν ἡ Τσαρσία.

Αἱ χυριώτεραι ἐκ τῶν ἀγορῶν εἶναι αἱ ἔξης.

Ἡ Ἀγορὰ τῶν Αἰγυπτίων, τουρκιστὶ Μισίρ-τσαρσὶ, ἡτις ἐκτείνεται 130 βήματα. Ἐν αὐτῇ δὲ πωλοῦνται συνήθως τὰ ἐμπορεύματα τῆς Αἰγύπτου καὶ τὰ δρυκτὰ καὶ φυτικὰ ἀρώματα.

Ἡ Μεγάλη ἀγορὰ ἡ τὸ μέγα Βεζεστὲν, τὸ δόποῖον εἶναι ἀληθὴς λαβύριγθος, ὅπου οἱ ξένοι ἀπαντῶσι μεγάλας δυσκολίας πρὸς εὗρεσιν τῆς εἰσόδου, δι’ ἣς εἰσῆλθον. Εὔχαριστεῖται τις νὰ περιπατῇ ἐντὸς τῆς ἀγορᾶς ταύτης.

Ἡ ἀγορὰ αὕτη διήρηται εἰς δύο μέρη· καὶ εἰς μὲν τὸ ἐν ἔξ αὐτῶν πωλοῦνται διάφορα βαρύτιμα μεταξωτὰ, εἰς δὲ τὸ ἄλλο τὰ πολυτιμότερα χρυσουργῆματα καὶ κοσμήματα.

Ἡ μεγάλη ἀγορὰ κλείεται πρὸ τῆς δύσεως τοῦ ἥλιου καὶ ἀνοίγεται τὴν 9 π. μ.

Οὐζούν-τσαρσὶ, ἐντὸς τοῦ δποίου ἀκμάζει ἡ ἑθνικὴ βιομηχανία τῶν Τούρκων, ιδίως δὲ ἡ τορνευτικὴ καὶ ἡ ξυλουργικὴ, ἡτις παράγει πλῆθος μικρῶν χειροτεχνημάτων καὶ οἰκιακῶν ἔργαλείων.

Β'. ΗΙΕΡΑΙΑ.

Κυριώτερα προάστεια τῆς Περχίας εἶναι τὰ
έξητα.

ΣΤΑΥΡΟΔΡΟΜΙΟΝ.

Τὸ Σταυροδρόμιον εἶναι μεσόγειον προάστειον
ἐπὶ λόφου καὶ ἀρχεται ἐκ τοῦ μέρους ὅπου κείται
τὸ ἀσκητήριον (Τεκκὲς) τῶν Μεβλεθήδων (Δερ-
βισῶν) καὶ ὑψοῦται 110 μέτρα ὑπεράνω τῆς ἐπι-
φανείας τῆς θαλάσσης· δνομάζεται δὲ καὶ Πέραν
διὰ τὴν κατ' ἀντικρὺ τῆς Κωνσταντινουπόλεως
θέσιν του. Βέῃ ὁγλοῦ δὲ τουρκιστὶ ἐκ τῆς ἐνταῦθα
διαμονῆς τοῦ βασιλόπαχιδος Ἀλεξίου τοῦ υἱοῦ
τοῦ Κομνηνοῦ Καλοιωάνου.

Τὸ Σταυροδρόμιον διατέμνεται ἀπ' ἀνατολῶν
πρὸς δυσμὰς, ὑπὸ μιᾶς στενῆς καὶ μακρᾶς ὁδοῦ
καὶ ὑπὸ πολλῶν ἄλλων πλαγίων, αἱ δποῖαι ἐνού-
μεναι μετ' αὐτῇς ἐκ δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν σχη-
ματίζουσιν οὐχὶ ἐν ἀλλὰ πολλὰ σταυροδρόμια
(δηλ. ὁδοὺς σχηματίζούσας σταυρόν). Ἡ ὁδὸς
αὗτη δνομάζεται Μεγάλη ὁδὸς τοῦ Πέραν ή
Μεδζιδιὲ, καὶ εἶναι μακρὰ καὶ στενὴ, ἀρχεται
δὲ ἀπὸ τοῦ Τεκὲ καὶ φθάνει μέχρι τῆς Ἀγγλικῆς
πρεσβείας ἢ τοῦ κέντρου τοῦ Σταυροδρομίου.

έκειθεν δὲ δλίγον πλατυνομένη πρὸς ἀνατολὰς,
τελειόνει εἰς τὸ Ταξίμιον· ὥστε κατ' αὐτὸν τὸν
τρόπον τὸ Σταυροδρόμιον διαιρεῖται κυρίως εἰς
δύο μέρη, ἐκ τῶν ὅποιων τὸ μὲν πρῶτον εἶναι
ἀπὸ τοῦ Τεκκὲ μέχρι τοῦ Γαλατᾶ Σεραγίου, τὸ
δὲ δεύτερον ἀπὸ τοῦ Γαλατᾶ Σεραγίου μέχρι τοῦ
Ταξίμιου.

Τὸ Σταυροδρόμιον εἶναι τὸ καλλίτερον πρό-
στειον τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὁμοιάζον ἐν
μέρει πρὸς πόλιν εὐρωπαϊκήν. Πρὸ διακοσίων πε-
ρίπου ἔτῶν δὲν ὑπῆρχον οἰκίαι ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ
μόνον ἀμπελῶνες· κατώκει δ' ἐν αὐτῷ τότε μό-
νον ὁ πρεσβευτὴς τῆς Γαλλίας, ἐπὶ πολὺν χρό-
νον, ἐν ᾧ σήμερον κατοικοῦσι πρὸ πάντων Εὐρω-
παῖοι, καὶ οἱ περισσότεροι ἔμποροι καὶ τραπεζῖ-
ται τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Αἱ οἰκίαι τοῦ
Σταυροδρομίου εἶναι δέκα πέντε περίπου χιλιά-
δες, οἱ δὲ κάτοικοι συμποσοῦνται εἰς ἑκατὸν πεν-
τήκοντα χιλιάδας. Ἐκ τούτων οἱ περισσότεροι
εἶναι Χριστιανοὶ ὄρθοδοξοί "Ἐλληνες οἱ δὲ λοι-
ποὶ Ἀρμένιοι, Γάλλοι, Γερμανοί, Ἄγγλοι, Ὀθω-
μανοὶ, Ἐβραῖοι κτλ.

"Ἐν Σταυροδρομίῳ ὑπάρχουσι τρεῖς ναοὶ τῶν
Ὀρθοδόξων· ὁ τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου, ὁ τοῦ
ἄγιου Κωνσταντίνου καὶ ὁ τῆς ἀγίας Τριάδος.
Καὶ τῶν ἀλλων δ' ἔθνῶν αἱ κοινότητες ἔχουσι
τούς ναούς των ἐν Σταυροδρομίῳ. Τῶν Ὀθωμα-

νῶν οἱ ναοὶ λέγονται τεμένη (τζαμία), τῶν δὲ Ἰουδαίων συναγωγαί.

Ἐν Σταυροδρομίῳ ὑπάρχουσι πολλὰ ἄξια λόγου ἐκπαιδευτήρια, ἐκ τῶν δύοιων κυριώτερα τῶν μὲν ἀρρένων εἶναι τὰ ἔξης: 1) τὸ Ἐλληνικὸν Ἐκπαιδευτήριον διευθυνόμενον ὑπὸ τοῦ κυρίου Ἀναστασίου Τάγη. 2) Ἡ ἐνοριακὴ σχολὴ τῶν ἀρρένων, διευθυνομένη ὑπὸ τοῦ κυρίου Χρήστου Χατζῆ Χρήστου. 3) Τὸ Ἐλληνικὸν Ἐκπαιδευτήριον Βασματζίδου. 4) Τὰ κεντρικὰ ἀνώτερα Παρθεναγωγεῖα, τῆς Παλλάδος, διευθυνόμενον ὑπὸ τῆς κυρίας Σαπφοῦς Λεοντιάδος. 5) Τὸ Ζάππειον, διευθυνόμενον ὑπὸ τῆς κυρίας Καλλιόπης Κεχαγιᾶ. 6) Ἡ ἐνοριακὴ σχολὴ τῶν θηλέων, διευθυνομένη ὑπὸ τῆς κυρίας Ἐλένης Καλογερᾶ. 7) Τὸ ἐλληνογαλλικὸν Παρθεναγωγεῖον, διευθυνόμενον ὑπὸ τῆς κυρίας Ἀθηνᾶς Ἰατροπούλου. 8) Τὸ ἐνοριακὸν νηπιαγωγεῖον, διευθυνόμενον ὑπὸ τῆς κυρίας Ἀσπασίας Ηαναγιωτοπούλου.

Ἐκτὸς τῶν ἐλληνικῶν τούτων σχολῶν ὑπάρχουσι καὶ ὅλαι πολλαὶ γαλλικαὶ, γερμανικαὶ, ιταλικαὶ, ἀρμενικαὶ καὶ διωμανικαὶ ἀρρένων τε καὶ θηλέων τῆς κατωτέρας καὶ μέσης παιδεύσεως. Κυριώτατον γαλλοτουρκικὸν λύκειον εἶναι τὸ κατα τὸ Γαλατᾶ Σεράγιον, ἐν ᾧ σπουδάζουσι φοιτῶντες διαφόρων ἔθνων τήτων παῖδες.

Ἐν Σταυροδρομίῳ ὑπάρχουσιν οἱ ἔξης Σύλ-

λογοι· 1) ὁ Ἑλληνικὸς Φιλολογικὸς, 2) ὁ Θρακικὸς, 3) ὁ Θεσσαλικὸς, 4) ὁ Ἡπειρωτικὸς, 5) ὁ Διδυσκαλικὸς, 6) ὁ Ἔρμης, 7) ὁ Μακεδονικὸς καὶ 9) ὁ Παρθενών.

Κυριώτεραι ἐν Σταυροδρομίᾳ Πρεσβεῖαι εἰσιν ἡ ἑλληνικὴ, ἡ γαλλικὴ, ἡ ἵταλικὴ, ἡ ἀγγλικὴ, ἡ γερμανικὴ, ἡ σουηδικὴ, ἡ ὅλλανδικὴ, ἡ βελγικὴ, ἡ ρωσικὴ, ἡ αὐστριακὴ καὶ ἡ ἀμερικανικὴ. Ἐκάστη τῶν ἀνωτέρω Πρεσβειῶν ἔχει καὶ τὸ Προξενεῖον αὐτῆς πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν ἐμπορικῶν δικαιωμάτων τῶν ὑπηκόων τῆς.

Μεταξὺ τῶν ἄλλων ἔξιοθεάτων δημοσίων καὶ ἴδιωτικῶν οἰκοδομῶν διακρίνονται αἱ ἔξης. 1) τὸ μέγαρον τῆς Δημαρχίας, 2) τὸ Τηλεγραφεῖον, 3) τὸ Ἀστυνομικὸν κατάστημα, 4) ἡ Ἀγορὰ τῆς εὐθηνίας (Bon Marché), 5) τὸ κατάστημα τῆς Φιλοπτώχου Ἀδελφότητος τῶν Κυριῶν, παρέχον ἔργασίν εἰς τοὺς πτωχοὺς καὶ δωρεὰν ιατρικὴν περίθαλψιν, φάρμακα καὶ διάφορα βοηθήματα, 6) τὰ λουτρὰ τοῦ Λουξεμβούργου, 7) ἡ δίοδος Χατζοπούλου, ἐν τῇ δποίᾳ συναθροίζονται τὸ ἑσπέρας οἱ τοῦ χρηματιστηρίου θαμῶνες, 8) τὸ Ἀστυ τοῦ Πέραν, 9) ἡ δίοδος Κρεπέν, 10) ἡ δίοδος τῆς Εὐρώπης, διάφορα θέατρα, ἐν οἷς τὸ τῆς Ὁμονοίας, τὸ Κουστάλλινον, τὸ Ἐλδοράδον, τὸ Ἀλκαζάρ καὶ ἡ Ἀλάμβρα. Ετι δὲ καὶ νοσοκομεῖχ, τὸ γερμανικὸν, τὸ γαλλικὸν ναυτι-

κὸν, τὸ τῆς Δημαρχίας, τὸ ιταλικὸν, τὸ βλαχικὸν, τινὰ ἴδιωτικὰ, βιβλιοπωλεῖα, τυπογραφεῖα κτλ. Πρὸς βορρᾶν τοῦ Σταυροδρομίου ἔκτείνεται μέγα δθωμανικὸν νεκροταφεῖον, τὸ δποῖον σκιάζεται ἀπὸ ὑψηλὰς κυπαρίσσους.

Κατὰ τὴν συνοικίαν Μνηματάκια, ἄνωθεν τοῦ δθωμανικοῦ νεκροταφείου κατεσκευάσθη νέος κῆπος ὑπὸ τῆς Δημαρχίας, ἐντὸς τοῦ δποίου ὑπάρχει θέατρον, τεχνητὴ λίμνη, βράχοι, κανονικαὶ δενδροστοιχίαι καὶ δένδρα σπάνια.

Τὸ μοναστήριον τῶν Δερβισῶν (Γεκκὲς), τὸ δποῖον ως προείπομεν, καῖται ἐκεῖ ὅπου ἀρχεται τὸ Σταυροδρόμιον, εἶναι ἀξιούμενος διὰ τὴν ὡραίαν θέσιν του καὶ διὰ τὴν ἐν αὐτῷ καθαριότητα. Ἐν τῷ μοναστηρίῳ τούτῳ κατὰ πᾶσαν παρασκευὴν, περὶ μεσημβρίαν, μεταβαίνουσι πολλοὶ Εύρωποι, χάριν περιεργείας, δηπως ἵδωσι καὶ θαυμάσωσι τὰ θρησκευτικὰ τῶν Δερβισῶν γυμνάσια. Αἱ εὔρυθμοι κινήσεις τῶν Δερβισῶν, οἱ δποῖοι στρέφονται μετὰ μεγίστης ἐπιτηδειότητος πέριξ ἐνδός, ὅστις ἵσταται ἐν τῷ μέωφ, διεγείρουσι τὴν περιέργειαν τῶν θεατῶν.

Ἡ πρὸς νότον τῆς Ἀγγλικῆς Πρεσβείας ὁδὸς φέρει εἰς τὴν συνοικίαν Ἀϊναλί-Τσεσμὲ, ἡ δὲ πρὸς βορρᾶν εἰς τὸ Ταξίμιον (ὑδατονομεῖον) ἥτοι εἰς τὸν ἐσπερινὸν περίπατον τοῦ Σταυροδρομίου.

Τὸ Ταξίμιον εἶναι κτίριον κομψότατον εἰς δικτάγωνον σχῆμα, τὸ ὅποιον σκιάζεται ἀπὸ ὑψηλᾶς πλατάνους καὶ ἄλλα δένδρα, ἐξ οὗ ὀνομάσθη καὶ ἡ συνοικία ἀπὸ τῶν ἔσωθεν δ' αὐτοῦ τεσσάρων λεκχνῶν (χρουνῶν) ποτίζονται ὅλαι αἱ συνοικίαι τοῦ Ηέρα. Τὸ ἐν αὐτῷ μοιραζόμενον ὕδωρ φημίζεται τὸ καλλίτερον τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει, καίτοι ἡ χροιὰ αὐτοῦ εἶναι ξανθὴ, καθὼς ἡ τῶν κρηναίων ὕδάτων τῆς μεγαλουπόλεως ταύτης, τὰ ὅποια συνάζονται ἀπὸ τῶν ὅπισθεν τοῦ Μίπαξέ-κιοῦ μερῶν καὶ διοχετεύονται δι' ὑπογείων ἀγωγῶν.

Πλησίον τοῦ ὕδατονομείου εἶναι τὸ Θερινὸν θέατρον τῆς Ἡμισελήνου, ὅπισθεν δ' αὐτοῦ διατάττονται πυροσβεστῶν.

Ἐντεῦθεν εἰς τὸ ἄκρον τῆς ὁδοῦ, ὑπάρχει τετράστρατον, οὗ ἡ μὲν πρὸς ἀνατολὰς ὁδὸς φέρει εἰς Δολμᾶ-Βαξὲ, ἡ πρὸς βορρᾶν εὔθεια καὶ ἀμάξωτὴ φέρει εἰς Βουγιούκ-Δερὲ καὶ Βελιγράδιον διερχομένη τὸ δροπέδιον Σισλὶ, τὸ Μασλὰκ, καὶ εἰς τὸ μέσον τῆς ὁδοῦ τὸ περίφημον Λεβέντ-Τσιφλίκ, τὸ ὅποῖον ἀπέχει μίαν ὥραν καὶ ἡμίσειαν τοῦ Σταυροδρομίου.

Βορειοανατολικῶς τοῦ στρατῶνος τούτου ἐπὶ λόφου εἶναι τὸ κανονικώτατον κτίριον τοῦ στρατῶνος τοῦ ἐλαφροῦ πυροβολικοῦ, τὸ ἐποίον εἶναι εύρυχωρότατον, κομψότατον, καὶ ἐντὸς καλῶς διηρημένον. Ἀντικρὺ τοῦ στρατῶνος τούτου

ύπάρχει πλατεῖχ ἐκτεταμένη, εἰς τὴν δύοιαν γίνεται ὁ ἑσπερινὸς περίπατος τῶν Σταυροδρομιῶν καὶ τελοῦνται συνήθως τὰ στρατιωτικὰ γυμνάσια.

Κάτωθεν δὲ καὶ πρὸς ἀνατολὰς τοῦ στρατῶνος τοῦ πυρεολικοῦ ἐπὶ τῆς νοτίου πλευρᾶς τῆς κοιλάδος τοῦ Δολμᾶ-Βαξὲ, κείνται τὰ διθωμανικὰ μνήματα, τὰ δύοια σκιάζονται ὑπὸ ἀπεράντου χυπαρισσῶνος. Ἀντικρὺ δὲ καὶ πρὸς ἀνατολὰς τοῦ χυπαρισσῶνος κείται ἡ γερμανικὴ Πρεσβεία.

Πλησίον τοῦ στρατῶνος καὶ πρὸς βορρᾶν αὐτοῦ κείται ὁ εὔρυς κῆπος τῆς Δημαρχίας, ὁ δόποιος ἐκτείνεται ἀπὸ τοῦ ἑνὸς ἀκρου μέχρι τοῦ ἄλλου τῆς ὁδοῦ, ἥτις φέρει εἰς Δολμᾶ-Βαξέ. Ὁ κῆπος οὗτος, τοῦ δόποιου ἡ εἰσόδος δὲν εἶναι ἐλευθέρα ἀνευ πληρωμῆς, ἔχει ἀρκετὴν ἔκτασιν. Εὐρίσκονται δ' ἐν αὐτῷ τεχνιταὶ λίμναι, βράχοι, ἄνθη σπάνια, δένδρα διάφορα καὶ πυκνά· ἐν τῷ μέσῳ δ' αὐτοῦ καφενεῖον δπου παιανίζει ἡ μουσική. "Ολα δὲ ταῦτα καθιστῶσι προτιμότερον τὸν ἔντος τοῦ κήπου περίπατον. Ἐκ τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς τοῦ κήπου, ὁ θεατὴς βλέπει μέρος τοῦ Βοσπόρου καὶ διῆν τὴν πρὸς ἀνατολὰς κοιλάδα τοῦ Δολμᾶ-Βαξὲ, εἰς τὴν δύοιαν δύναται τις νάυπάγη διὰ πολλῶν δόδῶν.

Τὸ Σταυροδρόμιον συγκοινωνεῖ μετὰ τοῦ Γαλατᾶ δι' ὑπογείου σιδηροδρόμου (tunnel) εύρισκομένου πλησίον τῆς Δημαρχίας.

Κατὰ τὸ ἔτος 1870 τὸ μεγαλείτερον μέρος τοῦ προστείου τούτου κατεστράφη ὑπὸ μεγάλης πυρκαϊᾶς, ἣτις διήρκεσεν ὑπὲρ τὰς 10 ὥρας.

ΓΑΛΑΤΑΣ.

Ο Γαλατᾶς (1) εἶναι παράλιον προάστειον, κεῖται δὲ ἐπὶ λόφου πρὸς νότον τοῦ Σταυροδρομίου, μετὰ τοῦ ὁποίου συνέχεται, καὶ ὑψοῦται 100 μέτρα ὑπεράνω τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης.

Ο Γαλατᾶς ἀποτελεῖ ἀπὸ τὸ ἐν μὲν μέρος τὴν ἀρχὴν τοῦ Βοσπόρου, ἀπὸ δὲ τὸ ἄλλο τὴν ἀρχὴν τοῦ Κερατίου Κόλπου.

Ο Γαλατᾶς τὸν παλαιὸν καιρὸν ὠνομάζετο Συκατ, ἐπειδὴ ἔλεγον, ὅτι κατὰ πρῶτον ἐδῶ ἐφύη συκῆ. Μετὰ ταῦτα εἰς τοὺς ἀργαίους χρόνους οἱ Βυζαντινοὶ μετεγειρίζοντο τὸν τόπον τοῦτον ὡς νεκροταφεῖον.

Τὸ προάστειον τοῦτο κατὰ τὸ ἔτος 550 μ. Χ. τὸ πρῶτον κατεψήθη, δὲ βατιλεύς, τῇς ἐποχῆς ἐκείνης Ἰουστινιανὸς περιέφραξε τὸ προάστειον τοῦτο μὲ τείχη, τῶν ὁποίων σήμερον σώζονται διέγα ἐρείπια ἐδῶ καὶ ἐκεῖ· ὠνομάζετο δὲ καὶ Ἰουστινιανούπολις ἐκ τοῦ Ἰουστινιανοῦ ὁ ὅποιος ἦθέλησεν ἀπαθητίσῃ τὸ ὄνομά του πρῶτος συνενώτας διὰ γεφύρας τὸν Γαλατᾶν μετὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Εἰς τὸ ἀγώτατον μέρος, δπου ἐνοῦται ὁ Γαλατᾶς μετὰ τοῦ Σταυροδρομίου, ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ λόφου, κεῖται ἀρκετὰ ὑψηλὸς πύργος τοῦ Γαλατᾶ, ὃστις ἔχει ῥυθμὸν ἀρχιτεκτονικῆς τοῦ δεκάτου τρίτου αἰῶνος τῆς Ἀνατολῆς.

Ο πύργος οὗτος ἐλέγετο τὸν παλαιὸν καιρὸν καὶ πύργος τοῦ Χριστοῦ, εἴναι δὲ ἀξιοσύστατος εἰς ὅλους ἔκείνους, οἵτινες θέλουσι νὰ ἴδωσι τὸ ὠραῖον πανόραμα τῆς Κωνσταντινουπόλεως μετὰ τῶν προαστείων της.

Μία χλίμαξ μὲ 141 βαθμίδας, μὲ 8 πατώματα μᾶς ὀδηγεῖ εἰς ἔτερον πάτωμα παραθυροφόρον, δπου παραμένουσιν οἱ φύλακες τῆς πυρκαϊᾶς παρατηρηταί· ἐκεῖθεν δὲ πρὸς τὰ ἄνω 41 βαθμίδες φέρουσιν ἡμᾶς εἰς δεύτερον πάτωμα θυριδοφόρον ἐπὶ τῆς δροφῆς τοῦ δποίου ὑπέρχει μέγας περιστερεών.

Οι Βυζαντινοὶ μετεχειρίζοντο τὸν παλαιὸν καιρὸν τὸν πύργον τεῦτον πρὸς διάκρισιν τῶν εἰσπλεόντων καὶ ἐκπλεόντων πλοίων ἐκ τῶν σημαῖῶν των, ἀν ὡσιν ἔχθρικὰ ἢ φιλικά. Ἐχρησίμευε δὲ καὶ ἄλλοτε ὁ πύργος οὗτος καθὼς καὶ σήμερον πρὸς διάκρισιν τῶν πυρκαϊῶν, τις δποίας οἱ φύλακες, οἱ δποῖοι διαμένουσιν ἐντὸς αὐτοῦ, ἐπὶ τούτῳ ἀναγγέλουσι, μὴ κρούοντες πλέον ὡς ἄλλοτε τὸ τύμπανον, τὸ δποῖον ἐκρέματο ἐπὶ τῆς κορυφῆς, ἀλλ' ὑψοῦντες τὴν μὲν ἡμέραν σημαίαν μίαν, τὴν δὲ νύκτα ἕνα φανόν,

δπως σημαίνωσιν ὅτι ἡ πυρκαιὰ ἐξερράγη εἰς τι
μέρος τοῦ Ηέραν, Χάσκιοι, Γαλατᾶ, ἢ τῆς δυ-
τικῆς ὁχθῆς τοῦ Βοσπόρου, δύο δὲ σημαίας ἢ δύο
φανοὺς ἐὰν ἡ πυρκαιὰ ἐκραγῇ εἰς τὴν ἐντὸς τῆς
κυρίως Κωνσταντινουπόλεως περιφέρειαν. Προ-
σέτι συγκοινωνεῖ καὶ διὰ τηλεγραφικῶν σημείων
διπύργος εὕτος.

Οἱ δὲ ἐν αὐτῷ εύριτκόμενοι φύλακες, διακρί-
νοντες καλῶς τὸ μέρος εἰς ὃ ἐξερράγη ἡ πυρ-
καιὰ ἀμέσως τρέχουσι διευθυνόμενοι εἰς διά-
φορα δημόσια μέρη, ἵνα γνωστοποιήσωσι τοῦτο·
προσέτι ἀγγέλλουσι τὴν πυρκαιὰν καὶ διὰ τῶν
ἐν ταῖς κεντρικαῖς ὁδοῖς σταθμευόντων νυκτερι-
λάκων, πρὸς τοὺς δρόποις γνωστοποιοῦσι τὸ μέ-
ρος ὅπου ὑπάρχει· εὕτοι δὲ κρατοῦντες εἰς τὰς
χεῖράς των ῥάβδον βαρεῖαν, ἔχουσαν ἐν τῷ ἄκρῳ
αὐτῆς σίδηρον, περιέρχονται ἕκαστος τὴν συνοι-
κίαν του φωνάζοντες « Γειγκλί Βίρ », δηλ. πυρ-
καιὰ ἐξερράγη εἰς..... Ήπειροῦς δὲ τρέχουσι
πανταχόθεν ὑδροφόροι (σακάδες) καὶ πυροσβέ-
ται (τουλουμπατζήδες), ἵνα οθέσωσι τὴν πυρ-
καιὰν.

Δύο εἶναι αἱ κύριοι ὁδοὶ· τοῦ προαστείου τού-
του, αἵτινες ἀποτελοῦσι τὸ σχῆμα τοῦ σταυροῦ·
ἡ ὁδὸς τῶν τροχιοδρόμων, ἣτις ὀνομάζεται Μαχ-
μουδίε, καὶ ἡ τοῦ Σταυροδρομίου, αἵτινες διακό-
πτονται πάλιν ὑπὸ πολλῶν ἄλλων στενῶν καὶ
πλαγίων.

Ο Γαλατᾶς εἶναι σήμερον τὸ κέντρον τοῦ ἐμπορίου τῆς Κωνσταντινουπόλεως· οἱ κάτοικοι τοῦ Γαλατᾶ εἶναι ἐπίσης "Ελληνες, Ἀρμένιοι, Φράγκοι, Τούρκοι καὶ τινες Ἐβραῖοι. Ἐν αὐτῷ ὑπάρχουσι τέσσαρες ναοὶ τῶν Ὁρθοδόξων· ἀ) δὲ τῆς Θεοτόκου τῆς ἐπιλεγομένης Καφατιανῆς, ἀπὸ τῆς ἐν αὐτῷ Ἱερᾶς εἰκόνος, μετακομισθείσης ἀπὸ τοῦ ἐν Κριμαίᾳ Καφᾶ, ὅπου ἦτον ἐστημένη ἐπὶ τοῦ στομίου φρέατός τινος, β') δὲ τοῦ ἀγίου Ἰωάννου, γ') δὲ τοῦ ἀγίου Νικολάου καὶ δ') δὲ τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος. Ἐχουσι δὲ καὶ τὰ ἄλλα ἔθνη τὰς ἐκκλησίας τινα.

Αἱ κυριώτεραι σχολαὶ ἐν Γαλατᾷ εἶναι δύο· ἡ τῆς ἑλληνικῆς κοινότητος πρότυπος ἀστικὴ σχολὴ τῶν ἀρρένων, διευθυνομένη ὑπὸ τοῦ κυρίου Γεωργαλᾶ, καὶ ἐν παρθεναγωγεῖον τῆς αὐτῆς κοινότητος τῶν ἀπόρων κορασίων, διευθυνόμενον ὑπὸ τῆς κυρίας Ἐλένης Σικελικηνοῦ. Ἐχουσι δὲ ἐν Γαλατᾷ καὶ τὰ ἄλλα ἔθνη τὰ σχολεῖά των.

Ἐν Γαλατᾷ ὑπάρχουσι διάφορα καταστήματα, δηλαδὴ χρηματιστήριον, ἀσφαλιστικὰ ἐταιρίαι, ταχυδρομεῖα ὅλων τῶν ἔθνῶν, δηλαδὴ ἑλληνικὸν, γαλλικὸν, αὐστριακὸν, ιταλικὸν, ὁθωμανικὸν κτλ. τελωνεῖα, κοσμηματοπωλεῖα, ἑλληνικὰ βιβλιοπωλεῖα, τυπογραφεῖα, λιθογραφεῖα, ἐν οἷς διεκρίνονται τὰ τοῦ «Νεολόγου», «Θράκης» καὶ «Φάρου τοῦ Βοσπόρου», καὶ χάνια ἐντὸς τῶν ὁ-

ποίων ὑπάρχουσι τὰ καταστήματα τῶν μεγαλεμπόρων κλπ.

Τὸ μέρος ἐκεῖνο τοῦ Γαλατᾶ, δποῦ εἶναι ἐξευγμένη ἡ γέφυρα τοῦ Καράκυοῦ, ὃνομάζεται Καράκιοι ἥτοι Μαῦρον χωρίον, διότι πρὸς ἀριστερὰν τῆς γεφύρης ὑπῆρχεν ἄλλοτε ἡ ἔβριξικὴ συνοικία, πλησίον τοῦ νῦν τελωνείου, τῆς ὁποίας αἱ οἰκίαι ἦσαν μαῦραι (τουρκ. Καρὰ), ἐξ οὗ ὄνομασθη καὶ ἡ συνοικία αὕτη.

Ἐν τῇ συνοικίᾳ ταύτῃ κεῖται τὸ Χαβιαρόχανον, καὶ τὸ χάνιον τῆς Δημαρχίας τὸ δποῖον χρησιμεύει πρὸ πάντων ὡς τὸ σημαντικώτατον τῆς πρωτευούσης χρηματιστήριον.

Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ Γαλατᾶ ὑπάρχει τὸ Γενὶ ἢ Βαλιδὲ-Σουλτὰν δζαμὶ, τὸ ὅποῖον εἶναι τὸ μεγαλείτερον καὶ ὠραιότερον ὅλων τῶν δζαμίων τοῦ Γαλατᾶ. Πλησίον δ' αὐτοῦ ὑπάρχει τὸ Ἀρἀπδζαμίον, ἀρχαία χριστιανικὴ ἐκκλησία, περίφημος παρὰ τοῖς Ὁθωμανοῖς διὰ τὴν ἀρχαιότητά της.

Πλησίον καὶ πέριξ τοῦ δζαμίου τούτου, συγκροτεῖται καθ' ἑκάστην πέμπτην ἀγορὰ (παζάρ). ἐκ τῆς ἀγορᾶς δὲ ταύτης ὄνομάζεται καὶ ἡ πέριξ συνοικία Πεμπτοπάζαρον.

Ο Γαλατᾶς διατέμνεται ὑπὸ μιᾶς μεγάλης εὔρυτάτης ὁδοῦ, ἣτις ἀρχεται ἀπὸ τὸ Ἀζαπκαποῦ καὶ λήγει εἰς Ὁρτάκιον ὃνομαζομένη Μαχμουδιέ. Ἐν Γαλατᾷ, δλίγον πέραν τῆς γε-

φύρας, εἶναι σταθμὸς τροχιοδρόμων πρὸς εὔκολίαν τῆς ἐσωτερικῆς καὶ ἔξωτερικῆς συγκοινωνίας. Ἡ γραμμὴ τῶν τροχιοδρόμων ἔκτείνεται δεξιὰ μὲν μέχρι τοῦ κατὰ τὸν Βόσπορον Ὁρτάκιοῦ, ἀριστερὰ δὲ μέχρι τῆς δευτέρας γεφύρας τοῦ Ἀζαπ-καποῦ.

Ἐμπροσθεν τῆς θαλάσσης τοῦ Γαλατᾶ ἀγκυροβολοῦσι πολλὰ πλοῖα καὶ ἀτμόπλοια, πολεμικὰ καὶ ἐμπορικὰ, τὰ ὅποια κομίζουσιν ἐμπρεύματα καὶ ἀνθρώπους· ὥστε ὁ Γαλατᾶς εἶναι τὸ ἐπίνειον (σκάλα) τοῦ Σταυροδρομίου.

Διὰ τριῶν χυρίων δδῶν δύναται τις ν' ἀνέλθῃ εἰς Σταυροδρόμιον.

ΤΟΠΧΑΝΕΣ.

Ἡ παράλιος αὖτη συνοικία κεῖται πρὸς ἀνατολὰς τοῦ Γαλατᾶ μετὰ τοῦ ὅποίου συνέχεται καὶ εἶναι διωμανική. Ὁνομάσθη δὲ οὕτω ἀπὸ τὰ ἐνταῦθα χυτήρια τῶν πυροδόλων καὶ τηλεβόλων. Ὁνομάζεται δὲ καὶ Μέτωπον διότι κεῖται ἀπέναντι τῆς εἰσόδου τῆς Προποντίδος. Ἐνταῦθα ὑπάρχει μέγας καὶ περίφημος στρατῶν τῶν πυροβολιστῶν.

Ἄντικρὺ τοῦ μεγάλου στρατῶνος πρὸς τὴν θάλασσαν, εἶναι τὸ μέγα χυτήριον τῶν κανονίων. πλησίον αὐτοῦ δπλοποιεῖσθαι, καὶ ἔκατέρωθεν αὐτοῦ ἀποθῆκαι διὰ τὰς ἀποσκευάς τοῦ πυροβολε-

κοῦ. Ἐπέναντι τοῦ στρατῶνος ὑπάρχει ἐν μικρὸν
μὲν ἀλλὰ κομψὸν καὶ πολυτελὲς δῖαμίον τὸ δ-
ποῖον διακρίνεται τῶν ἄλλων ἀπὸ τοὺς μο-
λυβδοσκεπεῖς αὐτοῦ θόλους. Μεταξὺ τοῦ τεμέ-
νους καὶ τοῦ χυτηρίου ἔκτείνεται μίχ μεγάλη
πλατεῖα ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὅποιας ὑψοῦται ἐκ λευ-
κοῦ μαρμάρου βρύσις μεγαλοπρεπής. Αἱ βρύσεις
θεωροῦνται ὡς ἱεραὶ εἰς τὴν Ἀνατολὴν διὰ τοῦτο
εὑρίσκονται καὶ πλησίον τῶν δῖαμιών. Ἐνταῦθα
εἶναι ὁ τρίτος σταθμὸς τοῦ ἀπὸ Ἀζάπ-καποῦ εἰς
Ορτάκιοῦ τροχιοδρόμου. Ἐμπροσθεν τοῦ σταθ-
μοῦ τοῦ τροχιοδρόμου ὑπάρχει ἐν τρίστρατον, τοῦ
ὅποίου ἡ μὲν πρὸς τὰ δεξιὰ ὁδὸς φέρει εἰς Ορτά-
κιοῦ, ἡ δὲ πρὸς τὰ ἀριστερὰ εἰς Γαλατᾶν καὶ ἡ
ἔμπροσθεν εἰς Σταυροδρόμιον διερχομένη διὰ
τοῦ Γενὶ-τσαροῦ.

ΣΑΛΙ-ΠΑΖΑΡ.

Συνοικία διθωμανικὴ κειμένη πρὸς ἀνατολὰς
τοῦ Τοπχανᾶ. Ἐν αὐτῇ ὑπάρχουσι τὰ θαλάσσια
λουτρὰ τῆς Ηεραίας.

ΦΟΥΝΤΟΥΚΛΗ. (ΑΡΓΥΡΟΥΠΟΛΙΣ)

Ἡ συνοικία αὗτη κείται πρὸς ἀνατολὰς τῆς
πρώτης μετὰ τῆς ὅποιας συνέχεται καὶ εἶναι ὅλη
διθωμανική· δινομάζεται δὲ οὕτω ὅπὸ ἓνα διθωμα-
νὸν βαθύπλουτον, δστις ὠνομάζετο Χουσεῖν ἀγᾶς
Γιομπρουκτζῆς, καθὼς λέγουν, ἐπειδὴ εἶχε πλῆ-
θος φλωρία ὡς φουντούκια (φουντούκ ἀλτινί).

ΚΑΒΑΤΑΣ.

Ἡ μικρὰ αὖτη συνοικία συνέχεται μετὰ τῆς πρώτης καὶ εἶναι δθωμανική· κεῖται δὲ πρὸς ἀνατολὰς αὐτῆς ἐπὶ τῆς πεδινῆς παραλίας, ἦτις φθάνει μέχρι τοῦ Ταξιμίου.

Ἐν αὐτῇ ὑπάρχει τὸ δθωμανικὸν τέμενος τοῦ Ἀπτούλ-Μεδζίτ, καὶ ἀποθῆκαι ξύλων καὶ ἀνθράκων.

Ἐκ τῆς συνοικίας ταύτης ἔρχεται μία κοιλάς, ἡ ὅποια φθάνει πρὸς Βορρᾶν μὲν μέχρι τοῦ στρατῶνος τοῦ Ταξιμίου, πρὸς ἀνατολὰς δὲ μέχρι τοῦ Δολμᾶ-Βαξέ. Εἰς τὴν πεδινὴν ταύτην παραλίαν προσωριμίσθη ὁ σκύθης Ταῦρος, ὃτε ὑπήγαινεν εἰς τὴν Κρήτην διὰ ν' ἀρπάση τὴν Περσεφόνην· προσέτι καὶ ὁ Ἰάσων, ὃτε ἐπέστρεψεν ἀπὸ τὴν Κολχίδα δόμου μὲ τοὺς Ἀργοναύτας, ἐξ οὗ καὶ ὠνομάσθη Ἰασώνιον. Τὸ μέρος τοῦτο τῆς πεδινῆς παραλίας, ἥτοι ἀλλοτε ἀπόκρημνον· συνέχωσε δ' αὐτὸν ὁ περίφημος Χαϊρουδίν πχσσᾶς διὰ τῶν 16 χιλιάδων αἰχμαλώτων, τοὺς ὅποίους ἔσύναξεν εἰς πολλὰς καταδρομάς. Τὸ μέρος λοιπὸν τοῦτο ἐπειδὴ ἔχώσθη, ὀνομάζεται σήμερον Δολμᾶ-Βαξέ (ἥτοι γεμιστὸν περιβόλιον). Ἐπὶ τῆς παραλίας ταύτης, εἶναι ἐκτισμένα ἐκ λευκοῦ μαρμάρου τὰ ἀνάκτορα, τὰ ὅποια ὠχοδομήθησαν ὃτε ἔβασίλευεν ὁ Σουλτάνος Ἀπτούλ-Μεδζίτ.

Τὰ ἀνάκτορα ταῦτα εἶναι περίφημα διὰ τὴν λεπτὴν κομψότητα καὶ τὰ ζωγραφιστὰ στολίσματα.

Ἐκ τῆς ἀποθέσθετος τοῦ Δολμᾶ-Βαξὲ, ἐὰν ἀνέλθῃ τις τὴν πρὸς βορρᾶν ὁδὸν τοῦ Ταξιμίου, θὰ ἴδῃ τὸ ἔργοστάσιον τοῦ ἀεριόφωτος (Γάζ), τὸ ὅποιον διακρίνεται ἀπὸ τὰς ὑψηλὰς καπνοδόχους καὶ τὰ σιδηρᾶ γαζόμετρα. Τὸ γὰζ κατασκευάζεται ἀπὸ γαιάνθρακας καὶ ἄλλας πολλὰς ὕλας. Ἀφοῦ δὲ κατασκευασθῇ, συναθροίζεται εἰς ἀποθήκας, αἱ ὅποιαι δνομάζονται γαζόμετρα, καὶ ἔκειθεν διανέμουν αὐτὸ δι' ὑπογείων σωλήνων εἰς δόλον τὸ Πέραν μέχρι τοῦ Βεσικτάς.

Ἀνωθεν τοῦ ἔργοστασίου τοῦ ἀεριόφωτος ἐπὶ λόφου εἶναι ἡ αὐτοκρατορικὴ σχολὴ τῆς μουσικῆς, ἐπὶ ἑτέρου δὲ λόφου ἐν δπλοστάσιον, καὶ ἐπὶ ἄλλου εύρύτατοι στρατῶνες.

Ἐμπροσθεν τοῦ Δολμᾶ-Βαξὲ εἶναι σταθμὸς τοῦ τροχιοδρόμου.

ΠΑΓΚΑΛΤΙΟΝ.

Τὸ λοφῶδες τοῦτο προάστειον κεῖται πρὸς βορρᾶν τοῦ Σταυροδρομίου· κατοικεῖται δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὑπὸ Ἀρμενίων, Καθολικῶν καὶ τεινων Ὁρθοδόξων, οἵτινες ἔχουσιν ἐν αὐτῷ τοὺς ναοὺς καὶ τὰ σχολεῖά των. Ἐν αὐτῷ ὑπάρχει μία μεγάλη θωμανικὴ στρατιωτικὴ σχολὴ (χαρ-

μπιέ), εἰς τὴν ὁποίαν οἱ ἐκπαιδευόμενοι εἶναι προωρισμένοι νὰ καταλάβωσι θέσεις ἐν τῷ στρατῷ ὡς ἀξιωματικοί. Ὁλίγον δὲ νοτίως τοῦ στρατῶνος ὑπάρχει ἐν παλαιὸν ἀρμενικὸν νεκροταφεῖον ἐκτεταμένον καὶ τετειχισμένον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ὑπάρχει ναὸς καὶ σχολή. Βορειότερον δὲ τοῦ ἄνω στρατῶνος μία ῥώσσική ἐκκλησία καὶ πλησίον αὐτῆς νοσοκομεῖον ῥώσσικόν.

ΣΙΣΛΙ.

Συνοικία μικρὰ ἐπὶ λόφου, κειμένη πρὸς βορρᾶν τῆς πρώτης. Πέριξ αὐτῆς εὑρίσκονται ὅλων τῶν ἔθνῶν τὰ νεκροταφεῖα δηλ. τῶν Δυτικῶν, "Αγγλων, Ἀρμενίων καὶ τῶν Ὀρθοδόξων Μᾶλλον ἀξιοπερίεργον εἶναι τὸ νεκροταφεῖον τῶν δυτικῶν· τὰ ἐν αὐτῷ εὑρίσκομενα ἐκ μαρμάρου οἰκογενειακὰ μνημεῖα καὶ μαυσωλεῖα εἶναι κατεσκευασμένα μὲ μεγάλην κομψότητα καὶ τέχνην. Ἐντὸς τοῦ περιτειχισμένου τούτου νεκροταφείου ὑπάρχει μικρὸς μὲν ἀλλὰ κομψὸς ναὸς ἐκ μαρμάρου κοὶ πλησίον αὐτοῦ κοιμητήρια οἰκογενειακὰ ἐντὸς τῶν ὁποίων τίθενται τὰ τῶν τάφων δστᾶ. Βορειότερον τοῦ νεκροταφείου τῶν δυτικῶν ὑπάρχει τὸ τῶν Ὀρθοδόξων, τὸ ὁποῖον τιμᾶται ἐπ' ὄνόματι τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος. Τὸ νέον τοῦτο νεκροταφεῖον ἔχει εὔρυθμίαν εἰς τὴν διαίρεσιν τοῦ ἐσωτερικοῦ αὐτοῦ μέ-

ρους κατὰ τὰς τάξεις τῆς κοινωνίας. Εἰς τὸ ἐ-
σωτερικὸν αὐτοῦ μέρος κατὰ τὸ βάθος, θάπτονται
ὅσοι δὲν δύνανται νὰ ἔχωσιν οἰκογενειακοὺς ἴδιο-
κτήτους τάφους.

ΦΕΡΙΚΙΟΙ.

Τὸ νέον τοῦτο προόστειον κεῖται πρὸς δυσμὰς
τοῦ πρώτου. Οἱ κάτοικοι αὐτοῦ εἶναι "Ἐλληνες,
'Αρμένιοι, καὶ τινες Φράγκοι. Ἐνταῦθα ὑπάρ-
χει ναὸς μικρὸς καὶ κομψότατος, τιμώμενος
ἐπ' ὀνόματι τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων, καὶ παρ' αὐ-
τῷ δημοτικὴ σχολὴ, ἡτις διατηρεῖται ὑπὸ τῆς
ἐκκλησίας καὶ μιᾶς ἀδελφότητος ἐκπαιδευτικῆς.
Καὶ οἱ Ἀρμένιοι ἔχουσιν ἐν τῷ προαστείῳ τούτῳ
ναὸν καὶ σχολεῖον.

ΤΑΤΑΟΥΛΑ.

Τὰ Τατάουλα κεῖνται πρὸς νότον τοῦ Φερί-
κιοῦ καὶ βορειοδυτικῶς τοῦ Σταυροδρομίου· εἶναι
δὲ προόστειον μεσόγειον, ὥραιότατον καὶ ὑγιει-
νότατον. Ὡνομάσθησαν δὲ οὗτω ἀπὸ τοὺς σταύ-
λους γαλέης τῶν Γένους ηγείων τοῦ Γαλα-
τᾶ καὶ κατοικοῦνται μόνον ὑπὸ Ἐλλήνων.

* Η συνοικία αὗτη εἶναι πλήρης ξυλίνων οἰ-
κιῶν, αἱ ὁποῖαι διατέμνονται ὑπὸ στενῶν ὁδῶν
καὶ σκεπάζουσι τὸν λόφον, ὅστις κεῖται πρὸς

δυσμάς τοῦ λόφου τοῦ Σταυροδρομίου Ὁ λόφος
οὗτος ἦτό ποτε κατάφυτος ὑπὸ κερασεῶν, ἐξ οὗ
καὶ ὀνομάζετο Κερασοχώριον. Τὰ Τατάουλα
χωρίζονται τοῦ Σταυροδρομίου διά τινος κοιλά-
δος, τὴν ὅποιαν διαρρέει ὁ χείμαρρος τοῦ Κασίμ-
Πασσᾶ.

Ἐν τῷ προαστείῳ τούτῳ ὑπάρχει θέατρον,
καὶ Φιλόπτωχος ἀδελφότης, ἡς σκοπὸς εἶναι
ἡ ὑποστήριξις τῶν σχολῶν καὶ ἡ περίθαλψις
τῶν πτωχῶν. Εἰς τὸ βόρειον μέρος τοῦ προα-
στείου τούτου κεῖται ὁ ναὸς τοῦ ἀγίου Δημητρίου,
πλησίον δ' αὐτοῦ ἡ Ἑλληνικὴ σχολὴ καὶ πρὸς
δυσμάς τὸ παρθεναγωγεῖον. Ἐν τῷ κέντρῳ δὲ
κατὰ τὰ Ηγαδάκια κεῖται ἡ δημοτικὴ σχολὴ
καλῶς κατηρτισμένη. Πρὸς δυσμάς τοῦ παρθενα-
γωγείου, κάτωθεν τοῦ λόφου τοῦ προαστείου,
κεῖται ὁ ναὸς τοῦ ἀγίου Ἀθανασίου μὲν ἀγίασμα.
Τὸν παλαιὸν καιρὸν ἐπροτίμων νὰ κατοικῶσιν ἐν
τῷ πραχτείῳ τούτῳ οἱ Χῖοι, διότι ἦτον ἀπηλ-
λαγμένον ἀπὸ τῆς συνδιαιτήσεως μετὰ τῶν Ὁ-
θωμανῶν.

Κατὰ τοὺς πρόποδας τῶν Ταταούλων, νοτιοα-
νατολικῶς αὐτῶν, κεῖται ὁ ναὸς τῆς Εὐαγγελι-
στίας εἰς τὸν ὄποιον εὑρίσκεται ἡ κάρα (κεφαλὴ)
τοῦ ἀγίου Ἰακώβου· νοτιοανατολικῶς δ' αὐτῆς ἡ
ἐνοριακὴ δημοτικὴ σχολὴ. Ἐνταῦθα, κατὰ τὴν
συνοικίαν Γενί-Σείρ, γίνεται καθ' ἑκάστην Κυ-
ριακὴν μεγάλη ἀγορὰ (παζάρ).

ΚΑΣΣΙΜ ΠΑΣΣΑΣ.

Τὸ παράλιον τοῦτο προάστειον κεῖται πρὸς δυσμὰς τοῦ Σταυροδρομίου μετὰ τοῦ ὅποίου συνέχεται διὰ τοῦ ἀρχαίου δθωμανικοῦ κοιμητηρίου (Μνηματάκια). Ὁνομάσθη δὲ οὕτω ὑπὸ τοῦ μεγάλου βεζύρου Γκιουζελδζέ Κασίμ-Πασσᾶ. Τὸ προάστειον τοῦτο στολίζεται ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου τῶν ναυτικῶν, ἐνὸς μεγάλου στρατῶνος, ἐνὸς μεγάλου τεμένους καὶ ἐνὸς στρατιωτικοῦ νοσοκομείου ἐπὶ λόφου κειμένου. Ἐνταῦθα ὑπάρχει τὸ ναυπηγεῖον (Τερσανάς) τῆς δθωμανικῆς χυβερνήσεως, τὸ σχοινοστροφεῖον καὶ τὸ πριονιστήριον. Πρὸς δυσμὰς τούτων εἶναι αἱ ἀποθῆκαι τῶν πρὸς ναυπηγίαν ἔγιναν καὶ ἐκατέρωθεν αἱ δεξαμεναὶ, ὅπου ἐπισκευάζονται εἰσαγόμενα τὰ πλοῖα. Ὁπισθεν τῶν ἀποθηκῶν τούτων ἦτο ποτε τὸ Μπάνιον, τὸ ὅποιον ἔχρησίμευε κατ' ἀρχὰς, ὡς νεώσοικος, μετὰ δὲ ταῦτα ὡς δεσμωτήριον τῶν καταδεδικασμένων πειρατῶν καὶ κακούργων. Οἱ κάτοικοι τῆς συνοικίας ταύτης εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον Ὀθωμανοί, Ἀρμένιοι καὶ τινες Ἑλληνες. Ἐνταῦθα γίνεται μεγάλη ἀγορὰ (παζἀρ) καθ' ἑκάστην παρασκευήν.

“Οπισθεν τοῦ ναυπηγείου ὑπάρχουσι τάφοι ὁθωμανικοὶ, οἵτινες φημίζονται ὅτι εἶναι οἱ ἀρχαιότεροι τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

ΠΙΑΛΗ ΠΑΣΣΑ.

Μεσόγειον προάστειον χείμενον ἐντὸς κοιλάδος πρὸς βορρᾶν τοῦ Κασίμ-Πασσᾶ καὶ πρὸς δυσμὰς τοῦ ναυστάθμου (Τερσανᾶ). Ὄνομάσθη δὲ οὗτο ἀπὸ τὸν περίφημον ναύαρχον Πιαλῆ πασσᾶν.

ΧΑΣΚΙΟΙ.

Προάστειον πολυάνθρωπον καὶ παράλιον τῆς Περαιᾶς. Τὸ προάστειον τοῦτο χεῖται πρὸς δυσμὰς τοῦ Κασίμ-Πασσᾶ καὶ τὸν παλαιὸν καιρὸν ὠνομάζετο Περαιά τοῦ Ἀραβίνδου. Τὸ προάστειον τοῦτο προσβάλλεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπὸ τοὺς νοτίους ἀνέμους καὶ ἀπὸ τὸν μεσημέρινὸν καύσωνα ὡς καὶ ἀπὸ τὰς ἀναθυμιάσεις τοῦ ποταμοῦ, πρὸ πάντων δὲ κατὰ τὸ θέρος. Ἐνταῦθα ὑπάρχει καὶ ὁ ναὸς τῆς ἀγίας Παρασκευῆς. Ἐν τῷ προαυλείῳ τῆς ἐκκλησίας ταύτης τὸν παλαιὸν καιρὸν ἔθαπτον διὰ τὸ πλησίον οἱ ἐπισημότεροι ἐκ τῶν ἐν τῷ καταντικρὺ Φαναρίω Ἑλλήνων, Πατριαρχῶν, Ἀρχιερέων, ἀρχόντων, ἐμπόρων καὶ ἐν γένει ὅλοι ὅσοι ἡδύναντο ν' ἀγοράσωσι τάφον. Ἐνταῦθα ἐτάφη καὶ ὁ ἀοιδιμος Μελέτιος ὁ μητροπολίτης Ἀθηνῶν.

Οἱ κάτοικοι τοῦ προαστείου τούτου εἶναι οἱ πλεῖστοι Ιουδαῖοι, οἵτινες ἔχουσι τὴν συναγω-

γήν των, ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ τινες Ἑλληνες,
Ἄρμένιοι, οἵτινες ἔχουσι τὴν θεολογικὴν σχολὴν
των καὶ Ἀγγλοι, οἵτινες ἔχουσι τοὺς ναοὺς καὶ
τὰ σχολεῖα των.

Τὸν ὅπισθεν τοῦ Χάσκιοῦ λόφον, σκεπάζει ὀλόκληρον τὸ Ιουδαικὸν νεκροταφεῖον τῶν κατοίκων τοῦ Χάσκυοῦ καὶ τοῦ Μπαλατᾶ. Δὲν ἐπιτρέπεται δὲ ἐπὶ τοῦ τάφου τῶν Ιουδαίων οὔτε δένδρον νὰ φυτεύωσιν οὔτε κανένα καλλωπισμὸν νὰ κάρμνωσιν εἰς τὰ μνήματά των. Πρὸς βορρᾶν τοῦ Χάσκυοῦ κεῖται τὸ Ὁκ-Μεϊδᾶν, λόφος ἄδενδρος μὲν ἀλλὰ χλοερός. Ὁ λόφος οὗτος ἔχρησίμευεν ἀλλοτε πρὸς γύμνωσιν καὶ ἀγωνοθεσίαν τῆς τοξοβολίας, ἥτις ἐτελεῖτο κατὰ πᾶσαν ἄνοιξιν πανηγυρικῶς. Ἐπὶ τοῦ τόπου δὲ ὅπου ἔκιπτε τὸ βέλος, ἀνεγείρετο μυρμάρινος στήλη, δι’ ἣς ἀπεθανατίζετο τὸ ὄνομα τοῦ τοξότου. Ἐπ’ αὐτῆς δὲ τῆς στήλης διὰ γραφῆς ἐξεθειάζετο, ἡ δύναμις τοῦ τοξότου. Εἰς τὴν τοξοβολίαν δὲ ταύτην διέπρεψαν καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν Σουλτάνων. Ἐπάνω εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ λόφου τοῦ Ὁκ μεϊδᾶν εἶναι μικρὸν μοναστήριον (τεκκὲς), κτισθὲν ὑπὲρ τῶν τοξοτῶν ὑπὸ Μουρὰτ τοῦ Δ’.

ΠΙΡΙ ΠΑΣΣΑ.

Τὸ προάστειον τὸῦτο κεῖται ἐπὶ τῆς πεδινῆς παραλίας τῆς κοιλάδος πρὸς δυσμὰς τοῦ Χάσκιοῦ.

Ωνομάσθη δὲ οὕτως ἀπὸ τὸ ἐν αὐτῷ τέμενος, τὸ δόποῖον ἐκτίσθη ὑπὸ τοῦ περιφήμου βεζύρου Πιρὶ Μεχμέτ πασσᾶ ἐκ Καραμανίχ. Ἐν αὐτῷ ὑπάρχει νεκροταφεῖον καὶ χυτήριον δλμων. Μεταξὺ τοῦ Πιρὶ πασσᾶ καὶ Πιαλῆ-πασσᾶ ἐκτείνεται πεδιὰς εὔρεται, ἐν ᾧ οἱ παῖδες τῶν Ὀθωμανῶν ἐν καιρῷ ἀνομβρίας, σεισμοῦ καὶ πανώλους, συνηθοροίζοντο καὶ ἔκαμνον λιτανείαν.

ΧΑΛΙΤΖΗ ΟΓΛΟΥ.

Ἡ συνοικία αὗτη κεῖται πρὸς τὸ βορειοδυτικὸν μέρος τῆς πρώτης καὶ εἶναι ὁθωμανική. Ἐπὶ τῆς παραλίας αὗτῆς ὑπάρχει ἐκτεταμένος στρατῶν τῶν βομβοβολιστῶν.

ΓΑΛΑΚΡΗΝΗ (τουρκ. ΣΟΥΤΛΟΥΤΖΕ).

Μικρὰ συνοικία ὁθωμανικὴ κειμένη πρὸς βορρᾶν τῆς πρώτης.

ΚΑΡΑ ΑΓΑΤΖ (Αὔλων).

Προάστειον συνεχόμενον μετὰ τοῦ πρώτου καὶ κατοικούμενον ὑπὸ Ὀθωμανῶν. Εἰς τὴν παραλίαν τοῦ λόφου τοῦ Καρὰ-Ἄγατζ, ἔμπροσθεν τῶν ἐκβολῶν τοῦ ποταμοῦ Κυδάρεος, κατασκευάζονται ἐκ τῆς ἵλυος τοῦ ποταμοῦ πλίνθοι (τούβουλα) καὶ κέραμοι.

Βορειότερον προχωροῦντες φθάνομεν εἰς τὰ Γλυκέα ὄδατα τῆς Εὐρώπης (τουρκ. Κεάτ-

χανὲ) δόνομασθέντα οὕτως ἀπὸ ἐν ἀρχαῖον χαρ-
τοποιεῖον, τὸ δποῖον εὐρίσκετο ἄλλοτε ἔκεῖ. Ἐν-
τὸς αὐτοῦ συνέρχονται οἱ δύο ποταμοὶ Βορβύσης
καὶ Κύδαρις, ἔξ ὧν δ μὲν πρῶτος πηγάζει ὑπε-
ράνωθεν τοῦ χωρίου Πύργου, στρέφεται πρὸς
δυσμὰς καὶ χύνεται εἰς τὸν Κεράτιον Κόλπον.
ὅ δὲ δεύτερος ἔχει τὰς πηγάς του ἀνωθεν τοῦ ὑ-
δραγωγείου τοῦ Βελιγραδίου, βέει ἀπὸ τὸ βο-
ρειοδυτικὸν πρὸς τὸ νοτιοανατολικὸν καὶ χύνε-
ται εἰς τὸν Κεράτιον Κόλπον. Ἐνταῦθα ὑπάρχει
ώρατὸν ἐχρινὸν παλατίου τοῦ Σουλτάνου μετ' ἐκ-
τεταμένου κήπου, περιτειχισμένον ὑπὸ τείχους.
Ἐν τῷ κήπῳ τούτῳ ὑπάρχουσι πολλὰ ἀναβρυτή-
ρια ἐκ μαρμάρου, ὥρατα καὶ ὑψηλὰ σπάνια δέν-
δρα καὶ ἀνθη. Μία μεγάλη πεδιὰς γεμάτη ἀπὸ
χλόην καὶ ἀνθη, ἀπὸ ὑψηλὰς κυρυὰς, πλατάνους
καὶ ἄλλα δένδρα, ὑπάρχει ἔξωθεν τοῦ τείχους.
Δὲν ἐπιτρέπεται εἰς τοὺς ἔνοντας ἵνα εἰσέρχωνται
ἐντὸς τοῦ κήπου καὶ τοῦ παλατίου. Τὸ θελκτικὸν
τοῦτο μέρος εἶναι μία ἐκ τῶν κυριωτέρων ἔξοχῶν
τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὅπου οἱ ἀριστοκράται
μεταβαίνουσι κατὰ τὸ θέρος, πρὸ πάντων δὲ κατὰ
τὸν Μάϊον.

Ο ΒΟΣΠΟΡΟΣ

ΜΕΡΟΣ Γ'.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΒΟΣΠΟΡΟΥ.

Ἐὰν ἐκ τῆς ἔμπροσθεν τῆς γεφύρας Καράκιοι θαλάσσης, ἡτις ὡς προείπομεν εἶναι ἡ ἀρχὴ τοῦ Βοσπόρου, τῆς Προποντίδος καὶ τοῦ Κερατίου Κόλπου, ἐπιβῶμεν εἰς καίκιον ἡ ἀτμόπλοιον καὶ πλεύσωμεν πρὸς βορρᾶν τῆς θαλάσσης ταύτης, θ' ἀπαντήσωμεν μίαν στενὴν θάλασσαν, ἡτις ἀπὸ τὰ δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ ἔχει ἔηράς, καὶ ἀπὸ τὰ ἄλλα δύο μέρη θάλασσαν· δνομάζεται δὲ αὕτη Βόσπορος καὶ εἶναι πορθμός.

Πορθμὸς λοιπὸν λέγεται πᾶσα στενὴ θάλασσα, ἡ ὁποία ἔχει ἀπὸ τὰ δύο μέρη ἔηράν.

Ωνομάσθη Βόσπορος, δηλαδὴ πόρος τῆς Βοὸς, διότι οἱ παλαιοὶ οὗτως ὠνόμαζον δλους τοὺς στενοὺς πορθμοὺς, ὡς ὅταν ἥθελον νὰ διαβῶσιν αὐτοὺς κατεσκεύαζον σχεδίας καὶ ζευγνύοντες εἰς αὐτὰς βόας διέβαινον δι' αὐτῶν. Ἡ, κατ' ἄλλους, ἐκ τῆς Βοὸς ἡτις ἔπεσεν εἰς τὴν θάλασσαν· ἡ βοῦς αὕτη ἦτον ἡ θυγάτηρ τοῦ Κάδμου, Ἰώ, τὴν ὁποίαν ἡ Ἡρα μετεμόρφωσεν εἰς βοῦν

φθινοῦσα αὐτήν (1). Παρὰ τῶν Ὀθωμανῶν δνο-
μάζεται Μπογάζ, δηλαδὴ λαιμός.

Ἡ ξηρὰ ἐκείνη, ἡ ὅποια καταβαίνει ἀπὸ τὸ δε-
ξιὸν μέρος τοῦ Βοσπόρου καὶ πλησιάζει εἰς τὴν
Θάλασσαν, ὄνομάζεται Ἀσιατικὴ ἀκτὴ, ἡ δὲ ἄλλη,
ἡ ὅποια καταβαίνει ἀπὸ τὸ ἀριστερὸν μέρος καὶ
πλησιάζει εἰς τὴν Θάλασσαν, λέγεται Εὐρωπαϊκὴ
ἀκτή.

Ἐκ τῶν δύο τούτων ἀκτῶν τοῦ Βοσπόρου ἡ
Ἀσιατικὴ ἢ Ἀνατολικὴ, εἶναι δρεινὴ καὶ πλέον
εὐχάριστος καὶ ἔχει περισσότερα θέλγητρα ἀπὸ
τὴν δυτικήν. Αἱ κοιλάδες τῆς ἀκτῆς ταύτης εἴ-
ναι χλοερώτεραι, τὰ ὕδατα ἀφθονώτερα καὶ καλ-
λίτερα, τὰ δὲ δένδρα πυκνότερα καὶ υψηλότερα.

Ἡ εὐρωπαϊκὴ ἀκτὴ εἶναι μᾶλλον πεδινὴ καὶ
ἔχει περισσοτέρας κοιλάδας καὶ κόλπους βαθυ-
τέρους.

Αἱ ἀκταὶ τοῦ Βοσπόρου ἐκτὸς τῶν δπωροφό-
ρων δένδρων, στολίζονται καὶ ὑπὸ πλήθους ἄλ-
λων ἀκάρπων πρὸ πάντων πλατάνων καὶ κυπα-

(1) Περὶ τῆς λέξεως Βόσπορος πολλὴ καὶ παικίη ἡ
πρὸς ἄλλήλους τῶν συγγραφέων διαφωνία· διότι περὶ αὐτῆς
ἀμφισβητοῦσι καὶ ἡ μυθολογία καὶ ἡ ἱστορία καὶ ἡ φύσις
αὐτὴ τῶν τόπων.

(Κωνστ/πολις, Σκαρλ. Βυζ. τοπογ. διαρ. σελ. 8).

ρίσσων, τὰ ὅποια εἶναι τὰ μόνα ἀγαπητὰ εἰς τοὺς
Οὐθωμανούς.

Αἱ ἐντὸς τοῦ Βοσπόρου ὑπ' αὐτοῦ σχηματιζό-
μεναι ἐπτὰ φυσικὰ στροφαὶ τῶν δύο ἀκτῶν, σχη-
ματίζουσιν ὥραῖον πανόραμα καὶ εἶναι ἡ μόνη
θελκτικὴ θέσις καὶ χῶρος τῆς οἰκουμένης, τὴν
ὅποιαν πολλάκις βήτορες καὶ ποιηταὶ τεχνηέ-
τως ἔξυμνησαν.

Οἱ Βόσποροι οὗτοι χωρίζει τὴν Εὐρώπην ἢ
Ρούμελην ἀπὸ τὴν Ἀσίαν ἢ Ανατολήν. Τὸ πλά-
τος τοῦ Βοσπόρου εἶναι ἄνισον, δηλαδὴ εἰς ἄλλο
μὲν μέρος εἶναι πλατύτερον εἰς ἄλλο δὲ στενότε-
ρον. Μόνον δὲ εἰς τὸν κόλπον τοῦ Βουγιούκδερε
μέχρι τῆς ἀσιατικῆς ἀκτῆς εἶναι 2500 καὶ 3500
μέτρα· εἰς δὲ τὰ φρούρια τὰ μεταξὺ Εὐρώπης καὶ
Ἀσίας, Χισάρ καὶ Καβάκ εἶναι 550 μέτρα· τὸ δὲ
μῆκος εἶναι 27 χιλιάδες περίπου μέτρα καὶ τὸ
μεγαλείτερον βάθος του εἶναι ἔως 50 ὄργυιαί.

ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΑΚΤΗ.

ΔΙΠΛΟΚΙΟΝΙΟΝ (τουρκ. ΒΕΣΙΚΤΑΣ).

Τὸ προάστειον τοῦτο ὠνομάσθη οὕτω, ἀπὸ δύο
διπλοὺς κίνητροι, οἵ δοποῖοι ἦσαν τὸν παλαιόν και-
ρὸν ἐστημένοι εἰς τὴν παραλίαν. Βεσικτὰς δὲ

τουρκιστὶ ἥτοι λίθος κοιτίδος (κούνιας), ἀπό τινα
τάφου, ὅστις ἔχει σχῆμα κοιτίδος τοῦ Χαιρε-
δίν πασσᾶ, τὸν ὅποῖον οἱ Εὐρωπαῖοι ὀνομάζουσι
Μπάρμπα Ρόζα (Κοκκινογένην). Εἶναι δὲ παρά-
λιον καὶ ἀρκετὰ ἐκτεταμένον, καὶ ἀντικρύζει εἰς
τὸ στόμιον τοῦ Βοσπόρου ὃν περικυκλωμένον ἀ-
πὸ ζωγραφικοὺς λόφους. Κεῖται δὲ εἰς τὴν πεδι-
νὴν παραλίαν τῆς δευτέρας κοιλάδος τοῦ Δολμᾶ
Βαξὲ, ἡ ὅποια τὸν παλαιὸν καιρὸν ἦτον ἀμπελό-
φυτος. Ὄλιγον μακρὰν τῆς ἀποβάθρας βορείως
εἴναι τὸ κέντρον τοῦ προαστείου, τὸ ὅποῖον ὄνο-
μάζουσι κοινῶς χωρὶς, ὅπου ὑπάρχει σχολὴ
ελληνικὴ, δημοτικὴ καὶ παρθεναγωγεῖον.

Τὸ προάστειον τοῦτο ἔχει πρὸς βορρᾶν μίαν
ἐξοχὴν, σύσκιον καὶ θελκτικὴν ἐπὶ ὥραίας καὶ
ζωγραφικῆς θέσεως, ἡ ὅποια ὄνομάζεται Φλα-
μούριον ἀπὸ τῶν ἐν αὐτῇ φιλυρεῶν (φλαμου-
ρίων). Πλησίον δὲ τῆς ἐξοχῆς ταύτης ὑπάρχει
κῆπος μεγαλοπρεπῆς καὶ ἐντὸς αὐτοῦ ἐκρινὸν
Σουλτανικὸν περίπτερον. Ἐδῶ πρὸ πάντων γί-
νεται ὁ καλλίτερος περίπατος τῶν κατοίκων τοῦ
Βεσικτασίου. Ἐδῶ ἐπὶ τῆς παραλίας ὑπάρχουσι
καὶ τὰ ἀνάκτορα τοῦ Τσεραγάν μὲ κῆπον μεγα-
λοπρεπέστατον. Διὰ τοῦ προαστείου δὲ τούτου
διέρχεται ὁ τροχιόδρομος, καὶ εἴναι ὁ 2ος σταθ-
μὸς τῶν ἀτμοπλοίων τὰ ὅποια ταξιδεύουσι τὸν
Βόσπορον κατὰ τὴν εὐρωπαϊκὴν ἀκτήν.

ΜΕΣΟΧΩΡΙΟΝ (τουρκ. ΟΡΤΑΚΙΟΙ).

Τὸ προάστειον τοῦτο ὡνομάζετο καὶ Ἀγιος Φωκᾶς ἀπὸ τὸ ἐν αὐτῷ μοναστήριον τοῦ ἀγίου Φωκᾶ, τὸ ὅποῖον ἔκτισεν ὁ βασιλεὺς Βασίλειος ὁ Μακεδών. Τὸ προάστειον τοῦτο κεῖται εἰς τὴν τρίτην πεδινὴν παραλίαν μετὰ τὴν κοιλάδον τοῦ Δολμᾶ Βαξὲ, καὶ περικυκλοῦται ἀπὸ ὥραίους λόφους, οἵ διοῖς φθάνουσι μέχρι τῆς παραλίας. Ἐν μειρὸν ποτάμιον χυνόμενον εἰς τὴν θάλασσαν διατέμνει αὐτὸν εἰς δύο μέρη.

Οἱ κάτοικοι τοῦ προαστείου τούτου εἶναι Ἐλληνες, Ἀρμένιοι, Εβραῖοι, δλίγοι Διαμαρτυρούμενοι, ἔχοντες καὶ ἐκκλησίαν, καὶ ὀλίγοι βούλγαροι σχισματικοὶ ἄνευ ἐκκλησίας. Οἱ Εβραῖοι ἔχουσιν πλησίον τῆς ἀκτῆς τὴν συναγωγήν των. Ἐν τῷ προαστείῳ τούτῳ ὑπάρχει καὶ ἡ κατοικία τοῦ ἐξάρχου τῶν Βουλγάρων. Πλησίον δὲ τῆς ἀποβάθρας (σκάλας) ὑπάρχει τὸ μαρμάρινον τέμενος τοῦ Μεχμέτ Αλῆ πασσᾶ. Μεσογείως δὲ τὸ περίπτερον (κιόσκι) τοῦ Ἀστέρος (τουρκιστὲ Γιλδίζ) Ὁλίγον βορείως τῆς ἀποβάθρας εἶναι τὸ ἀκρωτήριον Δεφτερδάρ-μπουρνοῦ (έλλ. λογιστοῦ ἀκρωτήριον.) Ἐνταῦθα τὸ ρέυμα εἶναι πολὺ ὄρμητικόν. Ἐδῶ εἶναι ὁ τελευταῖος σταθμὸς τοῦ τροχιοδρόμου καὶ τρίτος τῶν ἀτμοπλοίων.

ΣΗΡΟΚΡΗΝΗ (τουρκ. ΚΟΥΡΟΥ-ΤΣΕΕΣΜΕ.).

Τὸ μικρὸν τοῦτο προάστειον περικυκλούμενον ἀπὸ λόφους ἔχρησίμευεν ἀλλοτε ὡς ἐνδιαιτημα τῶν Ἑλλήνων ἡγεμόνων τῆς Βλαχίας καὶ τῶν συγγενῶν αὐτῶν. Ἐδῶ ἀπὸ τοῦ 1804 μέχρι τοῦ 1850 ἔτους ὑπῆρχε καὶ ἡ Μεγάλη τοῦ γένους σχολὴ, ἡ ὅποια μετεφέρθη τώρα εἰς τὸ Φανάριον ἵνα ἐπιβλέπηται καλλιον ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου. Ἐδῶ ἦτο καὶ ἡ ἔαρινή κατοικία τῶν Πατριαρχῶν. Οἱ δὲ κάτοικοι τοῦ προαστείου τούτου εἶναι Ἑλληνες καὶ Ἑβραῖοι. Εἶναι δὲ ὁ 4ος σταθμός.

ΜΕΓΑ ΡΕΥΜΑ (τουρκ. ΑΡΝΑΘΥΤ-ΚΙΟΙ).

Τὸ χωρίον τοῦτο κεῖται ἐπὶ πεδινῆς παραλίας. πέριξ αὐτοῦ καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη ὑπάρχουσι κατηφορικαὶ κοιλάδες. Ὡνομάζετο δὲ ἀκόμη τὸν παλαιὸν καιρὸν, Μιχαήλιον τῶν Ἀσωμάτων καὶ Ἀλβανιτοχώριον. Σήμερον δὲ Μέγα Ρεῦμα, διότι εἰς τὸ μέρος τοῦτο τῆς θαλάσσης τὰ ρεύματα εἶναι πολὺ δρμητικά. Τὸ χωρίον τοῦτο διεκρέεται ἀπὸ ἐν ῥύακιον, τὸ ὅποιον εἶναι χαραδρῶδες καὶ φύάνει μέχρι τῆς θαλάσσης. Πλησίον δὲ τῆς ἀποβάθρας σχηματίζεται ὅρμος πολὺ βαθὺς καὶ καλῶς ησφαλισμένος. Εἰς τὸ κέντρον τοῦ χωρίου ὑπάρχει ὁ ναὸς τοῦ Ἀρχιστρατήγου Μιχαήλ· πλησίον δ' αὐτοῦ ὑπάρχουσιν ἑλληνικὴ

σχολή, δημοτική καὶ παρθεναγωγεῖον. Οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου τούτου εἶναι Ἑλλῆνες, Ἀρμένιοι καὶ τινες Ἐβραῖοι.

Εἰς τὸ ἐπάνω μέρος τῆς πεδιάδος, μεταξὺ τῶν δύο λόφων, ὅπου τελειόνει ἡ κοιλάς τοῦ Μιχαηλίου, ὑπάρχει κομψότατος ναὸς τοῦ προφήτου Ἡλίου. Ἐν τῷ προαυλίῳ δὲ αὐτοῦ, πλειόν εἰς τὴν ρίζαν μεγάλης πλατάνου, ἀναβρύει ἀγίασμα. Ἐδῶ γίνεται συνήθιως ὁ περίπατος τοῦ χωρίου. Ὁ λόφος δὲ, ὁ ὄποιος ἔκτείνεται πρὸς βορρᾶν τοῦ χωρίου σχηματίζει τὸ ἀκρωτήριον Σεϊτὰν ἀκιντί. Τὸ ἀκρωτήριον τοῦτο χωρίζει δύο λεμένας, πρὸς νότον μὲν τὸν τοῦ Ἀρναούτκιοῦ πρὸς βορρᾶν δὲ τὸν τῶν Χηλῶν. Εἶναι δὲ ὁ 5ος σταθμός.

ΧΗΛΑΙ (τουκ. BEBEK).

Τὸ χωρίον τοῦτο εἶναι ζωγραφικώτατον καὶ κεῖται ἐντὸς τοῦ βάθους τῆς κοιλάδος, τοῦ μυχοῦ τοῦ ώραιοτέρου κόλπου τοῦ Βοσπόρου, ὁ ὄποιος περικλείεται καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη ἀπὸ ὅρη ὑψηλὰ, τὰ ὄποια καθιστῶσι τὸν ὅρμον αὐτοῦ ἥσυχον καὶ ἀκύμαντον.

Εἰς τὸ μέσον τῆς πεδινῆς παραλίας εἶναι ἰδρυμένον τὸ αὐτοκρατορικὸν περίπτερον, ὃνομαζόμενον Χουμαγιούν Ἀμπάδ, πέριξ τοῦ ὄποιου ὑπάρχουσι κῆποι ἔκτεταμένοι.

Τὸ περίπτερον τοῦτο ὀνομάζετο συνήθως περίπτερον τῶν συνδιαλέξεων· πέριξ αὐτοῦ κεῖνται τὰ μέγαρα πολλῶν μεγιστάνων. Ἐδῶ ὑπάρχει ἡ γαλλικὴ σχολὴ τῶν Λαζαριστῶν, ἐπὶ δὲ τοῦ πρὸς Βορρᾶν λόφου ἡ ἀμερικανικὴ σχολὴ τῶν Προτεσταντῶν. Οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου τούτου εἶναι Ἑλληνες, Οθωμανοί καὶ Ἀρμένιοι. Ἐδῶ ὑπάρχουσι πολλὰ θερμοκήπια, ἐντὸς τῶν ὁποίων καλλιεργοῦνται τὰ σπανιώτερα δένδρα καὶ ἄνθη τῆς οἰκουμένης. Βορειοανατολικῶς τῶν Χηλῶν μέχρι τοῦ Ἐρμαίου ἀκρωτηρίου ὑπάρχει ἀνηφορικὴ παραλία, ἐπὶ τῆς ὁποίας ὑπάρχουσι τέφοι διθωμανικοί, οἵτινες σκιάζονται ἀπὸ πολλὰς χυπαρίσσους καὶ ἄλλα δένδρα. Ὄνομάζεται δὲ τουρκιστὶ Καγιαλάρ διὰ τοὺς βράχους (τουρκιστὶ καγιά). Τὸ νεκροταφεῖον τοῦτο θεωρεῖται πολυσέβαστον ἐκ μέρους τῶν Οθωμανῶν, διότι, καθὼς λέγουσιν, ἐν αὐτῷ κεῖνται τὰ δστᾶ τῶν πρώτων διθωμανῶν, οἵ δποτοί διέβησαν ἀπὸ τὴν Ἀσίαν καὶ ἐφονεύθησαν ἐνταῦθα. Ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους ὑπάρχει καὶ ἐν μοναστήριον διθωμανικὸν (Τεκκές). Εἶναι δὲ δύος σταθμός.

ΦΡΟΥΡΙΟΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ (τουρκ. ΡΟΥΜΕΛΙ-ΧΙΣΑΡ).

Τὸ προάστειον τοῦτο εἶναι διθωμανικὸν καὶ κεῖται εἰς τὴν προσβόρειον πλευρὰν τοῦ φρουρίου. Ὄνομάσθη δὲ οὕτως ἀπὸ τὸ ἐν αὐτῷ φρούριον.

ριον, τὸ ὅποῖον ἐκτίσθη κατὰ τὸ ἔτος 1452 ἐπὶ τοῦ Ἐρμαίου ἀκρωτηρίου ὑπὸ Μεχμέτ τοῦ Β'. καταντικρὺ τοῦ φρουρίου τῆς ἀσιατικῆς ἀκτῆς. Τὸ φρούριον τοῦτο εἶναι ἴσχυρὸν καὶ ἔχει τρεῖς πύργους. Τὰ θαλάσσια τοῦ φρουρίου τείχη εἶναι διπλᾶ καὶ ἀπέχουσιν ἀπ' ἀλλήλων ἑξ πόδας. Ὄνομάζεται προσέτι καὶ Νέον Κάστρον καὶ Λαιμοκοπεῖον, διότι ὡς ἀπὸ λαιμοῦ κόπτεται ὑπ' αὐτοῦ ὁ Βόσπορος. Πυρίας δὲ Κύων, ἐκ τινος κυνὸς, ὅστις περιέτρεχε τὴν παραλίαν γαυγίζων καὶ προξενῶν φόβον εἰς τοὺς παραπλέοντας. Ἐδῶ ὁ Βόσπορος ἔχει πλάτος 300 γαλ. ὀργυιῶν. Εἶναι δὲ ὁ Τος σταθμός.

ΡΟΩΔΗΣ ΑΚΡΑ (τουρκ. ΣΕΙΤΑΝ-ΑΚΙΝΤΙΣΗ).

Σεϊτάν ἀκιντισή, ὧνομάσθη οὕτω παρὰ τῶν Ὀθωμανῶν ἐκ τῆς σφοδροτάτης αὐτοῦ ὄρμῆς. Ἐνταῦθα λέγουσιν ὅτι ὁ Δαρεῖος μὲ πολυάριθμον στρατὸν διέβη ἐκ τῆς Ἀσίας εἰς τὴν Εὐρώπην, διὰ τῆς γεφύρας, τὴν ὅποίαν ἔτησεν ὁ ἀρχιτέκτων Μανδρόκλῆς ὁ Σάμιος, ὅτε ἔζειτράτευσε κατὰ τῶν Σκυθῶν.

ΛΙΜΗΝ ΤΟΥ ΠΕΛΕΚΕΩΣ (τουρκ. ΜΗΑΛΤΑ ΛΙΜΑΝ).

Τὸ προάστειον τοῦτο ὧνομάσθη οὕτω ἀπὸ τοῦ περίφημον ναύαρχον τοῦ Σουλτάνου Μεχμέτ τον Β', ὅστις ὠιομάζετο Μπαλτά-δγλοῦ, ἔτι δὲ

Κόλπος τῆς Φειδαλίας ἀπὸ τὴν σύζυγον τοῦ Βύζαντος Φειδαλίαν. Πέριξ τοῦ μυχοῦ τοῦ κόλπου ὑπάρχει μία κοιλάς, ἡ ὅποια εἶναι ἡ εὐρυχωροτέρα καὶ ὥραιοτέρα ὅλων τῶν κοιλάδων τοῦ Βοσπόρου· ἔκτείνεται δὲ πρὸς δυσμὰς μέχρι τοῦ Λεβέντ-τσιφλίκ. Πέριξ τῆς κοιλάδος ταύτης ὑπάρχουσι λόφοι τραχεῖς καὶ ἀμπελόφυτοι· ἡ δὲ κοιλάς αὗτη ποτίζεται ἀπὸ ἀέννυχον ρύακα, ὃστις διαρρέει αὐτήν. Εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ κόλπου ὑπάρχει τὸ παλαιὸν παλάτιον τοῦ διασῆμου πρωθυπουργοῦ Ρεσσίτ πασσᾶ. Οἱ κάτοικοι τῆς συνοικίας ταύτης εἶναι Ὀθωμανοί. Εἶναι δὲ ὁ 8ος σταθμὸς τοῦ ἀτμοπλοίου.

ΒΑΦΕΟΧΩΡΙΟΝ (τουρκ. ΜΠΟΓΙΑΤΖΗ-ΚΙΟΙ).

Τὸ χωρίον τοῦτο κατοικεῖται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὑπὸ Χριστιανῶν. Αἱ οἰκίαι αὐτοῦ ἔκτείνονται μέχρι τοῦ ἀνωθεν τοῦ χωρίου λόφου. Ὁνομάσθη δὲ Βαφεοχώριον ἐκ τῆς συνοικίας τῶν ἐνταῦθι βαφέων, οἵτινες εἶναι ἀπαντες μέτοικοι, καὶ κατάγονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκ Σαράντα Ἐκκλησιῶν. Οἱ Ὀρθόδοξοι τοῦ προαστείου τούτου ἀνήγειραν ἐκκλησίαν, ἥτις σεμνύνεται ἐπ' δύνοματι τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, ἐπ' αὐτῆς τῆς ἄκρας τοῦ λόφου. Ἐκ τῆς ἄκρας τούτου τοῦ λόφου οἱ κάτοικοι ἀπολαύουσι τῆς θελκτικῆς θέας τοῦ Βοσπόρου καὶ τοῦ καθαροῦ ἀέρος.

Τὸ προάστειον τοῦτο εἶναι πατρὶς τοῦ νῦν οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἰωακείμ τοῦ Γ'., τοῦ ἀγίου Κυζίκου κυρίου Νικοδήμου, καὶ τοῦ ἀγίου Χίου κυρίου Ἀμβροσίου. Ἐν αὐτῷ δ' ὑπάρχει σχολὴ δημοτικὴ καὶ παρθεναγωγεῖον. Εἶναι δὲ δ' 90ς σταθμός.

ΕΜΠΡΙΑΝ (ἄλλοτε ἐλλ. ΚΥΠΑΡΩΔΗΣ).

Τὸ χωρίον τοῦτο εἶναι μικρὸν μὲν ἀλλὰ χαριέστατον. Παρωνομάσθη δὲ οὕτως ἀπὸ ἓνα Ηέρσην ὄμιλητὴν τοῦ Σουλτάν Μουράτ Δ', δστις ωνομάζετο Ἐμιργιούν-δγλοῦ. Ἐν αὐτῷ ὑπάρχει μία ωραιοτάτη βρύσις ἐκ μαρμάρου, ἡ ὅποια ἐκτίσθη ὑπὸ τοῦ Σουλτάν Ἀπτούλ Χαμίτ κατὰ τὸ ἔτος 1780· ἔτι δὲ τζαμίον, λουτρών, καὶ μενδρεσές. Ἐνταῦθα ὑπάρχει πρὸς τούτοις καὶ τὸ ώραῖον βασιλικὸν παλάτιον τοῦ ἀντιβασιλέως τῆς Αιγύπτου, μετὰ κήπου ἀρκετὰ ἐκτεταμένου καὶ ἐστολισμένου μὲ διάφορα δένδρα καὶ σπάνια ἄνθη. Οἱ κάτοικοί εἰσιν Ὀθωμανοὶ καὶ τινες Ἑλληνες. Εἶναι δὲ ὁ 100ς σταθμός.

ΣΤΕΝΗ (ἄλλοτε ΣΩΣΘΕΝΙΟΝ ἢ ΛΕΩΣΘΕΝΙΟΝ).

΄Ωνομάσθη δὲ Σωσθένιον ἀπὸ τοὺς Ἀργοναύτας, οἵτινες σωθέντες ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ Ἀμύκου κατεσκεύασαν ναὸν, τὸν δποῖον ὠνόμασαν Σωσθένιον· δὲ νῦν ναὸς τοῦ χωρίου τιμᾶται ἐπ' ὀνόματι

τοῦ Ἀρχιστρατήγου Μιχαήλ. Λεωσθένιον δὲ ωνομάσθη ἀπὸ τὸν Μεγαρέα Λεωσθένην. Κάλλιστος λιμὴν καὶ βαθὺς σχηματίζεται ἐνταῦθα ὑπὸ τῆς φύσεως τεχνηέντως, ὅστις εἶναι ὁ μεγαλείτερος, ὠραιότερος, ἀσφαλέστερος, εὔρυχωρότερος τῶν ἐν τῷ Βοσπόρῳ καὶ ὁ δεύτερος μετὰ τὸν Κεράτιον Κόλπον. Ὁ κόλπος οὗτος ἀπὸ ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς προχωρεῖ βαθέως εἰς τὴν ξηρὰν ἔως 1400 βήματα καὶ εἶναι κατάλληλος διὰ ναυπηγίαν καὶ ἀσφάλειαν τῶν πλοίων. Ἡ κοιλὰς τοῦ χωρίου τούτου εἶναι τερπνὴ καὶ βαθεῖκ, ἔχουσα πανταχόθεν λέφους ἀμπελοφύτους καὶ οὖσα πλήρης δένδρων ὄπωροφόρων. Εἰς τὴν βόρειον πλευρὰν πλησίον τῆς ἀκτῆς εἶναι ἡ δύω μανικὴ συνοικία, ἐν τῇ ὁποίᾳ ὑπάρχει καὶ ἐν τέμενος κτισθὲν ὑπὸ τοῦ ναυάρχου Χαλήλ πασσᾶ. Εἶναι δὲ ὁ 11ος σταθμός.

ΝΕΟΧΩΡΙΟΝ (τουρκ. TEKİ-KİOİ).

Τὸ χωρίον τοῦτο εἶναι τὸ μεγαλείτερον σχεδὸν τῶν χωρίων τοῦ Βοσπόρου καὶ ὅμοιάζει μὲ πόλιν. Ὁνομάζετο δὲ τὸν παλαιὸν καιρὸν Λινή Κατασκέπη καὶ Θερμημερίχ. Τὸ χωρίον τοῦτο εἶναι διηρημένον εἰς τρεῖς ἐνορίας αἵτινες παρωνομάσθησαν ἀπὸ τὰς ἐν αὐταῖς ἐκκλησίας δηλ. 1) ἡ τοῦ ἀγίου Γεωργίου, μετοχίου ἀγιοταφιτικοῦ, 2) ἡ τοῦ ἀγίου Νικολάου καὶ 3) ἡ τῆς Παναγίας παρὰ τὸ Κιόϊ-μπασὴ ἡ Κεφαλοχώριον, ὅπου προ-

σκυνεῖται εἰκὼν ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Κουμαριώτισσα». Ἡ ἀρχαία αὕτη εἰκὼν εὑρέθη ἐντὸς τοῦ δάσους τῶν κομάρων παρὰ τὸ Κιόϊ μπασή, ὅπου λέγουσιν ὅτι ὑπῆρχεν ἡ μονὴ τῆς Κατασκέπης καὶ Λινῆς ὀνομαζομένης. Μεταξὺ ἀνθοφόρων κήπων ἐπὶ τῆς ἀκτῆς ὑψώνται ἡ οἰκία Ἀριστάρχου Λογοθέτου τοῦ ὅποιου ἡ οἰκογένεια ἀπήλαυσεν ἐπὶ δύο σχεδὸν αἰῶνας τῆς εὐνοίας δώδεκα κατὰ σειρὰν Σουλτάνων.

Κατὰ τὸν χειμῶνα τὸ χωρίον τοῦτο διερρέεται ἀπὸ ρύακα. Εἰς τὸ βόρειον μέρος αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὄχθης τοῦ ρύακος, ἣ ἀκτὴ ἀρχίζει νὰ στρέφηται ἀπὸ ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς καὶ σχηματίζει γωνίαν, τὴν ὅποιαν οἱ ἀλιεῖς ὀνομάζουσι Κόμαρον διότι ἐνταῦθα ὑπῆρχε δάσος κομάρων ἐξ οὗ καὶ ὁ τόπος οὗτος ὠνομάζετο Κομαρώδης. Κατὰ τὸ ἀνωφερὲς τοῦτο μέρος οἱ ἀλιεῖς ξηραίνουσι τοὺς γοστίμους τσίρους των καὶ ἀπλόνουσι τὰ δίκτυά των. Τὸ χωρίον τοῦτο περικυκλοῦται ἀνωθεν ἀπὸ ωραίους λόφους καταφύτους ἀπὸ ὑψηλὰ δένδρα καὶ ἀμπελῶνας χαμοκεράσων καὶ σταφυλῶν. Μέχρι τούτου τοῦ προαστείου ἐκτείνεται ἡ πνευματικὴ δικαιοδοσία τοῦ οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ὡς ἀρχιεπιτάκοπου Κωνσταντινουπόλεως. Οἱ δὲ κάτοικοι εἶναι "Ελληνες, Ἀρμένιοι, Φράγγοι καὶ Οθωμανοί. Ἐν αὐτῷ ὑπάρχουσιν ἐλληνικὴ σχολὴ, δημοτικὴ καὶ παρθεναγωγεῖον. Ἐν τῷ προαστείῳ τούτῳ πολλοὶ τῶν

ἀριστοκρατῶν ἔχουσι τὰς ἐχεινάς των κατοικίας πλησίον τῆς ἀκτῆς, ἔμπροσθεν δὲ αὐτῶν τὰ θαλάσσια λουτρά των. Βορειότερον τοῦ προαστείου τούτου ὑπάρχει μικρός τις κόλπος, δόποιος ωγομάζετο Πιθήκου λιμήν. δι λιμήν οὗτος περικλείεται ὑπὸ δύο ἀποκρήμνων ἀκρωτηρίων, καὶ εἶναι κατάλληλος δι' ἀλιείαν καὶ προσόρμισιν τῶν πλοίων. ὄνομάζεται δὲ ὁ τόπος οὗτος σήμερον Καλενδέρι ἐκ τοῦ ὀνόματος τάγματός τινος τῶν Δερβίσῶν, τὸ δόποιον δηλοῦ πτωχὸν, διότι, ὡς φαίνεται, ἐνταῦθα ἐτάφη ἐπίσημός τις Δερβίσης. Πλησίον τῆς ἀκτῆς ὑπό τινα θόλου ἀναβρύει ἀγίασμα, τιμώμενον ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἀγίου Ἰωάννου. Εἶναι δὲ ὁ 12ος σταθμός.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ.

Τὸ προάστειον τοῦτο εἶναι ἐν ἀπὸ τὰ κυριώτερα καὶ μᾶλλον ἐξοχικὰ, ἐν τῷ ὅποιῳ πολλῶν προκρίτων οἰκογένειαι μέχρι τοῦ 1821 εἶχον ἐνταῦθα τὰς θερινὰς κατοικίας τινες. Ὄνομάσθη δὲ Θεραπεῖα ἀπό τινα ἀρχαῖον Πατριάρχην τῆς Κωνσταντινουπόλεως Ἀττικὸν ὄνομαζόμενον, δστις, πάσχων ἐθεραπεύθη, ἐν αὐτῷ. Ὁ μικρὸς αὐτοῦ κόλπος δνομάζεται Φαρμακίας ἢ Φαρμακεὺς ἐκ τῆς Φαρμακίδος Μηδείας, ἢ δόποια μετήρχετο τὸν ιατρὸν, συνάζουσα φάρμακα, ἀφῆκε τὸ κιβώτιόν της, τὸ δόποιον περιεῖχεν αὐτά. Ἐχει

δὲ περιφέρειν 1400 βημάτων ὡν πανταχόθεν
ἥσφαλισμένος ἀπὸ τοὺς ἀνέμους, διὰ τε τὴν γα-
λήνην καὶ τὸ μέγα αὐτοῦ βάθος, λιμενίζονται αἱ
τῶν πρεσβειῶν φιλακίδες. Αἱ οἰκίαι τῶν Θερα-
πείων εἶναι περίπου 600 οἱ δὲ κάτοικοι ἔως δύο
χιλιάδες. Υπέρχουσιν ἐν αὐτῷ τὸ θερινὸν μέ-
γαρον τῆς ἴταλικῆς πρεσβείας, τὸ τῆς ἀγγλικῆς
κτίριον κομψότατον ξύλινον μετὰ ὠραίου κήπου
καὶ δάσους, τὸ τῆς γαλλικῆς, ὅπερ εἶναι ἐπίσης
ξύλινον, ἀλλὰ κομψὸν, ἔχον δάσος ἀπέραντον
τὸ ὁποῖον ἀνήκειν ἀλλοτε εἰς τὴν οἰκογένειαν τοῦ
‘Ψηλάντου, ἀλλὰ δημευθὲν ὑπὸ Σελήνη τοῦ Γ.,
ἔδωρήθη τῷ 1807 εἰς τὴν Γαλλίαν.

Ἐκκλησίαι τῶν Ὁρθοδόξων εἶναι ἡ τοῦ ἀγίου
Γεωργίου πλησίον τῆς μητροπόλεως, ἡ τῆς ἀ-
γίας Παρασκευῆς, νεόκτιστος, ἐν ᾧ ὑπάρχει
ἀγίασμα, ἡ ὁποία κατεσκευάσθη δι' ἐξόδων τῶν
προκρίτων κυρίων καὶ κυριῶν, ἡ τῆς ἀγίας Ἐλέ-
νης, ἐντὸς τῆς περιοχῆς τοῦ νεκροταφείου, κτι-
σθεῖσα δι' ἐξόδων τῆς κυρίας Ἐλένης Ζαρίφη,
τὸ ἀγίασμα τοῦ ἀγίου Ἰωάννου καὶ τὸ τῆς ἀγίας
Φωτεινῆς. Υπάρχει ἔτι ἐπὶ τοῦ λόφου Ἀλέας ἡ
Φραγκομαχαλᾶς καὶ εἰς ναὸς τῶν Δυτικῶν ἔτι δὲ
τηλεγραφείον, ταχυδρομεῖον, τὸ ξενοδοχεῖον τῆς
Ἀγγλίας, δὲ κήπος τῆς Δημαρχίας δστις κοσμεῖ
τὸν μυχὸν τοῦ κόλπου, κατασκευασθεὶς δι' ἐξό-
δων τοῦ κυρίου Γεωργίου Ζαρίφη, τοῦ ὁποίου τὸ
έαρινὸν μέγαρον εύρισκεται εἰς τὴν ἀριστερὰν

παραλίαν τοῦ κόλπου· ὑπάρχουσι δ' ἐν αὐτῷ καὶ ἄλλα μέγαρα πλουσίων, σχολὴ Ἑλληνικὴ δημοτικὴ, παρθεναγωγεῖον, τὸ ὅποιον ψικοδομήθη κατὰ τὸ ἔτος 1861, δι' ἐξόδων τῆς φιλομούσου καὶ ἀειμνήστου Ἐλένης Βαλταζῆ· νηπιαγωγεῖον νεόδμητον κτισθὲν δι' ἐξόδων τοῦ κυρίου Γεωργίου Ζαρίφη.

Τὸ προάστειον τοῦτο εἶναι ἕδρα τοῦ μητροπολίτου Δέρκων, φέροντος τὸν τίτλον ὑπερτίμου καὶ ἐξάρχου Βοσπόρου θρακικοῦ καὶ Κυανέων, σεβασμιωτάτου κ. κ. Ἰωακείμ ἔχοντος ὡς ἐπίσκοπον τὸν κ. Μεθόδιον. Ὅπο τὴν πνευματικὴν δὲ κυριαρχίαν τοῦ μητροπολίτου ὑπάγονται 41 χωρία, τὰ ἐξῆς (1). Εἶναι δὲ ὁ 13ος σταθμός.

(1) Βαθυρύαξ, Γενιμαχαλὲς βορ. τοῦ Βουγιούδερε, Φαναράκιον πλησίον τῆς εἰσόδου τοῦ θρακικοῦ Βοσπόρου πρὸς τὸν Εὔξεινον πόντον, Πύργος, μετόγειον, πρὸς Δ. τοῦ Βουγιούδερε, Βογάζ-κιοϊ πρὸς Δ. τοῦ ἀνωτέρω, Καλφὰς, μετόγειον, πρὸς Δ. τοῦ Ἐγιούπ., Βαζέκιοϊ, Τεβετζάκιοϊ, Δελιογούζ, Ἀγ. Γεώργ. ἢ Ἀζατλή, Ἀρναούτκιοϊ, Ακαλάν, Ἀβάσκιοϊ, Ἀγιασματάκιον, Ἀγιοι Πάντες, Ἀμπαρλή, Βελιγράδιον, Γαλανάρια, Γρύπος (Τσιφούτ Βουργάς), Δαγιακαδίν, Δέρκος, Δομούζδερε, Ἐρμενίκιοϊ, Ἰμβροχώριον, Κάλιο, Κιούτσουλκιοϊ, Λαζάρκιοϊ, Νεοχωράκιον, Νύμφαι, Οχλέλη Ταρφὰς, Τσανακτζῆ, Τζελέπκιοϊ, Τσιρλίκιοϊ, Σαφρὰς, Λίτραι, Κουτσ.-τσεκμεδῆ, Ἀγ. Στέφανος, Μακροχώριον, Καζανιάς.

Βορειότερον τῶν Θεραπείων ὑπάρχει ἄκρα τις δημοφιλούση Κιρέτζ-μπορνοῦ. Ἐνταῦθα ὑπάρχουσιν ἐρείπια παλαιῶν κτιρίων καὶ τὸ ἀγίασμα τῆς ἀγίας Κυριακῆς. Ὁλίγον ἀνωτέρῳ αὐτοῦ κεῖται τὸ Τεφελί καὶ οὕτως.

ΜΠΟΓΙΟΥΚ-ΔΕΡΕ (ελλ. ΒΑΘΥΡΓΑΣ).

Τὸ προάστειον τοῦτο λέγεται καὶ Βαθύκολπος καὶ Ἀγρὸς Μέγας. Ὄνομάσθη δὲ οὗτω κατά τινας διότι εἶναι κατάφυτος ἐκ πυκνοφύλλων πλατάνων, μεταξὺ τῶν δποίων διακρίνεται ἡ μεγάλη ἐκείνη πεντάδελφος πλάτανος, ἣτις ὠνομάσθη οὕτως ἀπὸ τοὺς πέντε μεγάλους αὐτῆς κορμοὺς ἐκτεινομένους εἰς πεδιάδα πλατεῖαν. Λέγουσι δὲ ὅτι τὰς πλατάνους ταύτας ἐφύτευσεν ὁ Σουλτάνος Αχμέτ εἰς ἐνθύμησιν τῶν ἑπτὰ ἀδελφῶν του. Ἐνταῦθα ὑπάρχει τὸ θεριγδόν μέγαρον τῆς ῥωσσικῆς πρεσβείας μετὰ τῶν ὡραίων αὐτοῦ κήπων ἐν μέσῳ τῆς πεδινῆς τῆς κοιλάδος τῆς παραλίας. Τὸ προάστειον τοῦτο θεωρεῖται ἐν μέρει ὑπὸ πάντων τὸ ἀριστοκρατικώτατον ἐξ ὅλων τῶν χωρίων τοῦ Βοσπόρου, εἰς τὸ δποῖον ὑπάρχουσι τὰ πλεῖστα μέγαρα τῶν πλουσίων τῆς πρωτευούσης. Οἱ κάτοικοι αὐτοῦ εἶναι Ἑλλήνες, Ἀρμένιοι καὶ ξένοι· τὸ δὲ θέρος μετοικοῦσιν ἐν αὐτῷ ἐκ Κωνσταντινουπόλεως πολλαὶ οἰκογένειαι. Τὸ προάστειον τοῦτο περικυκλοῦται ἀπὸ

ώραιους καὶ καταφύτους λόφους εἰς τοὺς ὅποίους
οἱ κάτοικοι κάμνουσι τοὺς ποθεινοτάτους περι-
πάτους των. Κυριώτεροι δὲ περίπατοι εἶναι ἡ
Κοιλὰς τῶν Ρόδων καὶ ὁ Θύραξ τῶν καστάνων
(Κεστανὲ-σουγιού). Εἶναι δὲ ὁ 14ος σταθμός.

Μεσογείως τοῦ Μπουγιούκ-δερέ κεῖται τὸ
Μπαξέ-χιοϊ (χωρίον τῶν κήπων), ἔχον καὶ πε-
διάδα ὅμώνυμον, ἐντὸς τῆς ὅποιας εὑρίσκεται ἐν
ὑδραγωγεῖον τὸ ὅποιον κατεσκευάσθη ὑπὸ τοῦ
Σουλτάν Μαχμούτ καὶ ἔχει 1270 μέτρων πλά-
τος καὶ 82 ὅφος. Πλησίον δὲ τούτου ὑπάρχει τὸ
ώραῖον δάσος τοῦ Βελιγραδίου καὶ ὅμώνυμον
χωρίον κείμενον ἐντὸς τῆς κοιλάδος. Πλησίον δὲ
τοῦ Βελιγραδίου εἶναι τὸ μέγα ὑδραγωγεῖον
(Μπέντ), κτισθὲν ὑπὸ τοῦ Σουλτάν Μουσταφᾶ
τοῦ Γ'. κατὰ τὸ ἔτος 1765.

ΜΕΖΑΡ-ΜΠΟΥΡΝΟΥ (ἔλλ. Μνημάτων ἄκρα).

Συνοικία δθωμανικὴ ὀνομασθεῖσα οὕτως ἐκ
τοῦ δάσους τῶν τάφων, οἵτινες ὑπάρχουσιν ἐκεῖ
πλησίον. Εἶναι δὲ ὁ 15ος σταθμός.

Πλησίον δὲ τῆς συνοικίας ταύτης κεῖται τὸ
Σαρὶ-γερὶ (ἔλλ. Κιτρίνη ὅχθη), ἐκ τοῦ ὅποίου
παρονομάζεται καὶ ὁ ἐν αὐτῷ κόλπος. Εἰς τὴν
εἴσοδον τοῦ κόλπου τούτου κεῖται τὸ ὅμώνυμον
δθωμανικὸν χωρίον μετὰ μικρᾶς ἐνορίας ἐλλη-

νικῆς. Ἐμίσειαν ὥραν μακρὰν τοῦ χωρίου ἀνε-
καλύφθησαν ἵχνη χαλκορυχείου. Ἐνταῦθα ἔνεκα
τῶν καλῶν ὑδάτων, τῶν λαμπρῶν κήπων καὶ
τῶν ὠραίων περιπάτων, συχνάζουσι κατὰ τὸ θέ-
ρος πολλοὶ ἄνθρωποι.

ΤΕΝΙ-ΜΑΧΑΔΕ (εἱλλ. Νέα συνοικία).

Ἡ συνοικία αὗτη ἀπέχει ὅλιγον τοῦ Σαρί-
γερί. Ἐν αὐτῇ κατοικοῦσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον
Ἐλληνες ἔχοντες σχολὴν καὶ ἐκκλησίαν τοῦ
Προδρόμου. Ὁ συνήθης πέριπατος τοῦ χωρίου
φέρει εἰς τὸ περίφημον ὕδωρ Κεσσανή· σουγιοὺ
δπερ ἦν ἐλαφρότατον. Εἶναι δὲ ὁ 16ος σταθμός.

Βορειότερον κεῖται τὸ φρούριον Δελή-τά-
μπια, κτισθὲν ἐπὶ Σουλτάν Μουράτ τοῦ Δ'. ὑπὸ^{το}
γάλλου ὄχυρωματοποιοῦ. Ἐπὶ τῆς καταντικρὺ^{το}
δ' αὐτοῦ ἀσιατικῆς ὄχθης κεῖται τὸ φρούριον
Ἰούσα.

ΡΟΥΜΕΛΙ ΚΑΒΑΚ.

Χωρίον μικρὸν κείμενον πλησίον τοῦ ῥύακος
Χρυσορρόου. Εἶναι δὲ ὁ τελευταῖος σταθμὸς τῶν
ἀτμοπλοίων τῆς εύρωπαϊκῆς ἀκτῆς. Πλησίον
τοῦ χωρίου τούτου, ἐπὶ ὑψώματος, σώζονται τὰ
ἐρείπια τοῦ Μαύρου Μόλου.

Μέγας Λιμὴν (τουρκ. Μπουγιούκ-λιμάν), ἄλλοτε λιμὴν τῶν Ἐφεσίων. Οἱ λιμὴν οὗτος εἴναι ὁ πρῶτος τὸν δόποῖον ἀπαντῶσιν ἐπὶ τῆς εὐρωπαϊκῆς ἀκτῆς τὰ ἐκ τῆς Μαύρης θαλάσσης εἰσπλέοντα πλοῖα. Μετὰ ταῦτα τὸ Ἀφροδίσιον ἀκρωτήριον ὅπόθεν ἀρχίζει νὰ πλατύνηται ὁ Βόσπορος. Πλησίον τούτου καὶ ἡ ἀρχαία Γυπόπολις (λιμὴν τῶν λυκινέων), ἥτις ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν ὀνομάζεται Καριπδζὲ καὶ ὅπου τινὲς λέγουσιν, ὅτι ἀναφέρεται ὁ μῦθος τῶν Ἀρπυιῶν μετὰ τοῦ Φινέως.

ΡΟΥΜΕΛΙ ΦΕΝΕΡ ἢ ΦΑΝΑΡΑΚΙΟΝ.

Εἴναι τὸ τελευταῖον ὅριον τοῦ Βοσπόρου. Ἐπὶ τῆς ἀκτῆς ταύτης ὑπάρχει φανὸς, ὁ δόποῖος εἴγαι ποικιλόχρους καὶ στρέφεται διὰ μηχανῆς καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς νυκτὸς φωτίζων τὰ πλοῖα τὰ δόποια εἰσέρχονται ἐντὸς τοῦ Βοσπόρου διὰ νὰ προσυλάττωνται τῆς ἔηρᾶς.

Ἐπὶ τῶν σχηματιζομένων ἔξοχῶν τῆς ἔηρᾶς ὑπάρχουσι φρούρια δύο υπὸ τὰς δύο ἀκτὰς, ἀτινα ἐμποδίζουσι τὰ ἔχθρικὰ πλοῖα.

Αἱ Κυάνεαι Νησίδες ἢ Σκόπελοι (τουρκ. Ούρεκιέχ-τασσί). Οἱ ποιηταὶ τὰς ὀνομάζουσι Πλεγκτὰς καὶ Συμπληγάδας, διότι εἴναι δλαι ὅμοι συμπεπλεγμέναι. Οἱ σκόπελοι οὗτοι κεῖνται ἀντικρὺ ἀλλήλων καὶ εἴναι κυρίως πέντε ὅγκοι

βράχου. Ός ἐκ τοῦ κυανοῦ χρώματός των δονούμαζονται κυάνεαι. Συμπληγάδες δὲ καὶ Πλεγκταὶ διότι κατὰ τὸν μῦθον συνέτρεχον καὶ συνεκρούοντο μεταξύ των, καὶ ἄλλοτε μὲν ἥνοιγον, ἄλλοτε δὲ ἔκλειον, οὗ ἔνεκεν καὶ οἱ παλαιοὶ ἔλεγον, ὅτι ἦσαν ζῶσαι καὶ ἔμψυχοι.

Ολίγον μακρὰν πρὸς τὸ μέρος τῆς Μαύρης θαλάσσης ὑπάρχει τὸ φρούριον Κίλα ἐπὶ τοῦ ἀκρωτηρίου τοῦ παλαιοῦ Φαναρακίου.

ΑΣΙΑΤΙΚΗ ΑΚΤΗ.

Εἰσερχόμενός τις ἐκ τῆς Μαύρης θαλάσσης καὶ πλέων τὴν Ασιατικὴν ἀκτὴν θ' ἀπαντήσῃ τὰ ἔξης.

Κρόμμυον, σκόπελος (τουρκ. Σογάν-άδα), ἔχον 23 μέτρων ὕψος καὶ κείμενον μεταξὺ τοῦ ποταμοῦ Ρίβα καὶ τοῦ ἀκρωτηρίου Αγκυραίου. Επὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ ποταμοῦ Ρίβα κεῖται δύο ώμυμον δχύρωμα μικρόν.

Κούμμπουροῦ (ἄλλοτε Αγκύραιον), τὸ ὅποιον ὠνομάσθη οὕτως ἐκ τῆς εἰς αὐτὸν ἐπι-

σωρευομένης ἅμμου· ὡνομάζετο δὲ Ἀγκύραιον διότι ἐνταῦθα οἱ Ἀργοναῦται ἥλλαξαν τὴν ἀγκυράν των ἀντὶ λιθίνης. Ἐνταῦθα ὑπάρχουσι καὶ οἱ σκόπελοι ἄλλοτε Κυάνεαι νησίδες τῆς Ἀσίας.

ΑΝΑΤΟΛΑ ΦΕΝΕΡ.

Ἐνταῦθα ὑπάρχουσιν δχυρώματα τὰ ὅποια ἔμποδίζουσιν εἰς τὰ πλοῖα τὴν εἴσοδον τοῦ Βοσπόρου. Ἐδῶ ὑπάρχει προσέτι ὁ ἀνατολικὸς φάρος δστις ἔχει ὅψις 70 ποδῶν περίπου καὶ ἀνάπτεται καθεκάστην νύκτα πρὸς ἀσφαλῆ ὀδηγίαν τῶν πλεόντων πλοίων. Ο φάρος οὗτος διαφέρει τοῦ τῆς δύσεως κατὰ τοῦτο, ὅτι ὁ μὲν τῆς Ἀνατολῆς εἶναι ποικιλόχρους καὶ στρέφεται διὰ μηχανῆς καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς νυκτὸς, ὁ δὲ τῆς Δύσεως εἶναι λευκός καὶ ἀκίνητος.

Φὶ λ-μ που ρν οῦ (ἀκρωτήρ. Ἐλέφαντος). Μετ' αὐτὸ ὁ λιμὴν τῶν Χηλῶν (Ποργυάζ-λιμάν), δστις ὡνομάσθη οὕτω ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν, διότι κεῖται ἀπέναντι τοῦ βιορρᾶ καὶ ἐπομένως προσβάλλεται ὑπ' αὐτοῦ σφοδρότατα.

Βοσπόρειον Παντείχιον (Κεδζελί-λιμάν), λιμὴν διανυκτερεύσεως, ὀνομαζόμενον οὕτω πρὸς διάκρισιν τοῦ ἐν Βιθυνίᾳ Παντειχίου.

ΑΝΑΤΟΛΑ ΚΑΒΑΚ (ελλ. Ἱερὸν Στόμα).

Φρούριον ὁχυρὸν κτισθὲν ὑπὸ Μουρὰτ τοῦ Δ'. Ἐν αὐτῷ ὑπάρχει καὶ ὑγειονομεῖον διὰ τὰ ἀτμό-πλοια, τὰ ὅποια καταβαίνουσιν ἐκ τῆς Μαύρης θαλάσσης. Εἶναι δὲ δ 12ος σταθμὸς τῶν ἀτμο-πλοίων, τὰ ὅποια ταξειδεύουσι τὸν Βόσπορον κατὰ τὴν ἀσιατικὴν ἀκτήν.

Γιούσα-δαγή (ὅρος τοῦ Προφήτου), κεί-μενον καταντικρὺ τοῦ Βογυούκδερε. Εἰς τοὺς πρόποδας τούτου ὑπάρχουσι τὰ ὁχυρώματα Ιούσα-τάμπια, ἀντικρὺ τοῦ Δελνήτα μ-πια τῆς Εύρωπαϊκῆς ἀκτῆς.

Μεδζάρ-μπιούρ νοῦ, ὅπου ὑπάρχουσιν ὁχυρὰ ὁχυρώματα. Ἐνταῦθα ὑπῆρχε τὸν παλαιὸν καιρὸν ναὸς τοῦ ἀγίου Παντελεήμονος κτισθεὶς ὑπὸ τοῦ Ιουστινιανοῦ. Ἐπὶ τοῦ ὅρους τούτου ὑπάρχει τὸ πελώριον μνῆμα τοῦ Ἐλληνος, τὸ ὅποιον ἔχει μῆκος μὲν ἐξ μέτρων πλάτος δὲ ἡμί-σεος. Τὸ μνημεῖον τοῦτο ἀνεκαλύφθη πρὸ 300 ἔτῶν ὑπό τινων ποιμένων, σήμερον δὲ ἐπιτηρεῖται ὑπὸ δύο δερβισῶν, οἵ δοποῖοι κατοικοῦσιν εἰς τὸν πλησίον αὐτοῦ εύρισκόμενον Τεκκέν. Ονομαζόμενον κατ' ἄρχας Κλίνη τοῦ Ἡρακλέους, ὅστερον ὠνομάσθη Μνημεῖον τοῦ Ἐλληνος, διπερ ὄνομα διατηρεῖται μέ-

χρι τῆς σήμερον. Πλησίον τούτου ὑπάρχει φρέαρ
ἀρίστου ὕδατος· ἐκ τῆς κορυφῆς δὲ τοῦ ὄρους
τούτου δύναται ὁ θεατὴς νὰ ἴδῃ κάλλιστα τὸν
Εὔξεινον πόντον καὶ τὸν Βόσπορον.

Οὐ μούρκυοῦ, μὲ διμώνυμον κόλπον.

Σελήνη-μπουρνοῦ (ἀετόρυγχον ἀκρω-
τήριον), πετρῶδες. Ἐνταῦθα ὑπάρχει πεδιὰς
πρὸς τὴν θάλασσαν ἐκτεταμένη, ἥτις εἶναι κατά-
φυτος ἀπὸ πλατάνους.

Χουνκὺ-ρ-Ισκελεστὶ (βασιλικὴ ἀπο-
θάρα) μία ἐκ τῶν ὡραιοτέρων καὶ εὐαερωτέρων
κοιλάδων τοῦ Βοσπόρου. Ἐνταῦθα ἦσαν ἄλλοτε
τὰ θερινὰ ἀνάκτορα τῶν Ρωμαίων αὐτοκρατό-
ρων. Σήμερον δὲ ὑπάρχει τὸ παλάτιον τοῦ Μεχ-
μέτη Ἀλῆ πασσᾶ τῆς Αἰγύπτου, τὸ ὅποῖον, ώς
λέγουσιν, ἐστοίχισεν ἐξ ἑκατομμύρια φράγκων.
Ἐδῶ κατὰ τὸ ἔτος 1835 συνήφθη συνθήκη με-
ταξὺ Τουρκίας καὶ Ρωσίας, γραφεῖσα ἐπὶ λίθου
τινὸς ὑπερμεγέθους, ὅστις εὑρίσκεται ἐπὶ τινος
λόφου. "Ἄνωθεν δ' αὐτοῦ κεῖται μικρὸν κοιμη-
τήριον τῶν Ρώσων. Ἐντεῦθεν δύναται τις νὰ ὑ-
πάγῃ εἰς τὸ χωρίον "Ακ-μπαμπᾶ, τὸ ὅποῖον
εὑρίσκεται ἐντὸς χαράδρας, ἐν τῷ μέσῳ δάσους
ριδακινεῶν, συκῶν καὶ κερασεῶν, δύο ὥρας μα-
κρὰν, εἰς τὸ Ἀρβανιτοχώριον, τέσσαρας ὥρας
μακρὰν, καὶ εἰς τὸ Καρακούλάκι, ὅπου

ἀναθρύει ὅδωρ διαυγέστατον καὶ τὸ ὄποῖον μεταφέρουσιν οἱ κάτοικοι διὰ φορτηγῶν ζώων εἰς τὰ διάφορα μέρη τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καθότι λέγουσιν, ὅτι θεραπεύει διάφορα νοσήματα.

Γιαλίκιοι ἡ Μπαλούκιοι, ὅπου ὑπάρχουσι βυρσοδεψεῖα τῆς κυβερνήσεως, μεθ' ἐνὸς στρατῶνος, ἐνῷ οἱ στρατιῶται διδάσκονται τὴν ὑποδηματοποίειαν.

ΒΕΙΚΟΖ.

Τὸ πάλαι κόλπος Ἀμύκου ἡ Κυκλαμικός. Ὁ κόλπος οὗτος τοῦ Ἀμύκου εἶναι πρὸ πάντων καταλληλότατος πρὸς ἀλιείαν· διὰ τοῦτο δὲ ὑπάρχουσι πλησίον τῆς παραλίας ἰχθυοσκοπεῖα πολλὰ (ταλιάν). Ἐνταῦθα ὑπῆρχε προσέπι ἡ περίφημος μυθώδης Μαΐνομένη Δάφνη, ἡ ὄποία ἔτιμώρει δι' ἀναισθησίας ἐκείνους, οἵτινες συνέλεγον τοὺς κλάδους αὐτῆς. Πέριξ τοῦ προαστείου τούτου ὑπάρχει δάσος τερπνότατον μετὰ κοιλάδων θελκτικῶν καταφύτων, καὶ εἰς κῆπος μεγαλοπρεπέστατος τοῦ Ἀβραὰμ πασσᾶ. Ἐν τῷ κέντρῳ τοῦ χωρίου ὑπάρχει βρύσις ἀένγαος μαρμαρίνη, ἐξ ἣς ῥέει ὅδωρ πόσιμον ψυχρότατον. Ἡ βρύσις αὕτη εἶναι ὑψηλὴ ὡς οἰκία καὶ σκεπασμένη, περιέχουσα στοὰς πολυστύλους καὶ σκιαζόμενη ἀπὸ δειθαλεῖς καὶ ὑψηλὰς πλατάνους, αἱ ὄποιαι διατηροῦσι δρόσου παντο-

τεινήν. Αἱ πηγαὶ αὗτῆς εἰναι ἀγνωστοι. Οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου εἰναι Ὀθωμανοί, ὅλιγοι Ἑλληνες καὶ τινες Ἀρμένιοι. Εἶναι δὲ ὁ 11ος σταθμός.

Σούλτανιὲ, σύσκιος καὶ θελκτικὴ πεδιάς. Πρὸς βορρᾶν τῆς πεδιάδος ταύτης ὑπάρχει τόπος ἔνυδρος, ὃπου ἔξαγονται τὰ περιφημότερα τοῦ Βοσπόρου λαχανικὰ, τὰ δποῖ ποτίζονται ὑπὸ τοῦ ὠρχίου ρύακος Γκιουμούσ-σοῦ, ὃστις καταρρέει ἀπὸ τὸ πλησίον ὄρος.

ΠΑΣΣΑ ΒΑΣΣΕ (τουρκ. Ἰνδζίρ-κλαι.)

Τὸ προάστειον τοῦτο εἶναι ἐλληνικόν. Ἐνταῦθα ὑπάρχει σχολὴ, ἀρχαῖον ἀγίασμα τῆς ἀγίας Κυριακῆς, τοῦ ἀγίου Ἰωάννου καὶ ναὸς τοῦ ἀγίου Κωνσταντίνου. Οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου τούτου ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐπιδίδονται εἰς τὴν κηπουρικήν. Ἐν τῷ μικρῷ τούτῳ προαστείῳ ὑπάρχουσιν ἐκτεταμένοι καὶ ὠραῖοι κῆποι, οἱ δποῖ παράγουσι διαφόρους καρποὺς καὶ ἴδιας σῦκα. Ὑπάρχουσι δὲ καὶ Ὀθωμανοί καὶ εἶναι ὁ 10ος σταθμός.

Νοτιώτερον κεῖται τὸ Τσακάλ-μπουρνοῦ ὃπου ὑπάρχει φωλεὰ ὀστρειδίων, μυδίων καὶ καρκίνων.

Τσιμπουκλῆ, μικρὸν χωρίον κείμενον

εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ κόλπου, ἐπὶ τῆς πεδινῆς παραλίας τῆς κοιλάδος, ἡ ὅποία σκιάζεται ὑπὸ ὠραίων πλατάνων καὶ ἄλλων δένδρων ὑψηλῶν.
Ἐν τῷ μέσῳ τῆς κοιλάδος ταύτης πλησίον τῆς ἀκτῆς, ὑπάρχει μεγαλοπρεπής βρύσις, πλησίον δὲ αὐτῆς δεξαμεναί.
Ἐνεκα τῆς εὐαέρου τοποθεσίας του τὸ μέρος τοῦτο συγχάζεται τὸ θέρος ὑπὸ τῶν ὁθωμανῶν μεγιστάνων (1).

ΡΙΦΑΤ ΗΑΣΣΑ ΜΑΑΛΕΣΙ.

Μικρὸν χωρίον κείμενον ἐν τῷ μυχῷ τοῦ κόλπου. Εἶναι δὲ ὁ Γος σταθμός.

ΚΑΛΙΝΑΖΑ.

Τὸ μέγα καὶ ὡραιότατον τοῦτο προάστειον εῖναι ὁθωμανικόν.
Ἐκτείνεται δὲ κατὰ μῆκος τῆς ὡραιοτέρας ἀσιατικῆς τοῦ Βοσπόρου ἀκτῆς καὶ κεῖται εἰς τὴν πεδινὴν παραλίαν τοῦ μικροῦ καὶ

(1) Ἐνταῦθα ὑπῆρχε τὸν παλαιὸν καιρὸν μοναστήριον τῶν Ἀχοιμήτων, τὸ δόποντον ἔκτισεν ὁ ἀββᾶς Ἀλέξανδρος.
Ἐντὸς τοῦ μοναστηρίου τούτου ἐδέοντο καὶ ἔψαλλον ἀκαταπαύστως ἡμέραν καὶ νύκτα τριακόσιοι μοναχοὶ, οἱ δοποῖοι διεδέχοντο ἀλλήλους. Μεσογείως τοῦ Τσιμπουκλῆ ὑπάρχουσι κῆποι μεγαλοπρεπεῖς ἐκ τῶν δοποίων ἐξάγονται καλὰ λαχανικά.

βαθέος κόλπου Φρύξου. Τὸ προάστειον τοῦτο λέγουσιν, ὅτι ὠνομάσθη οὕτως ἐκ τοῦ κατακοκκίνου χρώματος τῶν παλατίων, τὰ δῆποτα κατεστέλιζον ἀλλοτε τὴν παραλίαν αὐτοῦ. Πλησίον τοῦ προαστείου τούτου ὑπάρχουσιν ἐντὸς τῆς θαλάσσης ὄφαλοι καὶ πλησίον αὐτῶν νησίδιον.
Εἶναι δὲ ὁ Βος σταθμός.

Νοτίως τοῦ προαστείου Κάνλιδζα ὑπάρχει ὁ Λευκάδος κόλπος Κιόρφες, καὶ τὸ Σεϊτάν-μπουρνοῦ.

ΑΝΑΤΟΛΑ ΧΙΣΑΡ (φρουριον τῆς Ἀνατολῆς).

Τὸ προάστειον τοῦτο εἶναι ὀθωμανικόν· ὠνομάσθη δὲ οὕτως ἀπὸ τὸ ἐν αὐτῷ φρουρίον. Τὸ φρουριον τοῦτο τὸ δόποιον δὲν ἔχει σήμερον κανένα ἔξοπλισμὸν, εἶναι ἔκτισμέον ἐπὶ τῇς ἀκτῇς καὶ σύγκειται ἐξ ἑνὸς τετραγώνου πύργου, ὃστις ἔχει πέριξ αὐτοῦ ἀλλούς τέσσαρας μικροτέρους καὶ στρογγύλους. Ὁ ἐν τῷ μέσῳ πύργος ὄνομά· ζεται Καρὰ-Καλέ ἥτοι Μαύρος Πύργος· ἔκτισθη δὲ ὑπὸ Βαγιαζήτ Α'. Τὸ προάστειον τοῦτο εἶναι συνωχισμένον πλησίου τῆς εἰσόδου τοῦ ποταμοῦ. Ἐξωθεν τῶν τειχῶν τοῦ φρουρίου πρὸς ἀνατολὰς ἔκτείνεται μέγας κυπαρισσών, ὃστις σκιάζει τὸ κοιμητήριον τοῦ προαστείου τούτου. Εἶναι δὲ ὁ Ζος σταθμός.

Μέγα Γκιδκουγιού (Μεγάλα ὄδατα τοῦ

ούρανοῦ, ἡ γλυκέα ὄδατα τῆς Ἀσίας· ἀλλοτε
Ποταμόνιον). Ἐνταῦθα ὑπάρχει πεδιὰς μεγάλη,
ώραια τερπνὴ καὶ κατάφυτος ἀπὸ πλατάνους καὶ
κυπαρίσσους, ἥτις ποτίζεται ὑπὸ δύο ἀεννάων
ποταμῶν, ἐκ τῶν ὅποιων ὁ μὲν εἴς ὄνομάζεται
Ἀρέταν (ἢ Μέγα Γκιζόκ-σοῦ), ὁ δὲ ἀλλος Ἄζα-
ριος ἢ Μικρὸν Ὅδωρ (Κζουτσούκ-σοῦ). Ἐκ τῶν
δύο τούτων ποταμῶν μόνον ὁ Ἀρετάν εἶναι πλω-
τὸς διὰ πλοιαρίων (καλκί). Πλησίον τοῦ στομίου
τοῦ ποταμοῦ πρὸς τὸ ἀριστερὸν μέρος ἐπὶ τῆς
πεδιάδος ὑπάρχει περίπτερόν τι ὀθωμανικὸν, τὸ
ὅποιον ἔκτισθη ὑπὸ τῆς Βαλιδὲ Σουλτάνας μετὰ
τῶν ὡραίων αὐτοῦ κήπων καὶ πλησίον αὐτῶν
ώραια μαρμαρίνη βρύσις. Εἰς τὰ ἐνδότερα τοῦ
μέρους τούτου ὑπάρχει ἀγιασμα τιμώμενον ἐπ’
ὄνόματι τῆς Θεοτόκου, ἀνακαλυφθὲν πρὸ 5 ἑτῶν,
ἐγ γῷ τελεῖται Πανήγυρες τῇ 8 Σεπτεμβρίου.
Ἐν τῷ ἀγιασματι τούτῳ προσῆλθον πολλοὶ
χωλοὶ, τυφλοὶ, παράλυτοι καὶ ἐξ ἀλλων ἀσθε-
νειῶν πάσχοντες καὶ ἐθεραπεύθησαν.

ΚΑΝΔΥΛΙ.

Προάστειον πολυάνθρωπον, ὅγιεινὸν καὶ ἐκ
τῶν ὡραιοτέρων τῆς ἀνατολικῆς ἀκτῆς, κατοι-
κούμενον ἐν μὲν τῇ παραλίᾳ αὐτοῦ ὑπὸ Ὁθωμα-
νῶν, εἰς δὲ τὰ ἐνδότερα ὑπὸ Ἑλλήνων καὶ Ἀρ-
μενίων, οἵτινες ἔχουσι τοὺς ναοὺς καὶ τὰ Σχο-
λεῖτά των. Ὄνομάσθη δὲ οὕτω τὸ προάστειον

τοῦτο ἀπό τινας φανούς (κανδύλας) οἵτινες ἀν-
ήπτοντο πέριξ μιᾶς κυπαρίσσου κατὰ διαταγὴν
τῶν τότε Σουλτάνων. Ὁνομάζετο δὲ ἄλλοτε καὶ
Περίρροον ἐκ τοῦ ἐνταῦθα ὑπάρχοντος ὅρμητο-
κοῦ ρέύματος. "Ανωθεν τοῦ προαστείου τούτου
ὑπάρχει λόφος τις ὀνομαζόμενος Ἰδζαδὶ, ἐκ
τοῦ ὅποίου δὲ θεατὴς δύναται νὰ ἴδῃ τὸν Βόσπο-
ρον ὡς λαμπρὸν πανόραμα καὶ τὴν κυρίως Κων-
σταντινούπολιν μετὰ τῶν πλησίον αὐτῆς μερῶν.
Ἐκ τοῦ λόφου τούτου ἀναγγέλλονται αἱ πυρ-
καϊαὶ δι' ἐκκενώσεως 7 τηλεβόλων. Εἶνε δὲ ὁ
βος σταθμός.

ΒΑΝΗΚΙΟΙ.

Προάστειον δθωμανικὸν ὀνομασθὲν οὗτως ἀπὸ
τὸ ἐν αὐτῷ ὁμώνυμον μεγαλοπρεπὲς τέμενος,
τὸ ὅποιν ἔκτισεν ὁ ιδιοκτήτης Βανὴ Ἐφένδης.
Εἶναι δὲ ὁ 5ος σταθμός.

Κούλλελι, ἀκρα τις ὀνομασθεῖσα οὗτω
ἀπὸ τὸν πλησίον τῆς παραλίας εύρισκόμενόν
ποτε πύργον (κουλέ). Ἐνταῦθα ὑπῆρχε πρὸ δλί-
γου καιροῦ μεγαλοπρεπέστατος κῆπος ὀνομα-
ζόμενος κῆπος τοῦ Πύργου μεθ ἐνὸς σουλτανι-
κοῦ κιοσκίου. Κατὰ μῆκος τῆς παραλίας ταύτης
εἶγαι ἰδρυμένος εύρὺς στρατών.

ΤΣΕΓΚΕΑ-ΚΙΟΙ.

Τὸ προάστειον τοῦτο ὡνομάσθη οὗτως ἐκ μιᾶς

παλαιᾶς ἀγκύρας σιδηρᾶς, ητις εὑρέθη ἐν αὐτῷ.
Οἱ κάτοικοι τοῦ προαστείου τούτου εἶναι ὡς ἐπὶ
τὸ πλεῖστον Ἑλλῆνες, οἵτινες ἔχουσι Σχολεῖα
ἀρρένων τε καὶ θηλέων καὶ ναὸν τοῦ Ἅγιου
Γεωργίου. Εἶναι δὲ ὁ ἄος σταθμός.

ΒΕΙΛΕΡ-ΒΕΙ.

Προάστειον ἐντελῶς διθωμανικόν, κείμενον
κατ' ἀντικρὺ τοῦ ἐπὶ τῆς εὔρωπαϊκῆς ἀκτῆς Ὁρ-
τάκιοι, ἐπὶ θέσεως ὠραιοτάτης καὶ τερπνῆς, δι' ὃ
ώς ἐκ τῆς θέσεώς του καὶ οἱ πρότερον Σουλτάνοι
ἔξελεξαν αὐτὸν ὡς ἐχρινὴν κατοικίαν. Δὲν ἐπι-
τρέπεται εἰς τοὺς Χριστιανοὺς, ἵνα ἔχωσιν ἐν-
ταῦθα ἴδιοκτησίας. Ἐνταῦθα ώχοδόμησε μεγα-
λοπρεπῶς τὸ μαγευτικὸν θερινὸν παλάτιον Σουλ-
τάν Μαχμούτ ὁ Β', διπέρ κατεδάφισε καὶ ἀνε-
καίγισεν ὡς φαίνεται σήμερον κομψὸν διδός τοῦ
Σουλτάνου Ἀζίζ.

Μπουργουρλοῦ, δρος ἀνωφερὲς ἐκτεινό-
μενον ἀνωθεν τοῦ προαστείου τούτου διμαλῶς
ἐπὶ πεδιάδος. Ἐκ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους τούτου
δύναται τις νὰ θεωρῇ τὸν Βόσπορον ἀπὸ τοῦ
ἐνὸς ἀκρου αὐτοῦ μέχρι τοῦ ἑτέρου καὶ ν' ἀπο-
λαμβάνῃ τῶν ὠραίων θελγήτρων αὐτοῦ. Οἱ Ὁθω-
μανοὶ ἐπισκέπτονται συχνάκις τὸ ὄρος τοῦτο,
κάμνοντες τοὺς εὐχαρίστους αὐτῶν περιπάτους

ἔνεκα τῆς ὡραίας θέσεώς του καὶ τῶν ἀναθρούντων ἐν αὐτῷ ἀρίστων ὑδάτων.

Σταύρωσις (Σταυρὸς), ἀρχαῖον μικρὸν πρόστειον συνεχόμενον μετὰ τοῦ πρώτου. Ἐνταῦθα ὑπῆρχε τὸν παλαιὸν καιρὸν ἐκκλησία τῆς ὑψώσεως τοῦ Σταυροῦ, ἡτις μετετράπη εἰς τέμενος. Ἐν αὐτῷ σώζεται ἀγίασμα κείμενον ἐντὸς τοῦ Μεγάρου τοῦ ἀποθανόντος Πιζᾶ Πασσᾶ, τοῦ ἄλλοτε Βεζύρου.

ΧΡΥΣΟΚΕΡΑΜΟΣ (Κουσκουντζούκι).

Προάστειον κατοικούμενον ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὑπὸ πολλῶν Ἑβραίων, Ἀρμενίων καὶ Ἑλλήνων. Τὸ τουρκικὸν τοῦ χωρίου δνομα φανερώνει, ὅτι ἐν αὐτῷ φωλεύουσι συνήθως πολλὰ ὄρνεα. Τὸ πρόστειον τοῦτο διαρρέεται ὑφ' ἐνὸς ῥύακος, ὃστις κατὰ τὸ θέρος ἔηραίνεται. Ἐν τῷ προαστείῳ τούτῳ κατοικεῖ συνήθως ὁ Ἀρχιραβῖνος τῶν Ἰουδαίων (Χαχάμ-πασης). Ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς κορυφῆς τοῦ λόφου ὑπάρχουσι τὰ νεκροταφεῖα τῶν Ἰουδαίων. Ἐδῶ ὑπάρχει καὶ ὁ ναὸς τοῦ ἀγ. Παντελεήμονος. Ὁνομάσθη δὲ τὸ χωρίον τοῦτο Χρυσοκέραμος ἀπὸ μίαν ἐκκλησίαν, ἡ ὁποία ἐκτίσθη ὑπὸ Ἰουστίνου τοῦ Β'. καὶ ἦτο σκεπασμένη ἀπὸ ἐπίχρυσα κεραμίδια. Εἶναι δὲ ὁ Βος σταθμός.

Νοτίως τοῦ προρρηθέντος προαστείου ὑπάρχει δρμός τις μικρὸς δνομαζόμενος Βοὸς Ήρόρος ἢ Ούκιούζ-λιμάν. Σήμερον δὲ ὑπάρχουσιν ἐνταῦθα ἀποθῆκαι σίτων.

ΧΡΥΣΟΥΠΟΔΙΣ (τουρκ. Σκουτάρι ἢ Οβσκουδάρ).

Πόλις ἰδρυμένη ἐπὶ θέσεως εὐαέρου καὶ εὐχαρίστου καὶ περικυκλουμένη ὑπὸ ὡραίων κήπων, καλῶν ἔξοχῶν καὶ ἀμπελώνων. Διὰ τοῦτο πολλοὶ πλούσιοι Ὀθωμανοὶ ἔχουσιν ἐν αὐτῷ τὰ ἑαρινά των μέγαρα. Ἡ πόλις αὕτη ἦτο τὸν παλαιὸν καιρὸν ἐπίνειον (σκάλα) τῆς Χαλκηδόνος, τῆς δποίας σήμερον τὰ ἐρείπια φαίνονται μακρὰν αὐτῆς.

ΣΗΜ. Ἐδῶ ἦσαν τὸν παλαιὸν καιρὸν τὰ βασιλικὰ παλάτια τῶν αὐτοκρατόρων Κομνηνῶν, τῶν δποίων ἐπισημότερον ἦτο τὸ Σκουτάριον, ἐξ οὗ καὶ τὸ χωρίον ἔλαβε τὸ δνομα τοῦτο ἄλλοι δὲ λέγουσιν, ὅτι ἐδῶ κατετκεύαζον καὶ ἐπώλουν τὰ σκουτάρια, γνωστὸν προφυλακτικὸν δπλον, (ἀσπὶς τουρκ. καλκάν). Ἡ πόλις αὕτη κεῖται ἀπέναντι τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐπὶ θέσεως λαμπρᾶς, σγηματίζουσα ἐπτὰ γηλόφους. Ἐθεωρεῖτο δὲ ὡς ἱερὰ πατρὶς ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν, οἵτινες διὰ τοῦτο ἐπροτίμων νὰ ἐνταφιάζωνται εἰς αὐτήν. Ἐν αὐτῇ ὑπάρχει τὸ μέγα δθωμανικὸν κυπαρισσόρυτον νεκροταφεῖον τῆς Ἀνατολῆς, τὸ δποίον σκιάζεται ἀπὸ ἀειθαλεῖς κυπαρίστους καὶ ἔχει ἔκτασιν μεγαλειτέραν τῶν τριῶν λευγῶν. Ἐκαστος τάφος ἔχει κυπάριστον, ἡ δποία ἐφυτεύθη καὶ περιεπούγθη ἀπὸ τοὺς κληρονόμους τοῦ ἀποθανόντος. Παρὰ τοῦς Ὀθωμανοῖς δὲν εἶναι συγκεχωρημένον νὰ θέτωπι δύο νεκροὺς εἰς ἔκαστον τάφον· διὰ τοῦτο καὶ οἱ τάφοι αὐτῶν εἶναι πολλοί. Ἐντὸς τοῦ προαστείου τούτου διακρίνεται τάφος τις στηριζόμενος

ἐπὶ ἑπτὰ μαρμαρίνων στηλῶν, ὁ ὄποῖς εἶναι τοῦ προσφιλοῦς ἐπίπου τοῦ Σουλτάν Μαχμούτ. Κυριώτεραι οἰκοδομαὶ εἶναι τὸ μέγα τέμενος (Μπουγιούκ τζαμί), τὸ ὄποῖον ἔχει μίαν ώραίν βρύσην ἐν τῷ κέντρῳ τοῦ προστάτου του καὶ τὸ νέον τέμενος (Γενί τζαμί) τῆς Βαλιδὲ Σουλτάνας.

Δέγουσί τινες, ὅτι ἔκτισεν αὐτὴν ὁ Χρύσης, ὁ οὗδε τοῦ Ἀγαμέμνονος, ἐξ οὗ καὶ ὠνομάσθη οὕτω ἄλλοι δὲ, ὅτι οἱ Πέρσαι, ὅτε εἶχον πόλεμον κατὰ τῆς Ἐλλάδος, ἐκυρίευσαν αὐτὴν καὶ τὴν ἐκαμόν ταρεῖον τοῦ χρυσοῦ, τὸ ὄποῖον ἐσύναζον ἀπὸ τὰς ἄλλας πόλεις, καὶ ἀποθήκην τῶν πολεμοφορίων. Ἄλλοι δὲ λέγουσιν, ὅτι ὠνομάσθη οὕτω, πιθανῶς, ἐπειδὴ κατὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου γίνεται ἀντανάκλασις ἐπὶ τῶν ὑέλων τῶν οἰκιῶν αὐτῆς καὶ μακρόθεν φαίνεται ὡς πυρπολουμένη, καταστράπτουσα καὶ χρυσαυγίζουσα.

Κιζ-Κουλὲ (ἢ Πύργος Παρθένου), κείμενον ἐπὶ ὑφάλων ἐν τῷ μέσω τῆς θαλάσσης, ἔμπροσθεν τοῦ λιμένος τῆς Χρυσουπόλεως. Ἐκτίσθη ὅποι τοῦ Αὐτοκράτορος Ἐμμανουὴλ Κομνηνοῦ· καὶ οἱ μὲν Βυζάντιοι τὸ ὠνόματον Ἀρκλα, οἱ δὲ Εύρωπαιοι Πύργον τοῦ Λεάνδρου καὶ οἱ Τούρκοι Κιζ-Κουλὲ, διότι λέγουσιν, ὅτι ἔχρησίμευσεν ὡς κατοικία τῆς Μεχάρ γιεδίν, θυγατρός τινος τοῦ Σουλτάνου Μεχμέτ εἰς τὴν ὄποιαν εἶχε προείπει Ἀθιγγανίς τις ὅτι ἔμελλε ν' ἀποθάνη ἐκ δήγματος ὅφεως· διὰ τοῦτο ὁ πατέρης της θέλων γὰ τὴν σώση κατεσκεύασεν αὐτὸν τὸν πύργον ἐντὸς τοῦ ὄποιον τὴν ἔκλεισεν. Ἡ φήμη τῆς ἐξαισίου ώραιότητός της ἔφθασε μέχρε τοῦ υἱοῦ τοῦ Σάχου τῆς Περσίας, ὃστις καὶ ἡγάπησεν αὐτὴν· μετὰ πολλῶν ἀγώνων καὶ μέσων κατώρθωσε γὰ τῇ προσφέρῃ ἀνθοδέσμην τινὰ, ἐν ᾧ εἶχε

παρεισερπύσει μικρὸς δηλητηριώδης ὄφις, δστις ἔδηξεν αὐτὴν. Ἀκούσας τὰς φωνὰς αὐτῆς ὁ νέος παρευθὺς εὑρέθη πλησίον της καὶ ἐκμυζήσας τὴν πληγὴν τὴν ἔσωσε.

Χαρὲμ-Ισκελεσὶ, ὅπου ὑπάρχει δι μέγας στρατῶν Σελιμὶε καὶ κοιμητήριον ἀφιερωμένον εἰς τοὺς νεκροὺς "Αγγλους, οἵτινες ἐφονεύθησαν κατὰ τὸ ἔτος 1854—1855.

Χαϊδάρ-Πασσᾶ, ὅπου ὑπάρχει δι αὐτοκρατορικὸς σιδηρόδρομος τῆς Ἀνατολῆς, δστις φθάνει μέχρι τῆς Νικομηδείας διερχόμενος τοὺς ἔξης σταθμοὺς: Χαϊδάρ-πασσᾶ, Κιζίλ-τοπράκ, Ἐρένκιοτ, Βασταντζίκ, Μάλτεπε, Χαρταλιμὴν, Παντήχιον, Τοῦζλα, Γκέπτσε, Διλ-ισκελεσὶ, Ταουσατζίκ, Χάρακα, Γιαρέμδζα, Ταυτοὺν Τσιφλίφ, Νικομηδεία (Ισμίτ).

Χαλκηδὼν (τουρκ. Καδί-κιοϊ), ἔχει ώραιάν τε ποθεσίαν καὶ ἔκτισθη τῷ 685 π. Χ. ὑπὸ τῶν Μεγαρέων· ώνομάσθη δὲ οὕτως ἐκ τοῦ ποταμοῦ Χαλκήτου δστις ρέει πλησίον αὐτοῦ τοῦ μέρους, ἡ ἐκ τοῦ Χαλκηδόνος υἱοῦ τοῦ Κρόνου. Ὥνομάσθη δὲ καὶ Τυφλούπολις, διότι οἱ κτίσαντες αὐτὴν δὲν εἶδον τὴν ώραιοτέραν θέσιν τοῦ Βυζαντίου. Ἐνταῦθι συνέστη ἡ ὑπὸ 630 Πατέρων Οἰκουμενικὴ Σύνοδος. Εἶναι δὲ πατρὶς τοῦ Ξενοκράτους καὶ ἐν αὐτῇ ἀξιοπεριεργότατον ἦτο τὸ

Λύκειον, τὸ ὅποῖον ἡτοί ίδρυμένον ἐπὶ τῆς ἀγίας Εὐφημίας, ὅπου συνεκροτήθησαν δύο σύνοδοι, ὃν ἡ μίχ οἰκουμενικὴ ἡ δὲ τοπική. Οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως ταύτης εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον "Ελληνες, Ἀρμένιοι καὶ Φράγγοι, οἵτινες ἔχουσι τοὺς ναούς των καὶ τὰ σχολεῖά των. Ἐν αὐτῇ ὑπάρχουσι λαμπραὶ καὶ εὐάρεστοι ἔξοχαὶ κατὰ τὸ ἔαρ καὶ κατὰ τὸ θέρος· διὸ πολλοὶ τῶν πλουσίων μεταβαίνουσιν ἐνταῦθα κατὰ τὸ θέρος χάριν τῶν θαλασσίων λουτρῶν. Ἐνταῦθα εἶναι ἡ ἔδρα τοῦ Μητροπολίτου Χαλκηδόνος Κ. Καλλινίκου, ὃς εἰς φέρει τὸν τίτλον «ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος πάσης Βιθυνίας, εἰς τὴν πνευματικὴν δικαιοδοσίαν τοῦ δποίου ὑπάγονται καὶ τὰ ἀνατολικὰ προάστεια τοῦ Βοσπόρου. Ἀπαντά δὲ τὰ ὑπὸ τὴν πνευματικὴν δικαιοδοσίαν του προάστεια ἔχουσι Σχολεῖα καλῶς κατηρτισμένα καὶ Παρθεναγωγεῖα.

Μόδα Μίπουρνού, ἀκρωτήριον Χαλκηδόνος, ὅπου συνήθωσ γίνονται οἱ περίπατοι τῶν κατοίκων. Ηλησίον αὐτοῦ ὑπάρχει ὁ λιμὴν τοῦ Εὔτροπίου, ὅπου συνέβη τὸ τραγικὸν δράμα τοῦ Θανάτου τοῦ Βασιλέως Μαυρικίου ὑπὸ τοῦ τυράννου Φωκᾶ μετὰ τὸν σκληρὸν θάνατον τῶν τέκνων καὶ τῆς συζύγου του.

Πλησίον τῆς θαλάσσης ὑπάρχει εἰς ναὸς τοῦ Χρυσοστόμου καὶ Ἀγίασμα.

Φενέρ-Βαξὲ (Ηραῖον ἀκρωτήριον), ωνο-

μασθὲν οὗτως ἀπὸ τὸν ναὸν τῆς Ἡρας, ὅστις εὑρίσκετο ἐνταῦθα. Ἐνταῦθα συχνάζουσι κατὰ τὸ θέρος, ὅσοι θέλουσι νὰ διασκεδάσωσι καὶ νὰ ἀπολαύσωσι τὴν θέαν τῆς θαλάσσης. Ἐπ' αὐτοῦ δ' ὑπάρχει καὶ φανὸς ὅστις ὁδηγεῖ τὰ εἰσερχόμενα τὴν νύκτα πλοῖα.

ΝΗΣΟΙ ΤΟΥ ΠΡΙΓΚΙΠΟΣ.

Απέναντι τοῦ Ἡραίου Ἀκρωτηρίου νοτίως εὑρίσκονται ἔγραι τινες ἐν τῷ μέσῳ τῆς θαλάσσης· αἱ ἔγραι αὗται εἶναι νῆσοι.

Νῆσος δὲ λέγεται ἔγρα μικρὰ ἢ μεγάλη, ἡ δποία περικυκλοῦται ἀπὸ θάλασσαν, ἐπ' αὐτῆς δὲ δύνανται νάζησωσιν ἀνθρώποι ζῶα καὶ φυτά.

Αἱ νῆσοι αὗται εἶναι ἔννέα τὸν ἀριθμὸν, θεωρούμεναι δὲ μακρόθεν φαίνονται ὡς νὰ ἔναι μία μόνη· εἶναι δὲ αἱ ἔξης Πρώτη, Ἀντιγόνη, Χάλκη, Πρίγκηπος, Τερέβινθος, Οὔξεια, Πλάτη, Νείανδρος καὶ Πίτα.

Οι ἀργακοὶ ώνδραις αὐτὰς Δημονήσους ἢ Δαιμονήσους ἔχ τινος Δαιμονήσου ὃ ὅποιος εἰργάσθη πρῶτος καὶ Προποντίδας. Οἱ δὲ Ὀθωμανοὶ διοιδόζουσιν αὐτὰς κοινῶς Κυζίλ-ἀδσλᾶρ ἦτοι ἐρυθρὰς νήσους ἐκ τοῦ γράμματος τῆς Μεγαλειτέρας.

Πρώτη, ἀπέχουσα τῆς Κωνσταντινουπόλεως 10 μίλια ἥτοι 10 χιλιάδας βήματα. Η νῆσος αὗτη ἐλέγετο καὶ Ἀκόνη ἢ Ἀκονίτις, ἐνεκα τοῦ πλήθους τῶν ἐν αὐτῇ λίθων, οἱ ὅποιοι ἐχρησίμευον ως ἀκόναι. Οἱ Ὀθωμανοὶ διοιδόζουσιν αὐτὴν Κχιναλή ἀδά.

Τὸ εὐχάριστον χωρίον τῆς νήσου ταύτης κεῖται πλησίον τῆς θαλάσσης, πρὸς τὴν ἀνατολικὴν ἀκτήν. Ἐν αὐτῇ ὑπάρχουσιν ὁ ναὸς τοῦ Χριστοῦ καὶ τινες ἄλλοι.

Αντιγόνη (τουρκ. Μπουρκάζ-ἀδά ἢ Μπουγαζλῆ-ἀδά).

Η νῆσος αὕτη ώνοιείτο ἀρχαιότερα Πάνορμος διὰ τὸν μικρὸν μὲν, ἀλλὰ πανταχόθεν ἡ τραβαλισμένην αὐτῆς λιμένα. Ωνομάσθη δὲ Αντιγόνη ἀπὸ τοῦ οἴου τοῦ Καίσαρος Βάρδα Αντιγόνου, τοῦ ὅποιου ως λέγουσι τινες, ἦτο κτῆμα ἢ Πάνορμος. Λί γενε βόρειοι καὶ νότιοι πλευραὶ τῆς νήσου εἶναι ὑψηλαὶ καὶ ἀπόκρημνοι, αἱ δὲ πρὸς δυσμὰς ὀλίγον ταπεινότεροι.

Τὸ χωρίον κεῖται ἐπὶ τῆς πρὸς ἀνατολὰς πεδινῆς καὶ κολπώδους παραλίας τῆς νήσου. Περιέχει τοῦ χωρίου ὑπάρχουσιν ἀμπελῶνες καὶ περιβόλια.

‘Υπάρχουσιν ἐν αὐτῇ τρεῖς νχοὶ τῶν Ὁρθοδόξων ὁ τοῦ ἀγίου Ἰωάννου, ὁ τῆς Μεταμορφώσεως καὶ ὁ τοῦ ἀγίου Γεωργίου· ἔτι δὲ Σχολεῖα ἀρρένων, θηλέων καὶ Νηπιαγωγεῖον. Οἱ κάτοικοι αὐτῆς εἶναι “Ελληνες Χριστιανοί.

Χάλκη, ἀπέχουσα τῆς Ἀντιγόνης 4 στάδια· ὡνομάσθη δὲ οὕτω ἐκ τοῦ χαλκοῦ ὅστις ἐμεταλεύετο ἐν αὐτῇ τὸ πάλαι.

Ἡ νῆσος αὗτη διαιρεῖται εἰς τρία δρεινὰ μέρη, τὰ ὅποια χωρίζονται ἀπ’ ἄλλήλων δι’ ἑνὸς αὐχένος, ὃ ὅποιος ἔκτείνεται ἀπὸ τὸ βορειοανατολικὸν πρὸς τὸ νοτιοδυτικόν. Πλησίον τῆς ἀκτῆς, ἡτις βλέπει πρὸς ἀνατολὰς κεῖται τὸ χωρίον. Ἐμπροσθεν τῆς ἀποβάθρας εἶναι ώκοδομημένη ἡ Ὁθωμανικὴ Ναυτικὴ Σχολὴ μετὰ τζαμίου· πρὸς τὸ βορειοδυτικόν δὲ εἶναι τὰ Σχολεῖα τοῦ χωρίου Ἑλληνικόν τε καὶ Ἀλληλοδιδακτικόν. Πλησίον τούτων ἐπὶ λοφίσκου κεῖται ἡ Ἱερὰ Θεολογικὴ Σχολὴ τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας ἐν τῇ μονῇ τῆς Ἀγίας Τριάδος καὶ ἐπὶ ἑτέρου λόφου κεῖται ἡ Ἑλληνικὴ Ἐμπορικὴ Σχολὴ. Εἰ κάτοικοι τῆς νῆσου ταύτης ἀσχολοῦνται ως ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὴν ἀλιείαν καὶ πορθμείαν. Τὸ θέρος ἐπιφοιτᾶται ὑπὸ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀριστοκρατῶν. Πρὸς τὸ νότιον μέρος τῆς νῆσου ὑπάρχει μικρὸς λιμὴν τῶν πευκῶν (Τσάμ. λιμάν).

Πρίγκηπος, 625 βήματα ἀπέχουσα τῆς Χάλκης, ἀμιλλομένην πρὸς ἐκείνην κατὰ τὴν καλλιέργειαν, τὴν ὥραιότητα καὶ τὴν πολυανθρωπίαν. Η Πρίγκηπος εἶναι διπλασία τῆς Χάλκης κατὰ τὴν ἔκτασιν καὶ τὸ ὄψος, δύεν ὀνομάζεται Μεγάλη Νῆσος (Μπουγιούκ-ἀδά), ἔχουσα περιφέρειαν 60 σταδίων καὶ ἀπέχει τῆς Κωνσταντινουπόλεως 17 μίλια. Ὄνομάζεται Πρίγκηπος, διότι ἐπὶ Βυζαντινῶν ἡ νῆσος αὕτη ιδίως ἦτο ἐνδικίτημα πριγκήπων καὶ μάλιστα πριγκηπισσῶν. Οἱ Θωμανοὶ τὴν ὀνομάζουν Κχιζίλ-ἀδά (Ἐρυθρὰν Νῆσον) διὰ τὸ χαλκόχρουν χρῶμα τῶν πρὸς τὸ βόρειον βράχων της.

Τὸ χωρίον τῆς νήσου ταύτης κεῖται πρὸς τὸ βόρειον αὐτῆς, ἐπὶ τῆς πεδινῆς παραλίας. Ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ ὑπάρχουσι τρεῖς μοναῖ· εἰς τὸ νοτιο-ανατολικὸν τῆς νήσου πλησίον τῆς ἀκτῆς ἐπὶ τίνος κοιλάδος ἡ τοῦ ἀγ. Νικολάου, ἐπὶ τοῦ πρὸς βορρᾶν ὑπερτείνοντος τὴν κοιλάδα ταύτην λόφου, περισκινζομένου ὑπὸ δάσους πευκῶν τε καὶ ἀρκείθων, τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Χριστοῦ καὶ ἐπὶ τῆς ὑψηλοτέρας κορυφῆς τῶν πρὸς νότον αὐτῆς βουνῶν κεῖται ἡ τρίτη μίονή τιμωμένη ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἀγίου Γεωργίου, ἐπιλεγομένη τοῦ Κωδωνᾶ. Εἰς τὸν ναὸν τῆς μονῆς ταύτης μεταφέρονται ἀνέκαθεν οἱ φρενοβλάβεις πρὸς θεραπείαν, ἐξ οὗ καὶ ἡ φράσις «εἶναι διὰ τὸν Κωδωνᾶν».

Οἱ κάτοικοι τῆς νήσου ταύτης εἶναι "Ἐλληνες, Γάλλοι, Ἀγγλοι, Ἄρμένιοι καὶ Ὁθωμανοί. Τὸ θέρος οἱ πολῖται μεταβαίγοντες εἰς αὐτὴν, ἀπαντῶσι παντὸς γένους, πάσης θρησκείας καὶ πάσης τάξεως ἀνθρώπους, διασκεδάσεις καὶ τὰ αὐτὰ ἔθιμα, τὰ ὅποια ἀφῆκαν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ χωρίου ὑπάρχουσι δύο ἐκκλησίαι ἡ τῆς Παναγίας καὶ ἡ τοῦ ἀγίου Δημητρίου, ἕτι δὲ Σχολεῖα δημόσια καὶ ἴδιωτικὰ ἀρρένων τε καὶ θηλέων. Ἐγειραμπρὰς οἰκοδομὰς, πολυτελῆ ξενοδοχεῖα, καφενεῖα καὶ ώραίους περιπάτους.

Ἀντιρόθιος, μικρὰ καὶ ἀκατοίκητος νῆσος, κειμένη ἀπέναντι τῆς μονῆς τοῦ ἀγ. Νικολάου πρὸς τὴν ΝΑ. πλευρὰν τῆς νήσου. Τουρκεστὶ δνομάζεται (Σεδέφ ἀδά) νῆσος ἀγριοπηγάνου διότι βρύθει τοῦ φυτοῦ τούτου.

Νείανδρος ἢ Νέανδρος (τουρκ. Ταφσανλύ (Λαγοῦσα), κειμένη πρὸς τὸ ΒΔ. τῆς Πριγγήπου.

Οξειὰ καὶ Πλάτη, κείμεναι ΒΔ. τῆς Πρώτης καὶ Ἀντιγόνης, αἱ δόποικι ἐχρησίμευον ὡς ἐνδιαιτημα μοναχῶν ἡ ὡς τόπος ἔξορίας τῶν ἐπικινδύνων πολιτικῶν ἐνόχων. Πρὸς τὸ ἀνατολικὸν μέρος τῆς ἐρημονήσου Ὁξείας ὑπάρχει μικρὸς λιμὴν, ὁ δόποιος ἔχει δύο μικρὰς προκυ-

μαίας καὶ περὶ αὐτὸν διακρίνονται τὰ ἔρείπια
δχυρώματος, ὅπου διέμενον οἱ φρουροῦντες στρα-
τιῶται τοὺς ἐν αὐτῷ περιωρισμένους.

Τὰ κυριώτερα τῶν ἐν ταῖς Πριγγηπονήσοις
φυομένων δένδρων καὶ θάμνων εἶναι ἡ πίτυς
(ἀγριοκουκουναριά, τουρκ. τσάμ), ἡ τερέβινθος
(ἀγριοτσουκούδια), ἡ πρῖνος, ἡ ἀγριελαία, ἡ κό-
μαρος, ἡ βάτος, ἡ σπάρτος καὶ ἡ στοιχάς νάρδος
(καρὰ μπὰς, τουρκ.)

Η ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ.

Η Κωνσταντινούπολις μετά τῶν προαστείων της ἔχει 80 χιλιάδας περίπου οἰκίας.

Οἱ δὲ κάτοικοι αὐτῆς συμποσοῦνται ἕως 1 εκατομμύριον 500 χιλιάδας διαφόρων φυλῶν.

Τὸ ἐμπόριον τῆς Κωνσταντινούπολεως συνίσταται ἐκ δημητριακῶν καρπῶν βάμβακος, ὅπωρῶν, οἴνων, μέλιτος, κηροῦ, ταπήτων, καπνῶν, μαλλίων, δερμάτων, κτλ. ἡ δὲ βιομηχανία εἰς ἐνδύματα, σχοινία, ὑποδήματα, φέσια, ἐριοῦχα, φάρμακα, σάπωνας, λουλάδες, μηχανάς, διάφορα σκεύη καὶ ἔπιπλα ἐκ ξύλου, χαλκοῦ, ὄρειχάλκου, ἀργύρου, σιδήρου κτλ.

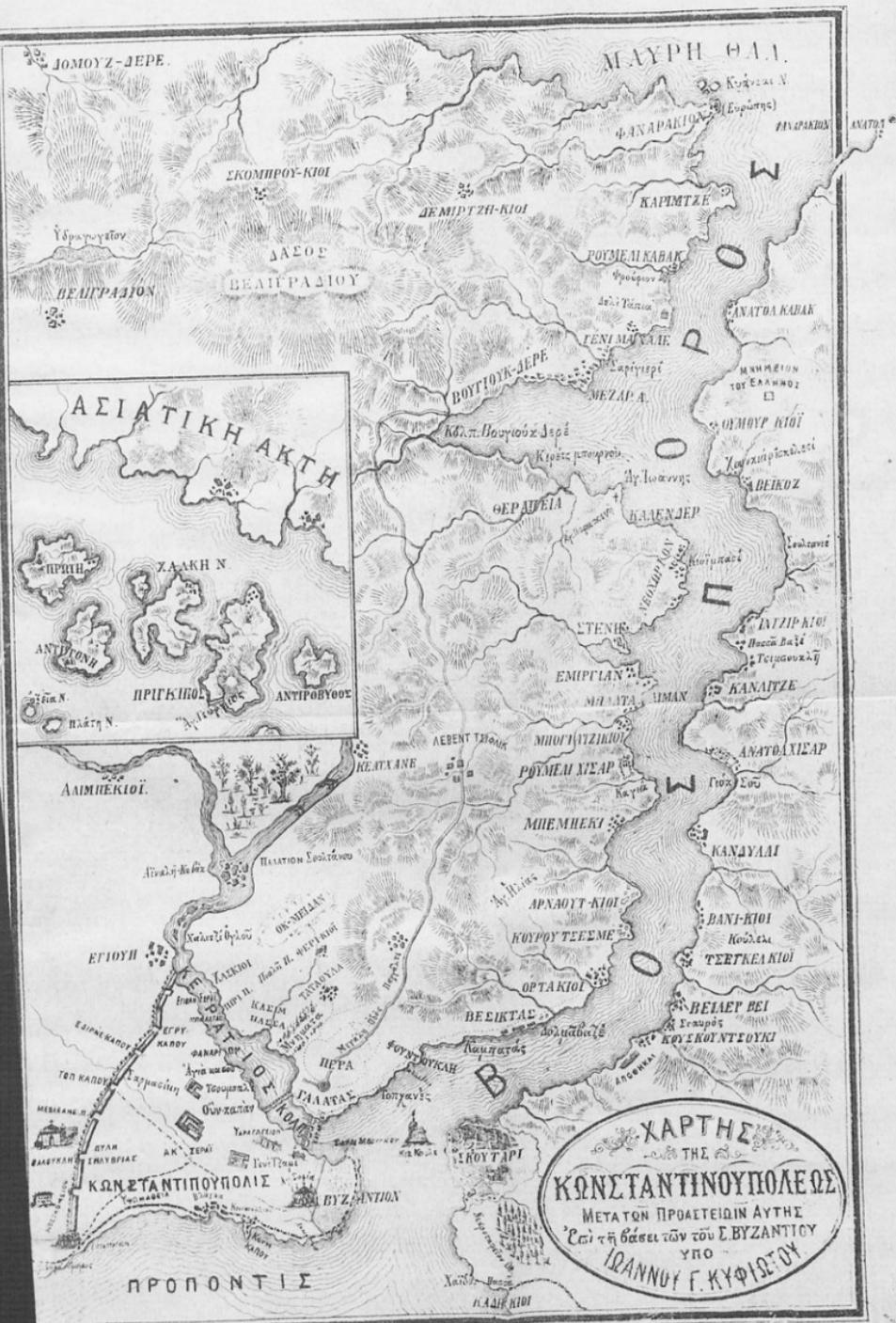
Η ἀλιεία τῆς Κωνσταντινούπολεως δὲν εἶναι εὐκαταφρόνητος, διότι ἐνταῦθα ἔξαγονται ἰχθύες διάφοροι καὶ ἀφθονοι. Ἐκ τῶν ἰχθύων οἱ κέφαλοι εἶναι καλλίτεροι τοῦ γένους των, ἐξ ὧν ἔξαγεται τὸ ωτάριχον. ἀστακοί, μύδια, κτένες, κάραβοι, σκόμιροι καὶ πηλαμίδες. ὑπάρχουσι δὲ δελφῖναι φῶκαι καὶ καρχαρίαι.

Η Κωνσταντινούπολις καθὼς καὶ ὁ Βόσπορος στολίζονται ὑπὸ πλήθους ἀκάρπων καὶ καρπο-

φόρων δένδρων, Αἱ φράουλαι τῆς Κωνσταντινουπόλεως εἶναι ἀφθονοι καὶ περιζήτητοι.

Κυριώτεραι ἐκδιδόμεναι ἐφημερίδες ἐλληνιστὶ εἶναι ὁ «Νεολόγος», ἡ «Θράκη» ἡ «Βυζαντίς» ὁ «Ἀνατολικὸς Ἀστὴρ» καὶ ἡ «Αὔγη» Γαλλιστὶ ὁ «Φάρος τοῦ Βοσπόρου», ἡ Τουρκία ἡ «Σταμπούλ», ὁ «Ἀνατολικὸς Ταχυδρόμος» καὶ ὁ Ἀγγελιαφόρος τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Τουρκιστὶ «Βακὴτ» καὶ «Βασιρέτ.»

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

B I B L A I O N B'.

ΜΕΡΟΣ Α'.

ΜΕΓΑΛΗ ΠΑΤΡΙΣ.

ΘΡΑΚΗ.

ΜΕΡΟΣ Α'.

ΜΕΓΑΛΗ ΠΑΤΡΙΣ.

ΘΡΑΚΗ.

Προείπομεν τι δονομάζεται συνοικία, κώμη, κωμόπολις καὶ πόλις.

Καθὼς λοιπὸν ἡ συνοικία ἀποτελεῖται ἐξ ἑκατὸν ἢ διακοσίων οἰκιῶν, οὕτω μία ἢ πολλαὶ κῶμαι καὶ πόλεις ὅμου ἀποτελοῦσιν ἄλλην χώραν μεγαλειτέραν, τὴν ὅποιαν δονομάζομεν Δῆμον (ναχιγέ). ὁ ἄρχων δὲ τοῦ δήμου δονομάζεται Δήμαρχος, ὅστις φροντίζει περὶ τῆς καθαριότητος καὶ τοῦ καλλωπισμοῦ τῶν δρόμων, εἰσπράττει τοὺς φόρους ἀπὸ ἔκεινους, οἵτινες ἔχουσι κτήματα, καὶ δι’ ἄλλας πολιτικὰς ὑποθέσεις τῶν ἀνθρώπων φροντίζει. Εἰς ἑκαστον δῆμον ὑπάρχει Ἀστυνόμος, καὶ στρατιῶται ἢ χωροφύλακες (ζαπτιέδες), οἵτινες φροντίζουσι περὶ τῆς εὐταξίας τῶν κατοίκων.

Πολλοὶ δῆμοι ἀποτελοῦσιν ἄλλην χώραν μεγαλειτέραν, τὴν ὅποιαν δονομάζομεν διαμερισμα ἢ ὑποδιοικησιν (καζά), τῆς δόποιας ὁ ἄρχων δονομάζεται ὑποδιοικητής (καιμακάμ). Πολλὰ δὲ διαμερισματα ἢ ὑποδιοικήσεις ὅμου ἦνωμέναι ἀποτελοῦσιν

ἄλλην χώραν μεγαλειτέραν, ἣν ὀνομάζομεν ἐπαρχίαν ἡ διοικήσιν (σανδάκης ἢ λιβά), τῆς δοπίας ὁ ἄρχων ὀνομάζεται Διοικητὴς (μουτεσαρίφ). Πολλαὶ δὲ ἐπαρχίαι ἡ διοικήσις ἀποτελοῦσιν ἄλλην χώραν μεγαλειτέραν, ἣν ὀνομάζομεν Νομαρχίαν (βιλαέτιον), τῆς δοπίας ὁ ἄρχων ὀνομάζεται Νομάρχης (βαλῆς). Πολλαὶ δὲ νομαρχίαι δμοῦ ἡγαμέναι ἀποτελοῦσιν ἄλλην χώραν μεγαλειτέραν, ἣν ὀνομάζομεν Κράτος ἢ Βασιλείου, τοῦ δοπίου ὁ ἄρχων ὀνομάζεται Βασιλεὺς διαιμένων εἰς τὴν σημαντικωτέραν πόλιν κράτους τινὸς, τὴν δοπίαν ἡμεῖς ὀνομάζομεν Πρωτεύουσαν. Τὸ δὲ οἰκημα εἰς τὸ δοπίον κατοικεῖ ὁ Βασιλεὺς ὀνομάζεται ἀνάκτορα ἢ παλάτιον.

Εἰς πᾶν κράτος κατοικοῦσιν ἀνθρώποις ἐνὸς ἢ καὶ διαφόρων ἔθνῶν.

"Ολοι δὲ οἱ ἀνθρώποι δοσοὶ κατοικοῦσιν δμοῦ εἰς ἐν κράτος ἢ εἰς δύο ἢ εἰς περισσότερα καὶ δυιλοῦσι τὴν ιδίαν γλωσσαν, καὶ ἔχουσι τὴν ιδίαν θρησκείαν, καὶ τοὺς ιδίους νόμους, ἀποτελοῦσιν ἐν ἔθνος. Ἡ πόλις, εἰς τὴν δοπίαν κατοικοῦμεν ὀνομάζεται..... καὶ εἶναι μέρος ἄλλης χώρας μεγαλειτέρας, ἢτις λέγεται Θράκη. Ἡ χώρα λοιπὸν αὕτη εἶναι μεγάλη, καὶ περιέχει πολλὰς πόλεις, κώμας καὶ χωρία· εἶναι δὲ πατρίς μου διότι εἰς αὐτὴν.....

"Ημεῖς οἱ "Ελληνες καὶ οἱ Εύρωπαιοι ὀνομάζομεν Θράκην τὴν χώραν ἐκείνην, τὴν μεγάλην καὶ εὐρύχωρον, ἢτις κεῖται πρὸς Ἀνατολὰς τῆς Μακεδονίας, περίβρεχμένη ὑπὸ τοῦ Αίγαλου Πελάγους, τοῦ Ἐλλησπόντου, τῆς Προποντίδος καὶ τοῦ Εὔξείνου Πόντου, καὶ ἔχουσα πρὸς Βορρᾶν αὐτῆς ἐν ἥρος ὑψη-

λὸν τὸν Αἴμον. Οἱ Ὀθωμανοὶ ὀνομάζουσι τὴν Θράκην
‘Ρούμ-ίλι δηλαδὴ χώραν τῶν Ρωμαίων.

Σημ. Ἡ Θράκη ὡνομάσθη οὕτω ἀπὸ Θράκης Νύμφης τῆς
Τιτανίδος. Ἡ ἐκ τοῦ νεόυ τοῦ “Αρεως Θράκου. Ὁνομάζετο
δὲ ἄλλοτε Πέρχη, Ἀρία καὶ Σιθών.

Τὸν παλαιὸν καιρὸν κατώχουν εἰς αὐτὴν διάφοροι λαοί,
ἐκ τῶν ὁποίων δνομαστότεροι ἦσαν οἱ ‘Οδρύσσαι’ κατώχουν
δ’ ἐν αὐτῇ ἔθνη εἰκοσι δύο, τὰ δποῖα ἦσαν πολεμικώτατα·
δι’ ὃ καὶ ὁ Εύριπίδης ὀνόμασε τὴν Θράκην “Αρεως οἰκη-
τήριον.

Εἰς ὅλην τὴν Θράκην ἐσέβοντο τὸν “Αρῆν, (θεὸν τοῦ πο-
λέμου) δστις διὰ τοῦτο ὀνομάσθη ‘Οδρύσσιος.

Ἡ Θράκη συνορεύεται πρὸς Β. μὲν ὑπὸ τοῦ Αἴμου
ὄρους, πρὸς Α. ὑπὸ τοῦ Εὔξείνου Πόντου, δστις ἐκτεί-
νεται ἀπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου Αίμοντος μέχρι τοῦ Θρακι-
κοῦ Βοσπόρου, ὑπὸ τῆς Προποντίδος καὶ τοῦ ‘Ελλη-
σπόντου, πρὸς Ν. ὑπὸ τοῦ Αίγαλου ἢ Θρακικοῦ Πελά-
γους τοῦ ‘Ελλησπόντου καὶ τῆς Προποντίδος, καὶ
πρὸς Δ. ὑπὸ τοῦ Νέστου ποταμοῦ χωρίζοντος αὐτὴν
ἀπὸ τὴν Μακεδονίαν.

— — —

ΟΡΕΟΓΡΑΦΙΑ.

Εἶπομεν δτε ἡ συνοικία μας, ἡ Κωνστ. ἡ
‘Αδριανούπολις καὶ ἄλλοι τόποι τοὺς ὁποίους ἐμάθο-
μεν εἶναι ἔηρά.

Ἐὰν λοιπὸν θελήσωμεν νὰ ὑπάγωμεν εἰς τὴν.....
Θὰ διέλθωμεν θάλασσαν· ἐκ τούτου δυνάμεθα νὰ ἔν-
γοήσωμεν δτε ἡ ἔηρά δὲν ἐκτείνεται εἰς ὅλην τὴν γῆν,

ἀλλὰ τὸ περισσότερον αὐτῆς μέρος εἶναι σκεπασμένον ἀπὸ ὕδατα. Τὸ μέρος, ἐπὶ τοῦ δποίου περιπατοῦμεν, καὶ ὅπου εἶναι αἱ οἰκίαι μας ἐκτισμέναι καὶ ἔνθα φυτρόνουσιν ὑψηλὰ δένδρα καὶ ὥραῖα ἀγθή ὄνομάζεται Εἶρα.

Τὸ ἐπάνω μέρος τῆς γῆς ἡ τὸ πρόσωπον αὐτῆς ὄνομάζεται Ἐπιφάνεια.

Ἡ ἐπιφάνεια τῆς γῆς εἶναι ἀνώμαλος, δηλαδὴ εἰς ἄλλο μὲν μέρος εἶναι χαμηλή, εἰς ἄλλο δὲ ὑψηλή. Καὶ τὰ μὲν μικρὰ ὑψώματα τῆς γῆς, τὰ ὅποια ἔχουσιν ὑψος ἔως 2 χιλ. ποδῶν ὄνομάζονται λόφοι. Εάν δὲ τὰ ὑψώματα εἶναι πολὺ μεγάλα, ὥστε, ἵνα ἀναβῆ τις εἰς τὴν κορυφὴν αὐτῶν χρειάζεται νὰ περιπατήσῃ πολλὰς ὥρας, ὄνομάζονται ὅρη μὲν, ἐὰν ἔχουσιν ὑψος πολλὰς ὥρας, ὄνομάζονται ὄροπες, οἱ δοποῖοι δὲν ἔχουσι κανὲν ὑψωμα, λέγονται πεδιάδες.

Τόπος δὲ πεδινὸς εὑρισκόμενος ἐπάνω εἰς τὰ βουνά ἢ εἰς τὰ ὅρη, ὄνομάζεται ὄροπες.

Τὰ μεταξὺ τῶν βουνῶν μικρὰ διμερὰ διαστήματα τῆς Εἶρας λέγονται κοιλάδες.

Μερικὰ ἐκ τῶν δέρέων εἶναι τόσον ὑψηλὰ καὶ ὅρθια, ὥστε ἀπὸ ἓν μόνον μέρος δύναται τις νὰ ἀναβῇ εἰς αὐτά· τὸ μέρος τοῦτο λέγεται στενὸν ἡ πύλαι.

“Οταν δὲ ὑπάρχωσι πολλὰ ὑψηλὰ ὅρη, τὰ ὅποια συνέχονται τὸ ἓν μετὰ τοῦ ἄλλου, λέγεται σειρὰ δρέων. “Οταν δύμως ἡ ἄκρη τοῦ ὅρους ἡ βουνοῦ ἔξεχη μέσα εἰς τὴν θάλασσαν λέγεται Ἀκρωτήριον.”

Τὸ ἀγώτατον μέρος τοῦ βουνοῦ λέγεται Κορυφὴ,

αἱ κατωφερεῖς πλευραὶ αὐτοῦ Κλιτύες, καὶ τὸ κατώτατον μέρος αὐτοῦ Φίζα, Πρόποδες ἡ Τπάρεια.

‘Υπάρχουσι καὶ ἄλλα εἰδη ὄρέων ἀπὸ τὰς κερυφὰς τῶν ὅποιων ἔξεργονται σύννεφα καπνοῦ, φλόγες, στάχτη, κόνις, καὶ ἄλλη ὥλη ἡ ὁποίᾳ ὄνομάζεται λάθα· αὐτὰ ὄνομάζονται Ἡφαίστεια. Τὸ ἐπάνω μέρος τοῦ Ἡφαίστειου εἶναι ὡς χωνίον ἀνοικτὸν, καὶ ὄνομάζεται Κρατήρ.

ΟΡΗ ΤΗΣ ΘΡΑΚΗΣ.

Τὰ κυριώτερα ὄρη τῆς Θράκης εἶναι·

‘Ο Αἴμος (τουρκ. Βαλκάμικ), δυτικαὶ εἶναι τὸ βόρειον σύνορον τῆς Θράκης καὶ χωρίζει αὐτὴν ἀπὸ τὴν Βουλγαρίαν. Τὸ ὄρος τοῦτο διευθύνεται ἀπὸ δυσμῶν πρὸς ἀνατολὰς, ἀρχίζων ἐκ τῆς πεδιάδος Σαμακόβου, καὶ καταλήγει εἰς τὸν Εὔξεινον Πόντον, ὅπου σχηματίζει τὸ ἀκρωτήριον Αίμονος. ‘Ο Αἴμος εἶναι διηρημένος εἰς δύο μέρη, εἰς Χαμιλὸν Αἴμον (Κιουτσούκ Βαλκάμ) δυτικαὶ τελειώνει εἰς τὸν Εὔξεινον Πόντον καὶ εἰς ‘Ψηλὸν ἢ Μέγαν’ Αἴμον (Μπουγιούκ Βαλκάμ), δυτικαὶ ἔκτείνεται πρὸς Δ. ‘Ο Αἴμος ὑψηλὸς ὡς ἔχει διάφορα στενὰ δυσκολοπέραστα. Σημαντικώτερα δὲ τούτων εἶναι τὸ στενὸν τῆς Σίπκας, καὶ τὸ Χαῖμ βογάς.

Τὸ Σκόμιον τουρκ. (Ριλοδάγ) εἶναι τὸ ὑψηλότερον ὄρος τῆς Θράκης, Μακεδονίας, Βουλγαρίας καὶ Σερβίας κείται δὲ μεταξὺ αὐτῶν· ἐκ τῆς κερυφῆς τοῦ ὄρους τούτου λέγουσιν δὲ δῆθεν φαίνεται τὸ ‘Αριατικὸν Ηέλχυγος καὶ ὁ Εὔξεινος Πόντος.

‘Η Ροδόπη (τουρκ. Δουσπάτ) διευθύνεται

ἀπὸ τὸ ΒΔ. πρὸς τὸ ΝΑ. καὶ φθάνει μέχοι τοῦ Αἰγ.
Πελάγους· σύγκειται δὲ ἀπὸ τέσσαρας κλάδους βου-
γῶν, οἱ ὅποιοι ἐνώνονται μετὰ τοῦ Σκομίου.

Τὸ ὄρος 'Ροδόπη ὡνουμάσθη οὕτω ἀπὸ τῆς 'Ροδόπης τῆς
θυγατρὸς τοῦ Στρυμόνος ποταμοῦ, ἐξ ἦς ἐγεννήθη ὁ γίγας
Ἄθως καὶ παρὰ τοῦ ὅποιου ὡνουμάσθη καὶ τὸ ὄρος "Άθως".
Τὸ ὄρος τοῦτο ἥτο ἀφιερωμένον εἰς τὸν "Αρην" (θεὸν τοῦ
πολέμου) καθὼς καὶ οἱ ποταμοὶ, οἵτινες ἐπήγαζον ἐξ αὐτοῦ.
Η μυθολογία λέγει δὲ τῇ 'Ροδόπῃ καὶ ὁ Αἴμος ἥσαν ἀδελ-
φοί, ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἤγαπώντο, κατηρράσθησαν αὐτοὺς οἱ
θεοὶ καὶ μετεβλήθησαν εἰς ὄρη.

Τεκίρ-δάγ. Βουνὰ χαμηλὰ εἰς τὸ ΒΔ. τῆς
Θάκης διευθυνόμενα ἀπὸ ΒΔ. πρὸς τὸ ΝΑ. αὐτῆς.

Στράντζα ἡ σειρὰ Σαλμαδησσοῦ, πλησίον
τοῦ Εὔξείνου Πόντου· διευθύνεται δὲ ἀπὸ τὸ ΒΔ. πρὸς
τὸ ΝΑ.

ΥΔΡΟΓΡΑΦΙΑ.

Εἰς μερικοὺς τόπους φαίνεται δὲ ἀναβρύει ὕδωρ
ἀπὸ τὰ διάφορα μέρη τῆς ἐπιφανείας τῆς ξηρᾶς· τὸ
ἀναβρύον ὕδωρ λέγεται πηγή.

"Οταν τὰ ὕδατα πολλῶν πηγῶν ἐνῶνται καὶ ῥέω-
σιν δικοῦ, συγκρατίζονται ῥυάκια· πολλὰ δὲ ῥυά-
κια ἔνούμενα καὶ γινόμενα μεγαλείτερα συγκρατίζουσι·
ποτάμια· πολλὰ δὲ ποτάμια συγκρατίζουσι πο-
ταμόν.

Τὰ πλάγια μέρη τοῦ ποταμοῦ λέγονται ὅχθας,
ἡ μὲν δεξιὰ, ἡ δὲ ἀριστερά· τὸ μέρος δὲ ὃπου χύνε-

ται εις τὴν θάλασσαν λέγεται στόμιον ἢ ἐκβολή.

"Οταν τὰ οὐδατα τῶν ποταμῶν καταπίπνωσιν ἀπὸ οὐφῆλα πετρώδη μέρη μὲ δρυμὸν, ὄνομάζονται καταρράκται.

Τὸ μέρος, εἰς ὃ ἐνοῦνται δύο ποταμοὶ, ὄνομάζεται συμβολή. εἴδος δὲ τεχνικοῦ ποταμίου ἐνώνυτος τὰ οὐδατα δύο ποταμῶν ἢ θαλασσῶν ὄνομάζεται Διώρυξ.

Οἱ ποταμοὶ χύνονται πάντοτε εἰς τὴν θάλασσαν· οὐ πάρχουσιν δῆμος μερικοὶ, οἵτινες χύνονται εἰς ἄλλους ποταμούς· οὔτοι λέγονται παραπόταμοι· μερικὰ δὲ ποτάμια τὰ δύοια δὲν ἔχουσι πάντοτε οὖθαρ, διότι τὸ οὖθαρ αὐτῶν σχηματίζεται ἐκ τῆς βροχῆς ἢ ἐκ τῆς ἀναλύσεως τῶν γείνων, λέγονται χείμαρροι ἢ ξηροπόταμοι.

Τὸ οὖθαρ τῶν πηγῶν εἶναι συνήθως ψυχρὸν, ὑπάρχουσιν δῆμος καὶ πηγαὶ, αἱ δύοια ἔχουσι τὸ οὖθαρ θερμὸν, καὶ χρησιμεύουσιν εἰς θεραπείαν πολλῶν ἀσθενειῶν· τὰ τοιαῦτα οὐδατα ὄνομάζονται θερμὰ λουτρὰ καὶ ιαματικὰ οὐδατα,

"Οσαι μὲν ἐκ τῶν πηγῶν ῥέουσιν ἀδιακόπως καὶ δὲν στειρεύουσι· λέγονται ἀέναοι, οἵτινες δὲν ῥέουσι μόνον εἰς ὅλιγον καὶ δὲν καὶ ἔπειτα στειρεύουσι· λέγονται διαλείπουσαι.

ΑΟΥ ΠΟΤΑΜΟΙ.

Κυριώτεροι ποταμοὶ τῆς Θράκης εἶναι οἱ ἑξῆς:

"Ο "Εβρος (κοινῶς Μαρίτζα) εἶναι ὁ μεγαλείτερος καὶ ἐπισημότατος ποταμὸς τῆς Θράκης. Ο ποταμὸς

οὗτος πηγάζων ἐκ τῆς ὑπωρείας τοῦ ὄρους Σκομίου διευθύνεται κατ' ἀρχὰς πρὸς Ἀνατολὰς, διέρχεται πλησίον τῆς Φιλιππούπολεως καὶ φθάνει μέχρι τῆς Ἀδριανούπολεως· μετὰ ταῦτα διευθύνεται πρὸς Νότον καὶ ἀφοῦ σχηματίσῃ τὴν λίμνην Στεντορίδα, χύνεται εἰς τὸν Κόλπον τῆς Αἴγαου πλησίον τῆς διμωνύμου πόλεως.

Ο "Εέρος κατ' ἀρχὰς ὠνομάζετο 'Ρόμβος ἐκ τῆς στροφῆς καὶ καταφορᾶς τῶν ὑδάτων του, ὕστερον δὲ ὠνομάσθη "Εέρος ἐκ τοῦ οὐσοῦ τοῦ Κασσάνδρου "Εέρου ὀνομάζομένου, πνιγέντος ἐν τῷ ποταμῷ τούτῳ διὰ τὰς συκοσαντίας τῆς ομητριᾶς του. Εἰς τὰς δύθας τοῦ "Εέρου ποταμοῦ, δὲ περίφημος μουσικὸς Ὄρφευς, καταγόμενος ἐκ τῆς Θράκης κατεσπαράχθη οἰκτρῶς ὑπὸ τῶν Μαινάδων

Ο "Εέρος δέχεται δύο παραποτάμια ἀπὸ μὲν τὸ δεξιὸν μέρος τὸν "Αρδαν, πηγάζοντα ἐκ τῆς 'Ροδόπης καὶ διευθυνόμενον ἀπὸ δυσμῶν πρὸς ἀνατολὰς· χύνεται δὲ οὗτος εἰς τὸν "Εέρον ποταμὸν πλησίον τῆς Ἀδριανούπολεως. ἀπὸ δὲ τὸ ἀριστερὸν μέρος τὸν Τούνζαν, πηγάζοντα ἐκ τῆς νοτίου ὑπωρείας τοῦ ὑψηλοῦ Αἴμου, καὶ διευθυνόμενον κατ' ἀρχὰς πρὸς Ἀνατολὰς, ἔπειτα πρὸς Νότον· χύνεται δὲ καὶ οὗτος εἰς τὸ αὐτὸ μέρος τοῦ "Εέρου εἰς δὲ χύνεται καὶ δ "Αρδας πλησίον τῆς Ἀδριανούπολεως.

Ο Κόμψατος πηγάζει ἐκ τῆς 'Ροδόπης καὶ χύνεται εἰς τὸ Αίγαιον Πέλαγος.

Ο Μέλας χυνόμενος εἰς τὸν διμώνυμον κόλπον. Τὸν ποταμὸν τοῦτον καθὼς καὶ τὸν Λίπον, ὅτε δὲ πολυάριθμος στρατὸς τοῦ Ξέρξου ἐπέρασεν ἐκ τῆς Ἀσίας εἰς τὴν Θράκην, ἔξηρανεν πίνων τὸ ὅδωρ τῶν.

Ο Αίγας ποταμὸς ἐπὶ τῆς Θρακικῆς Χερσονήσου,

χυνόμενος εἰς τὸν Ἐλλήσποντον καὶ ὄνομαστὸς εἰς τὴν Ἰστορίαν διὰ τὴν ήτταν τῶν Ἀθηναίων ὑπὸ τοῦ Λυσάνδρου.

Οὐ "Αρζος (τουρκ. Καρά Καλδερίμ) χυνόμενος εἰς τὴν Προποντίδα μεταξὺ Ραιδεστοῦ καὶ Ἡρακλείας.

Οὐ "Αθύρας (τουρκ. Καρά Σοῦ) χυνόμενος εἰς τὴν Προποντίδα ἐντὸς τοῦ ὀμωνύμου κόλπου.

Κύδαρις καὶ Βορβύζης χυνόμενοι εἰς τὸν Κεράτιον κόλπον.

Οὐ Σαλμαδηστὸς χυνόμενος εἰς τὸν Εὔξεινον Πόντον μεταξὺ τοῦ ἀκρωτηρίου Θυνιάδος καὶ Φιλίας.

ΒΟΥ ΘΑΛΑΣΣΑΙ.

"Η ἐπιφάνεια τῆς Ἑηρᾶς εἶναι ἀγώμαλος, ἢ δὲ ἐπιφάνεια τῆς θαλάσσης εἶναι ὄμαλη. Τὰ βάθη ὅμως τῆς θαλάσσης δὲν εἶναι ὄμαλα, διότι ἐντὸς αὐτῆς εὑρίσκονται βουγά, λόφοι, κοιλάδεις καὶ βράχοι.

Οἱ βράχοι, οἱ δποῖοι ἀναβαίνουσιν ἀπὸ τὰ βάθη τῆς θαλάσσης καὶ φθάνουν μέχρι τῆς ἐπιφάνειας αὐτῆς ἀλλὰ δὲν ἔξερχονται, καὶ ἐπ' αὐτῶν κιγδυγεύουσι τὰ πλοῖα, ὄνομάζονται "Γφαλοι· διακρίνονται δὲ αἱ ὄφαλοι ἐντὸς τῆς θαλάσσης ἀπὸ τὰ κύματα, τὰ δποῖα κτυποῦν εἰς αὐτὰς θραύσονται μὲ δρμὴν καὶ ἀφρίζουν. "Γφαλοι δὲ ἀμμώδεις ἐντὸς τῆς θαλάσσης ὄνομάζονται σύρτεις.

"Οταν δὲ οἱ ἐντὸς τῆς θαλάσσης βράχοι ἔξερχουν αὐτῆς, καὶ ἔχουν κορυφὰς ἀποκρήμνους, ὄνομάζονται Σκόπελοι.

Τὰ νερὰ τῆς θαλάσσης ἐπειδὴ χύνονται μὲ περιστοτεραν δύναμιν εἰς τὰ χαμηλότερα μέρη, προξενοῦσι

τὰ δρμητικὰ ῥεύματα. Εἰς αὐτὰ τὰ ῥεύματα πολλὰς φορὰς τὰ μικρὰ πλοιάρια παρασύρονται μακρὰν εἰς τὴν θάλασσαν, διότι δὲν δύνανται νὰ νικήσωσι τὴν βίᾳν αὐτῶν.

“Οταν τὰ ἐντὸς τῆς θαλάσσης ὑψώματα τῆς ἔηρᾶς ἔχουν μεγάλα καὶ κατοικῶσιν ἀνθρώποι ἐπ’ αὐτῶν ὄνομάζονται Νῆσοι. Πολλαὶ δὲ νῆσοι κείμεναι πλησίον ἀλλήλων λέγονται Σύμπλεγμα. ὅταν δὲ αὗται σκεπάζωσι μεγάλην ἔκτασιν θαλάσσης, ὄνομάζονται Ἀρχιπέλαγος. Τὰ μέρη δὲ τῆς θαλάσσης τὰ ὅποια προχωροῦσι μεταξὺ δύο ἔηρῶν ὄνομάζονται Πελάγη.

Ἐνίστε συμβαίνει παλίρροια δηλ. ἡ θάλασσα φουσκώνη καὶ τὰ κύματά της γύνονται εἰς τὴν ἔηράν καὶ σκεπάζουσι μέρος τῆς παραλίας· τοῦτο λέγεται πλημμυρίς· ἐπειτα δίλιγον κατ’ ὅλην χαμηλώνει καὶ τὰ κύματα ξεσκεπάζουσι τὸ μέρος ἐκεῖνο τῆς παραλίας καὶ μένει ἔηρόν· τοῦτο λέγεται ἄμπωτις.

Αἱ κυριώτεραι θάλασσαι αἵτινες περιβρέχουσι τὴν Θράκην εἰσὶν αἱ ἔξης·

“Ο Εὔξεινος Πόντος, ὃστις περιβρέχει τὴν Θράκην ἀπὸ τὴν ἀνατολικὴν πλευράν. Τὸν παλαιὸν καιρὸν δύομάζετο Ἀξενός καὶ Κακόξενος διότι ἡ πέριξ αὐτοῦ παραλία ἦτο ἀκατοίκητος, οὔτε ἐδέχετο τοὺς ξένους, διότι κατφκεῖτο ὑπὸ πειρατῶν δλεθρίων καὶ ἀνθρώπων ἀγρίων, οἵτινες ἐφόνευον τοὺς ὁμοίους τιναν· μετερον δὲ κατ’ εὐφημισμὸν ὄνομάσθη Εὔξεινος ἢ καὶ ἀπὸ τὰ ἄλλα ἔθνη τῶν Ἰώνων τὰ ὅποια κατφκησαν πέριξ αὐτοῦ. Όνομάζεται δὲ καὶ Μαύρη θάλασσα ἔνεκα τῶν μεγάλων τρικυμιῶν ἢ καὶ διότι δῆθει ὁ ὄριζων αὐτῆς εἶναι πάνιστε ὄμιχλώδης καὶ δὲν δύνανται νὰ ταξι-

δεύσωσιν οἱ ἄνθρωποι. Ἡ θάλασσα αὕτη κατὰ τὸν Πολύδιον ἔχει ἔκτασιν 22 χιλ. σταδίων. Λέγουσι δὲ ὅτι μίαν φοράν τοσοῦτον ἐπάγωσεν ὁ Πόντος, ὥστε ὁ πάγος ἦτο 30 πήγεων, καὶ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ πάγου ὑπῆρχε χιὼν 20 πήγεων.

Ἡ Προποντίς, ἡτις ἔκτείνεται μεταξὺ τοῦ Βοσπόρου καὶ τοῦ Ἐλλησπόντου. Ἡ Προποντίς ὀνομάζεται οὕτω διότι εὑρίσκεται πρὸ τοῦ Πόντου καὶ ἔκτείνεται δὲ κατὰ μὲν τὸ μῆκος ἀπ' ἀγατολ. πρὸς δυσμὰς μίλια 140 κατὰ δὲ τὸ πλάτος ἀπὸ Β. πρὸς Ν. μιλ. 60. Ὁνομάζεται δὲ καὶ θάλασσα τοῦ Μαρμαρά ἐκ μιᾶς νήσου εὑρισκομένης ἐν τῷ μέσῳ αὐτῆς, ἐξ ἣς ἐξάγονται ώραῖα μάρμαρα.

Τὸ Αἰγαῖον Πέλαγος τὸ ὅποιον ἔχει διάφορα ὄγόματα, λαμβάνον αὐτὰ ἐκ τῶν χωρῶν ἃς περιβρέχει· ἐπειδὴ λοιπὸν ἐδῶ περιβρέχει τὴν νότιον παραλίαν τῆς Θράκης ὀνομάζεται καὶ Θρακικὸν Πέλαγος.

ΤΟΥ ΚΟΛΠΟΙ.

Τὰ μικρότερα μέρη τῆς θαλάσσης, τὰ δποῖα εἰσχωροῦσι βραχέως εἰς τὴν ξηρὰν ὀνομάζονται Κόλποι· τὸ ἔξωθεν μέρος τοῦ κόλπου λέγεται Εἴσοδος· τὸ δὲ ἐνδότατον αὐτοῦ Μυχός· τὸ μέρος δὲ τῆς ξηρᾶς, τὸ δποῖον πλησιάζει εἰς τὴν θάλασσαν λέγεται Ἀκτὴ, Παραλία καὶ Αἰγαλός· μύρια δὲ ἐκ σωροῦ ἀμπρου σχηματιζόμενον πλησίον τῆς θαλάσσης λέγεται Θίνη.

Κόλπος μικρὸς, ἐντὸς τοῦ δποίου τὰ πλοῖα ἐξασφαλίζονται ἀπὸ τὴν τριχυμίαν τῆς θαλάσσης, λέγεται

Λιμήνι ονταν δύως ήγναι μικρότερος λέγεται Ναύλοχος.

Τὸ μῆκος τῆς παραλίας, ὅπου ἀγκυροβολοῦσι καὶ προφυλάττονται τὰ πλοῖα ἀπὸ τὴν ὁρμὴν τῶν ἀνέμων λέγεται ὄρμος· μέρος δὲ ἀδιαθέτης ἢ διηγὸν ἐντὸς τῆς θαλάσσης, τὸ ὄποιον εἶναι διαβατὸν λέγεται τέναγος.

Ἐν τῇ Θρακικῇ παραλίᾳ, ἥτις βρέχεται ὑπὸ τοῦ Εὔξεινου Πόντου εἶναι οἱ ἔξης Κόλποι·

1) ὁ τοῦ Πύργου κείμενος μεταξὺ Ἀγχιάλου καὶ Σωζουπόλεως.

2) ὁ τῆς Ἰνιάδος μικρότερος τοῦ πρώτου.

3) καὶ ὁ τῆς Σαλμαδυσσοῦ.

Ἐν τῷ Βοσπόρῳ τῷ Θρακικῷ οἱ ἔξης μικρότεροι·

1) Κάριπτζε, 2) Βαθυρρύαξ, 3) Φαρμακεὺς, 4) ὁ Σωσθένιος, 5) ὁ τοῦ Βενέκ καὶ 6) ὁ Κεράτιος Κόλπος.

Ἐν τῇ Προποντίδι· ὁ τοῦ μικροῦ Τσεκμετζέ καὶ ὁ τοῦ μεγάλου Τσεκμετζέ.

Ἐν δὲ τῇ τοῦ Θρακικοῦ πελάγους παραλίᾳ οἱ ἔξης·

1) ὁ Μέλας συγηματιζόμενος εἰς τὸ Δ. πλευρὸν τῆς Θρακικῆς Χερσονήσου.

2) ὁ τῆς Αἴνου, μικρὸς μὲν ἀλλ' ἀσφαλῆς διὰ τὰ ἐν αὐτῇ ὄρμοῦντα πλοῖα.

ΠΟΡΘΜΟΙ.

Στενὴ διάβασις τῆς θαλάσσης χωρίζουσα δύο ξηρᾶς καὶ ἐνώγουσα δύο θαλάσσας, ὀνομάζεται Πορθμός.

Στενὴ δὲ διάβασις ξηρᾶς ἐνώγουσα δύο ξηρᾶς καὶ χωρίζουσα δύο θαλάσσας λέγεται Ισθμός.

Δύο είναι οι Πορθμοὶ τῆς Θράκης.

1) ὁ Θρακικὸς Βόσπορος, ὃστις ἐνώνει τὸν Εὔξεινον Πόντον μετὰ τῆς Προποντίδος καὶ χωρίζει τὴν Εύρωπην ἀπὸ τὴν Ἀσίαν. [Ίδε Α'. Μέρος σελ. 63].

2) ὁ Ἑλλήσποντος ὃστις ἐνώνει τὴν Προποντίδα μετὰ τοῦ Αἰγαίου καὶ ἐπὶ τοῦ ὅποιου κεῖνται αἱ πόλεις Σηστός καὶ "Λιβύδος, περὶ τῶν ὅποιων ἀναφέρει καὶ ἡ Ιστορία τὰ περὶ τῆς Ἡροῦς καὶ Λεάνδρου. Τὸ πλάτος τοῦ πορθμοῦ τούτου δὲν είναι τὸ αὐτὸ διότι εἰς ἄλλο μὲν μέρος είναι μεγαλείτερον εἰς ἄλλο δὲ μικρότερον, τὸ δὲ μῆκος του 10 μιλίων. Ὁ πορθμὸς οὗτος ἐνώνων τὴν Προποντίδα μετὰ τοῦ Αἰγαίου Πελάγους είναι ἡ κλείς τῆς Μαύρης καὶ τῆς Μεσογείου θαλάσσης. Είναι δὲ ἀρκετὰ μεγάλος καὶ ὀχυρός, διότι ἐπὶ τῆς μιᾶς καὶ ἐπὶ τῆς ἄλλης αὐτοῦ ἀκτῆς ὑπάρχουσι φρούρια ὀχυρὰ, τὰ ὅποια ἐμποδίζουσι τὰ πολεμικὰ τῶν ἔχθρῶν πλοῖα, ἵνα εἰσέλθωσιν εἰς τὴν Προποντίδα. Ὁ Ἑλλήσποντος ὄνομασθη οὕτως ἐκ τῆς Ἑλλης τῆς θυγατρὸς τοῦ Ἀδάμαντος, ἥτις μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ της Φρίξου διαβαίνουσα τὸν Ἑλλήσποντον ἐπὶ τοῦ κριοῦ, ἔπεισεν τὸν αὐτοῦ καὶ ἐπνίγη: ὄνομάζεται δὲ τουρκ. Τσανάκ Καλὲ καὶ Δαρδανέλλια.

ΑΚΡΩΤΗΡΙΑ.

Ἐηρὰ ἥπεις περιβρέχεται ἀπὸ τὰ τρία μέρη ἀπὸ θάλασσαν καὶ ἀπὸ τὸ ἓν μέρος ἐνοῦται μὲ τὴν ἄλλην ἔηραν, λέγεται Χερσόνησος. "Οταν δὲ ἓν μέρος κρημνῶδες τῆς ἔηρᾶς ἐξέχῃ μέσα εἰς τὴν θάλασσαν λέγεται Ἀκρωτήριον.

Ακρωτήρια τῆς Θράκης εἰς τὴν παραλίαν τοῦ
Εὔξείνου Πόντου είναι τὰ ἔξης.

Τὸ Αιμόνιον ('Εμινὲ Μπουρού), ἡ Θυγιάς καὶ ἡ
Φιλία πλησίον τῆς ὁμωνύμου πόλεως.

Ἐν τῷ Βεσπόρῳ αἱ ἔξης ἀκραι, Κιρέτζ, Ερμαῖον,
Δευτερόδαρ καὶ ἡ τοῦ Χρυσοῦ Κέρατος.

Ἐν τῇ Θρακικῇ παραλίᾳ, Σέρριον. Σαρπηδόνιον καὶ
Μαζουσία.

ΑΙΓΑΙΝΑΙ.

Καθὼς ἐν τῷ μέσῳ τῆς θαλάσσης εὑρίσκεται ἔηρά,
περιβρεχομένη ὑπὸ θαλάσσης καὶ ὄνομάζεται Νῆσος,
οὗτο καὶ ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἔηρᾶς εὑρίσκεται ὅδωρ
περιτρυγυριζόμενον ἀπὸ ἔηράν, τὸ δποῖον ὄνομάζεται
Λίμνη· ἐνίστε δὲ συγχρινωνεῖ αὕτη ἡ μετὰ ποτα-
μοῦ ἥ μετὰ θαλάσσης· εὑρίσκονται δὲ αἱ ἔξης:

Δέρκοι πλησίον τοῦ ὁμωνύμου χωρίου.

Στεντορίς θαλτώδης πλησίον τῆς Αἴγου.

Βιστονίς (τουρκ. Λάγος Βουρού).

Ισμαρίς πρὸς δυσμὸς τῆς Μαρωνείας ἀπέχουσα 3
ὅρας αὐτῆς.

ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΑ.

Α'. ΠΑΡΑΛΙΟΙ ΝΟΛΕΙΣ.

Παράλιοι πόλεις τῆς Θράκης ἐπὶ τῆς παραλίας, ἃτις βρέχεται ὑπὸ τοῦ Εὔξείνου Πόντου εἶναι αἱ ἔξης·

Μεσημβρία ἡ Μενεθρία κειμένη πρὸς Νότον τοῦ ἀκρωτηρίου Αίγαυου εἰς τοὺς πρόποδας αὐτοῦ. Μέγας ἦτο ὁ Ιδρυτὴς αὐτῆς πρὸς τιμὴν τοῦ ὅποιου ὀνομάσθη οὕτω καὶ εἶναι ἀποικία Μεγαρέων.

Αγχίαλος κειμένη ἐπὶ μικρᾶς Χερσονήσου πρὸς Ν. τῆς Μεσημβρίας ἀπέχει δὲ τῆς Κωνσταντινούπολεως 120 θαλάσσια μίλια. Η πόλις αὕτη εἶναι ἀρχαία ἐλληνικὴ ἀποικία, διατηροῦσα μέχρι τῆς σήμερον τὸ ἀρχαῖον αὐτῆς ὄνομα. Ήτο δὲ ἄλλοτε ἡ Αγχίαλος καὶ κέντρον ἐκπαιδευτικὸν ὅλων τῶν μερῶν τῆς ἐπαρχίας ταύτης, ἐπειδὴ δὲ ἐξηπλώθησαν τὰ φῶτα τῆς παιδείας καθ' ὅλα τὰ πέριξ χωρία, περιωρίσθη μόνον εἰς τοὺς ἐγγωρίους. Έν αὐτῇ διαμένει ὁ Μητροπολίτης τῆς ἐπαρχίας Αγχίαλου κ. Βενέδικτος. Η Μητρόπολις αὕτη σύγκειται ἐξ 80 χωρίων καὶ 4 μικρῶν χωματόπλεων· οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως ταύτης εἶναι χριστιανοί.

Πύργος (τουρκ. Βουργάζ) χωμόπολις ἐπίσημος, κειμένη ἐντὸς τοῦ μυχοῦ τοῦ ὄμωνύμου κόλπου. Τὸ ἐμπόριον αὐτῆς εἶναι λίαν ἐνεργὸν, ἔξαγει δὲ δημητριακούς καρπούς, ἔχει λιμένα ἀσφαλῆ, προξενεῖα,

έμποροδικεῖον^π καὶ 7 χιλ. κατοίκους Ἐλληνας, Βουλγάρους καὶ Οθωμανούς. Πρὸ 20 σχεδὸν ἐτῶν ὁ Πύργος ἦτο πόλις ἀσήμαντος καὶ ὑπέκειτο εἰς τὴν πολιτικὴν διοίκησιν τῆς Ἀγγιάλου. Οἱ ἐν αὐτῷ διαιρένοντες φυλέμουσι: Ἐλληνες διατηροῦσι: Σχολεῖα Ἐλληνικὰ, Ἀλληλοδιδακτικὰ καὶ Παρθεναγωγεῖον.

Σωζόπολις, χωρίον κατεμενον εἰς κόλπον εὐρύχωρον καὶ κατοικούμενον ὑπὸ 4 χιλ.: ως ἐπὶ τὸ πλεῖστον Ἐλλήνων, οἵτινες διατηροῦσι ἐν αὐτῷ καὶ Σχολεῖα Ἐλλην. καὶ Ἀλληλοδιδακτικά. Ἐνταῦθα Ιδρύθη ἐσχάτως καὶ Παρθεναγωγεῖον μεγαλοπρεπὲς δι' ιδίων ἔξδιων τοῦ ἀγίου πρφην Λαρίσσης κ. Δωροθέου. Τὸ χωρίον τοῦτο ὄνομάζετο τὸν παλαιὸν καιρὸν Ἀπολλωνία ἐκ τοῦ Πομπήου. Ἐνταῦθα ἡρπάγη ὁ Ἀπόλλων ὑπὸ τοῦ Λουκούλλου.

Βασιλικόν, χωρίον μικρὸν κατοικούμενον ὑπὸ Ἐλλήνων, οἵτινες διατηροῦσι Σχολ. Ἀλληλοδ.

Ἀγαθόπολις, κωμόπολις διατηρουμένη ὑπὸ Ἐλλήνων ἔχουσα Σχολ. Ἀλληλοδιδακτικόν.

Ἄγιος Στέφανος, μικρὰ πόλις Ἐλληνική.

Ίνιάς (ἀρχαία Θυνιάς) πλησίον τοῦ ὁμωνύμου ἀκρωτηρίου· ἐξ αὐτῆς ὄνομάσθη καὶ ὁ κόλπος Θυνιακὸς, σήμερον δὲ λέγεται Ζαγορᾶ.

Μήδεια, πόλις ἀρχαία περίφημος τῆς Θράκης κατοικουμένη ὑπὸ 2 χιλ. Ἐλλήνων καὶ Οθωμανῶν. ὄνομάζετο δὲ ἄλλοτε Σαλμαδησσός καὶ Ἀλμαδησσός (κοινῶς Σταγγάρα) κείται δὲ ἐν τῷ μυχῷ τοῦ ὁμωνύμου κόλπου.

Δέρκος, χωρίον κατοικούμενον ὑπὸ Ἐλλήνων καὶ

Βουλγάρων, ἀπέχον 30 μίλια τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Διαικεῖται δὲ ἐκκλησιαστικῶς ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Δέρκων. Πλησίον τῆς πόλεως ταύτης ὑπάρχει ὅμώνυμος λίμνη καὶ ποταμός.

Παλαιοφάγαρον μὲδέχρωμα, 6 μίλια μαχράν τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Φαναράκιον τῆς 'Ρούμελης ἢ τῆς Εύρωπης· πρῶτου ὅριον τοῦ Βοσπόρου. Εἰσερχόμεθα ἥδη εἰς τὸν Βόσπορον καὶ περιγράφομεν τὰ χωρία τὰ κείμενα ἐπὶ τῶν δύο ἀκτῶν αὐτοῦ, ἀτινα εἶναι πρόστεια τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

1) 'Ρούμελι Καβάκ, 2) Γενί μαχαλὲ, 3) Σαρὶ Γιερὶ, 4) Μεζάρ Μπουργού, 5) Βουγιούκ Δερὲ, 6) Τεφελίκιοϊ, 7) Θεραπεῖα, 8) Νεοχώριον, 9) Στένη, 10) 'Εμιργιάν, 11) Μπαλτὰ λιμάν, 12) Βογιατζίκιοϊ, 13) 'Ρούμελι Χισάρ, 14) Βεβέκ, 15) 'Αργασούτκιοϊ, 16) Ξηροκρήνη, 17) Ορτάκιοϊ, 18) Βεσικτάς, 19) Δολμᾶ Βρέξη, 20) Καβατάς, 21) Φουντουκλῆ, 22) Τοπχανές, 23) Γαλατᾶς· ἐντὸς δὲ τοῦ Κερατίου Κόλπου δεξιόθεν 24) Κασίμ Πασσᾶ καὶ 25) Χάσκιοϊ· καὶ ἀριστερόθεν 'Εγιούπ, καὶ αἱ συνοικίαι 'Αγιοβασαρὶ, Μπαλατᾶς, Φανάριον, Τσουμπαλὶ, Γενί Ιζαμὶ καὶ τὸ BYZANTION.

'Επὶ τῆς 'Ασιατικῆς ἀκτῆς τοῦ Βοσπόρου ἀρχίζομεν πάλιν ἀπὸ τοῦ στομάτου, αὐτοῦ διὰ τοῦ ὅποίου εἰσήλθομεν.

1) Ανατόλ Φενὲρ, 2) Ανατόλ Καβάκ, 3) Γιούσα Δαχὴ, 4) Ούμούρκιοϊ, 5) Χουνκιάρ ίσκελεστ, 6) Γιαλήκιοϊ, 7) Μπεϊκόζ, 8) Σουλτανὶέ, 9) Ιντζίρ, 10) Πασσᾶ Βρέξη, 11) Τσιμπουκλῆ, 12) Ριφακτ Πασσᾶ, 13)

Κάνλιτζα, 14) Μέγα Γκιόκ Σού, 15) Ανατολ Χι-
σάρ, 16) Κανδυλλή, 17) Βανίκιοϋ, 18) Κούλελι, 19)
Τσεγγέλκιοϋ, 20) Βετλέρβεη, 21) Σταυρός, 22) Κουσ-
σγουνζούκ, 23) Σκούταρι, 24) Χαϊδάρ Πασσᾶ, 25)
Καδήκιοϋ καὶ 26) Φενέρ Βαξὲ καὶ

‘Η κυρίως ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ, περὶ ής ἐν τῷ
πρώτῳ μέρει ἐπραγματεύθημεν.

Εἰς τὴν παραλίαν τῆς Προποντίδος αἱ ἑξῆς.

Μακρύκιοϋ, χωρίον ὑγιεινόν. Ἐνταῦθα κατὰ τὸ θέρος
ἀπέρχωνται ἐκ Κωνσταντινουπόλεως οἱ πλουσιώτεροι
ὅπως ἀπολαύσωσι καλλιτέρας διασκεδάσεις. Ἐν αὐτῷ
ὑπάρχει Ἑλληνικὴ Σχολή, ἐν Παρθεναγωγεῖον καὶ δ
ναὸς τοῦ ἀγίου Γεωργίου. Οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου
τούτου εἶναι Φράγγοι, Ἀρμένιοι καὶ Ἑλληνες.

‘Ἄγιος Στέφανος, ὅστις εἶναι εὐάερον προάστειον
καὶ εἰς τὸ ὅποιον συγχάζουσι τὸ θέρος πολλοὶ ἀριστο-
κράται τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἐν αὐτῷ κατὰ τὸ
ἔτος 1879 ἔγεινε συνθήκη μεταξὺ ‘Ρωσσίας καὶ Τσορ-
κίας, ὅτε τὸ προάστειον τοῦτο κατείχετο ὑπὸ τῶν
‘Ρώσων.

Μικρὸς Τσεκμετζές (‘Ρήγιον) ἐντὸς τοῦ κόλπου Ἀ-
θύρα, ὅπου χύνεται καὶ ὁ ὁμώνυμος ποταμός. Εἰς τὸ
χωρίον τοῦτο κατοικοῦσιν “Ἑλληνες καὶ Ὄθωμανοί.

Μέγας Τσεγμετζές (ἥτοι Ζεῦγμα), εἰς τὴν δεξιὰν
πλευρὰν τοῦ ὁμωνύμου κόλπου.

Καλλικράτεια εἰς τὴν ἀριστερὰν πτέρυγα τοῦ κόλ-
που, ἀπέναντι τοῦ Μεγάλου Τσεκμετζέ μετὰ τοῦ
ὅποιον συγκοινωνεῖ διὰ γεφύρας.

‘Η κωμόπολις αὖτη διατηρεῖ Ἑλληνικὸν Σχολεῖον,
Ψηφιόποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Δημοτικὸν καὶ Παρθεναγωγεῖον· ἔξαγει δὲ σιτηρὰ καὶ λιναρόσπορον.

Ἐπιβάται, ώραία καὶ εὐχάριστος κωμούπολις κατοικουμένη ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὑπὸ Ἑλλήνων. Ἐν τῇ κωμοπόλει ταύτῃ εἶναι ἴδρυμένον πρὸ 20 ἔτῶν τὸ πρότυπον Ἀρχιγένειον Διδασκαλεῖον τῶν θηλέων καὶ τὸ Ἐλένειον Ἐκπαιδευτήριον, ὑπὸ τοῦ ἐμπειροτάτου ἀοιδόμου ιατροῦ Σαράντου Ἀρχιγένους. Ἐν αὐτῷ ἐκπαιδεύονται καὶ μορφώνονται καλοὶ διδάσκαλοι καὶ Νηπιαγωγοί! Τὰ διδασκαλεῖα ταῦτα διευθύνονται σήμερον ὑπότοῦ εὐπαιδεύτου ιατροῦ Φωτίου Ἀρχιγένους. Οἱ κάτοικοι τῆς κωμοπόλεως ταύτης εἶναι περίπου 6 χιλ.

Σηλυσθρία, ἀπέχουσα 35 μίλ. τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἡ ἀρχαία αὕτη πόλις ὡνομάσθη εῦτω ἐκ τοῦ ὄνόματος τοῦ ἴδρυτοῦ αὐτῆς Σήλυος τοῦ Μεγαρίως, ἴδρυθεῖσα πρὸ τῆς κτίσεως τοῦ Βυζαντίου. Ὁνομάσθη δὲ ἀκολούθως ἐκ τοῦ ὄνόματος τῆς Εὔδοξίας τῆς συζύγου τοῦ αὐτοκράτορος Ἀρκαδίου Εύδοξιούπολις. Ἐν αὐτῇ ὑπάρχουσι Σχολεῖα Ἐλληνικὸν, Δημοτικὸν καὶ Παρθεναγωγεῖον. Οἱ κάτοικοι αὐτῆς ἀριθμοῦνται ἔως 8 χιλιάδες, ἔξαγει δὲ οἶνον καὶ ξυλάνθρακας. Ἐνταῦθα τελεῖται κατ' ἔτος πανήγυρις τῇ 8 Σεπτεμβρίου. ὑπάρχει δὲ καὶ γαδός τιμώμενος ἐν ὄνόματι τῶν Γενεθλίων τῆς Θεοτόκου (Σηλυσθριανῆς).

Πέριξ τῆς Σηλυσθρίας κείνται τὰ χωρία Φανάριον, Ἐξάστερον, Δελλιωναὶ, Αἴγιαλοι, Οἰκονομεῖον, Καδήκιοι, Καύρφαλι καὶ Ἀβρεν.

Ἡράκλεια, τουρκ. Ρέγλια, ἀπέχουσα 60 μίλια τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἡ πόλις αὕτη ἦτο ἄλλοτε

ἀκμαιοτάτη πόλις τῆς Θράκης ὑπερβαίνουσα καὶ αὐτὸ^{τὸ} Βυζάντιον, σήμερον δὲ χωρίον ταπεινὸν κατοικούμενον ὑπὸ 3 χιλ. ψυχῶν, Ἐλλήνων καὶ Ὀθωμανῶν. Κατὰ πρῶτον ἡ πόλις αὕτη ὠνομάζετο Μυγδονία ἐπειτα δὲ Πέριγθος. ‘Τπάρχει δ’ ἐν αὐτῇ Σχολεῖον Ἐλληνικὸν καὶ Δημοτικόν· ἔξαγει δὲ σῖτον, κριθὴν καὶ βρώμην.

‘Ραιδεστὸς κοινῶς Ῥοδοστὸ, τουρκ. Τεκίρ δάγ, πόλις ὀνομαστὴ, καιμένη ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀκτῆς τῆς Προποντίδος καὶ ἀπέχουσα τῆς Ἡρακλείας 30 μίλια. Ἡ πόλις αὕτη εἶναι ἔδρα διοικητοῦ, ἔχουσα ἀξιόλογα Σχολεῖα, ἀσφαλῆ λιμένα καὶ ἐμπόριον σιτηρῶν, δερμάτων, κουκουλίων καὶ μαλλίων, ἐνεργούμενον πρὸ πάντων ὑπὸ τῶν Ἐλλήνων. Τπάρχουσιν ἔτι ἐν αὐτῇ Προξενεῖα, Τηλεγραφεῖον, Ταχυδρομεῖον, εἰς Φιλεκπαιδευτικὸς Σύλλογος, ὅστις εἶναι ὁ ἄγρυπνος φρουρὸς τῆς ἑλληνικῆς παιδεύσεως, παρέχων συνδρομὰς καὶ προστατεύων τὰ σχολεῖα. Οὐν λόγῳ Σύλλογος ἔχει καὶ ἐν ἀρχαιολογικὸν μουσεῖον, ἐντὸς τοῦ ὅποιου ὑπάρχουσι νομίσματα ἀρχαῖα ἑλληνικὰ, βυζαντινὰ καὶ ἄλλα σπάνια. Ενταῦθα διαμένει ὁ Μητροπολίτης Ἡρακλείας.

Ἡ ἐπαρχία Ἡρακλείας εἶναι μία ἐκ τῶν σημαντικωτέρων ἐπαρχιῶν, περιέχουσα 91 χωρία, κωμοπόλεις καὶ πόλεις.

Ἡ πόλις αὕτη ὠνομάζετο ἄλλοτε Βισάνθη κατοικεῖται δὲ σήμερον ὑπὸ 25 χιλ. κατοίκων Ἐλλήνων, Αρμενίων, Οθωμανῶν καὶ Ιουδαίων.

Γάνος, χωρίον κατοικούμενον ὑπὸ 5 χιλ. Ἐλλήνων ἔξαγον καὶ οἰνόπνευμα, ἔλαιον, τυρίον, βούτυρον, οἶνον καὶ σταφυλάς.

Μυριόφυτον, κωμόπολις ἐπίσημος, μὲθρόνον ἐπισκόπου, ἔχοντος εἰς τὴν δικαιοδοσίαν του 9 κώμας καὶ τινα χωρία. Κατοικεῖται δὲ αὔτη ὑπὸ 6 χιλιάδων ψυχῶν. Ἐνταῦθα γίνεται ἐμπορικὴ ἀγορὰ [παζάρ] καθ' ἑκάστην Κυριακὴν, ἔνθα ἐκ τῶν πέριξ χωρίων συσσωρεύονται ἀγορασταὶ καὶ πωληταί.

Ηρακλίτζα, κωμόπολις κατοικουμένη ὑπὸ 6 χιλ. κατοίκων. Εἰς τὴν ἐπισκοπὴν Μυριοφύτου ὑπάγονται καὶ τὰ ἔξης χωρία. Πλάτανος, Στέρνη, Καλαμίτη, Γενίκιοι, Λούπουδα καὶ Γιοκτσίκι καὶ Περίστασις.

Περίστασις (ἀρχ. Τερίστασις) τουρχ. Σιάρκιοι, ἀπέχουσα 2 μίλια τοῦ Μυριοφύτου· κατοικεῖται δὲ ὑπὸ 7 χιλ. ψυχῶν. Ἐν αὐτῇ ὑπάρχει Ἀστικὴ Σχολή.

Καλλίπολις τουρχ. Κελίμπολε], πόλις ὄχυρὰ καὶ ἐμπορικὴ, κειμένη ἐπὶ λόφου, πλησίον τῆς εἰσόδου τοῦ Ἑλλησπόντου, ἔχουσα ἔξωτερικὴν θέαν ἀθλίαν, λιμένα εύρυχωρον, ἔνα φανὸν ὑψηλὸν ἐπὶ τῆς ἀκτῆς στρεφόμενον εἰς διάστημα τριῶν λεπτῶν, ἐμπόριον σταφυλῶν, σησαμίου, γλυκανίσου, μαλλιῶν, σαγιακίων καὶ κριθῆς, ἔχαγει δὲ τυρία, καρφία, μετάξιον, βαμβάκιον, κουκούλια καὶ ἔχει 20 χιλιάδ. κατοίκους. Ἐν αὐτῇ διαμένει ὁ Φιδιούκητής καὶ ὁ ἐπίσκοπος αὐτῆς ἔχων ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν του μίαν κωμόπολιν τὴν Μάδυτον μετὰ 3 χιλ. ψυχῶν καὶ ἐπτὰ χωρία.

Γαλατᾶς, κωμόπολις Ἑλληνικὴ κειμένη κατ' ἀντικρὺ τῆς Λαμψάκου καὶ κατοικουμένη ὑπὸ 1000 ψυχῶν.

Σηστὸς (Ιάλοβα), κειμένη ἀντικρὺ τῆς Ἀθύδου καὶ ἀπέχουσα αὐτῆς 7 στάδια. Τὰ ἐρείπεια τῆς πόλεως ταύτης ὑφίστανται μέχρι τῆς σήμερον. Ἐνταῦθα δ

Ξέρεται ὅτε ἐξεσιράτευσεν ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων μετὰ τοῦ πολυχρίθμου στρατοῦ του κατασκευάσας γέφυραν διηγήθεν ἐπ' αὐτῆς.

Ἐγτὸς τοῦ Ἑλλησπόντου ὑπάρχουσι 4 ὄχυρά φρούρια κείμενα τὸ ἐν ἀγτικρῷ τοῦ ἄλλου, 2 ἐπὶ τῆς Εὔρωπαικῆς ἀκτῆς, τὸ Σετίλ-Μπαχάρ καὶ Κιλιδ-Μπαχάρ καὶ 2 ἐπὶ τῆς Ἀσιατικῆς, τὸ Τσανάκ Καλὲ καὶ τὸ Κούμ Καλέ.

Ἐδῶ ὁ Ἑλλήσποντος ἔχει πλάτος 4500 πόδων.

ΠΑΡΑΔΙΑ ΘΡΑΚΙΚΗ.

Καρδία, κειμένη εἰς τὴν ΒΔ. πλευρὰν τῆς Θράκης χερσονήσου, ἐπὶ τοῦ ισθμοῦ τοῦ ἐνώνυντος τὴν χερσόνησον μετὰ τῆς Θράκης.

Ἐκ τῆς πόλεως ταύτης ὁ Μέλας κόλπος ὠνομάσθη Καρδιακός. Εἰς τὴν πόλιν ταύτην ἐγεννήθησαν ὁ Εὔμενὸς διάδοχος τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου καὶ ὁ Ἰλλυρικὸς Ἰερώνυμος.

Αἶνος, τουρκ. "Γνος, ή ὁποία κεῖται ΝΑ. τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἐδρου ποταμοῦ· ἔχει καλὸν λιμένα καὶ 9 χιλ. κατοίκους. Εἶναι περίφημος διὰ τὴν ἐξαγωγὴν τῶν καπνιστῶν αὐτῆς ἵγιαν σίτινες ὀνομάζονται «Ἀνείτικο». Ή πόλις αὕτη ἐκτίσθη ὑπὸ τοῦ Αἴνειου μετὰ τὴν ἀλωσιν τῆς Τραφάδος, ὠνομάζετο δὲ πρότερον Πολτυούρια. Πέριξ αὐτῆς ὑπάρχει ὁ τάφος τοῦ Πολυδώρου οἵου τοῦ Πριάμου, φονευθέντος ὑπὸ τοῦ Πολυμήστορος βασιλέως τῆς Θράκης διὰ νὰ λάβῃ τοὺς θησαυρούς του. Τὸ ἐμπόριον τῆς πόλεως ταύτης παρήκμασε ἐνεκα τῆς μεταφορᾶς τοῦσι δηροδρόμου εἰς Δεδεαγάτες καὶ τῶν πλησίον αὐτῆς λιμναζόντων ὑδάτων, ἀτινα ἀποκαθί-

στῶσι νοσηρὸν τὸ κλῖνα αὐτῆς. Ἐν αὐτῇ ὑπάρχουσι Προξενεῖα, Σχολεῖα, Τηλεγραφεῖον, Ταχυδρομεῖον κτλ. Ἡ πόλις αὕτη εἶναι ἔδρα ἐπισκόπου ἔχοντος εἰς τὴν δικαιοδοσίαν του ἔτι καὶ τὰ ἀκόλουθα χωρία: Μάδιστρον, Ἀγίασμα, Ἀσσαρλή, Διασοράνελλα, Ἀμυγδαλίνα, Κιμερλή, Τσελεμπήκιοι, Ἀρναούτκιοι. Μπαραόρη, Γιαμπουλτάκη, Κιζ-καμπάν, Ἀγήρκιοι καὶ Κοσκόρη,

Δεδὲ-ἀγάτε, χωρίον μικρὸν γεοσύστατον, ἐπίνειον τῆς Ἀδριανουπόλεως μετὰ τῆς ὁποίας ἔνοῦται διὰ σιδηροδρόμου. Ἐν αὐτῷ ὑπάρχουσι καὶ Προξενεῖα, Τηλεγραφεῖον καὶ Ταχυδρομεῖον.

Μάκρη, πέντε λεπτὰ τῆς ὥρας μικρὰν τῆς παραλίας, ἐπὶ θέσεως ὡραιοτάτης καὶ τερπνοτάτης· διαβρέχεται δὲ ὑπὸ δύο μικρῶν ποταμῶν. Ἡ κωμόπολις αὕτη ὠνομάζετο ἄλλοτε Ἀναστασιούπολις καὶ ἦτο ἔδρα ἐπισκόπου. Οἱ κάτοικοι αὐτῆς εἶναι Ὀθωμανοί καὶ Χριστιανοί Ὁρθόδοξοι, οἵτινες ἐπαγγέλλονται πρὸ πάντων τὸ ἐμπόριον τοῦ καπνοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει. Ἐν αὐτῇ ὑπάρχει μία ἐκκλησία κομψοτάτη καὶ ὡραιοτάτη ἔχουσα βασιλικὴν βυζαντινὴν τεκτονικὴν καὶ τρία τεμένη ὁθωμανικά. Ἐξάγει δὲ ἡ πόλις αὕτη ἔλαιον καὶ σῖνον.

Μαρώνεια, (τουρκ. Μαρούνια ἢ Μαρούλια), μικρὰ κώμη, ἐκτισμένη ἐπὶ λοφίσκων πετρωδῶν, εἰς τὴν νότιον ὑπώρειαν ὑψηλοτέρων ὀρέων ἐκαταφύτων ἐκ πριγνῶν. Οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου τούτου εἰναι φίλεργοι καταγινόμενοι εἰς τὴν γεωργίαν, κηπουρικὴν. δενδροφυτείαν, ἀμπελουργείαν, κτηνοτροφείαν καὶ μεταξουργείαν. "Ενεκα τῆς ἀγυδρίας τοῦ τόπου δὲν ἔξαγονται

πολλὰ προϊόντα εἰμὴ μόνον οἶνος καλός. Αἱ οἰκίαι τοῦ χωρίου τούτου εἶναι 450 μικραὶ καὶ μεγάλαται, ψυχαῖ δὲ 3 χιλ. ὀρθόδοξοι: "Ελληνες. Ἡ πόλις αὕτη ἐκτίσθη ὑπὸ Μάρωνος Ιερέως τοῦ Ἀπόλλωνος ἐξ οὗ ὠνομάσθη οὕτως. Ἡ παλαιὰ Μαρώνεια εὑρίσκετο εἰς τὸ παραθαλάσσιον μακρὰν τῆς γῆς Μαρώνειας ἐν ᾧ ὑπάρχει σήμερον ὁ νεόδμητος ναὸς τοῦ Ἅγίου Χαραλάμπους καὶ φυλακὴ ὑγειονομική, Ἡ πόλις αὕτη ἦτο ἄλλοτε ἔδρα τοῦ Μητροπολίτου Μαρώνειας. Οἱ φιλόμουσοι κάτοικοι αὐτῆς ἀνήγειραν μεγαλοπρεπεστάτην Σχολήν. Ἐδῶ ἦτον ἡ χώρα τῶν Κικόνων ὃπου ἦλθεν ὁ Ὄδησσεὺς καὶ εὗρε τὸν Πολύφημον τὸν ὅποιον μεθύσας ἐξώρυξε τὸν ὄφθαλμόν.

"Ἄβδηρα (γῆν Ηλατύστομον), τελευταία παράλιος πόλις τῆς Θράκης. Ἐκτίσθη ὑπὸ τῆς ἀδελφῆς τοῦ Διομήδους Ἀβδήρας, μετὰ τὴν ἀλωσιν τῆς Τρωάδος 404 ἔτη, ἐξ ἡς καὶ ὠνομάσθησαν οὕτω. Εἶναι δὲ περίφημος πόλις, διότι εἰς αὐτὴν ἐγεννήθησαν ὁ φυσιολόγος Δημόκριτος, ὁ Πρωταγόρας, ὁ φιλόσοφος Ἀνάξαρχος καὶ ὁ Ἐκαταῖος. Ἡτο δὲ περίφημος διὰ τὴν ἀπλότητα καὶ ἀπειροκαλλαν τῶν κατοίκων τῆς.

B'. ΜΕΣΟΓΕΙΟΙ ΠΟΛΕΙΣ.

Μεσόγειοι πόλεις τῆς Θράκης εἰσὶν αἱ ἑξῆς:

'Αδριανούπολις, τουρκ. Ἐδιργέ, ἀπέχουσα τῆς Κωνσταντινουπόλεως 130 μίλια εἶναι ἡ δευτέρα πόλις μετὰ τὴν Κωνσταντινούπολιν κεῖται δὲ ἐπὶ τῆς συμβολῆς τῶν ποταμῶν Τούνζα, "Αρδου καὶ "Εβρου (Μαρίτσας), ἐν μέσῳ πεδιάδων εύφοροτάτων, ἔχουσα πέριξ αὐτῆς ώραίους κήπους καὶ ἀμπελῶνας. Ἐντὸς

τῆς πόλεως ταύτης ὑπάρχουσι πολλὰ παλαιὰ παλάτια Σουλτάνων, τζαμία μεγαλοπρεπῆ, ἐκ τῶν δποίων ἐπισημότερα εἶναι τὸ τζαμίον τοῦ Σουλτάν Σελήνη τοῦ Β'. τὸ δποῖον εἶναι τὸ Θού μετὰ τὴν Ἀγίαν Σοφίαν, τὸ τοῦ Βαγιαζήτ τοῦ Β'., τὸ τοῦ Μουράτ τοῦ Β., ιδρυθὲν ὑπὸ τοῦ ἴδιου καὶ παρονομαζόμενον οὕτε-σεφερλὴ κεῖται δὲ ἐν τῷ κέντρῳ τῆς Ἀδριανουπόλεως, ἔχον 6 μιναρέδες, ἡ περίφημος ἀγορὰ τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ, ἔχουσα πλάτος 300 μέτρων περίπου ἐντὸς τῆς δποίας σισέρχεται τις διὰ 4 πυλῶν, πολλὰ χάνια, λουτρῶνας, 6 γεφύρας ξυλίνους, ἔξων ἡ μία ἐπὶ τοῦ Τούνζα εἶναι ἀξιοσημείωτος, ἐν ἀρχαῖν ὑδραγωγεῖον, τὸ δποῖον ἔχει δύο βρύσεις καὶ πολλὰς ἐπιφυλακτικὰς ἐν ὥρᾳ πυρκαϊᾶς, θέατρα, δημοσίους κήπους, φρενοκομεῖον, ἀτμομύλους, ταχυδρομεῖον, Προξενεῖα, Τραπέζας, τηλεγραφεῖον, Σχολεῖα καλῶς κατηρτισμένα, ἐργοστάσια ἕρισύχων, καὶ βυρσοδεψεῖα. Τὸ ἐμπόριον αὐτῆς ἐνεργεῖται ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων πρὸ πάντων διὰ τοῦ σιδηροδρόμου, δι' οὗ συνδέεται ἡ πόλις αὐτῇ μετὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, Φιλιππουπόλεως καὶ τοῦ Δεδέ-ἀγάτης. Κατοικεῖται δὲ ὑπὸ 90 χιλ. ψυχῶν, ἔξων 50 χιλ. εἶναι "Ἑλληνες καὶ Βούλγαροι, 5 χιλ. Ίουδαιοι, 5 χιλ. Ἀρμένιοι καὶ 300 Καθολικοί.

Πέριξ τῆς πόλεως ταύτης ὑπάρχουσι τὰ τερπνὰ προάστεια τὰ δποῖα εἶναι περίφημα διὰ τὰς συμβάσας εἰς αὐτὰ μάχας. Πέριξ δὲ τῶν προαστείων τῆς Ἀδριανουπόλεως ὑπάρχουσι πλέον τῶν 800 κήπων, οἱ δποῖοι ποτίζονται εὔχερῶς ὑπὸ τῶν τριῶν τούτων ποταμῶν.

‘Η πόλις αὕτη ὠνομάζετο τὸ πάλαι Ὁρεστιάς ἀπὸ τὸν Ὁρέστην τὸν οὗδν τοῦ Ἀγαμέμνωνος, ὅστις πρῶτος ἔδρυσεν

αὐτὴν μικρὸν χωρίον. Μετὰ ταῦτα δὲ ὁ Ἀδριανὸς γενέ-
μενος αὐτοχρότωρ, ἥλθεν εἰς αὐτὴν, ἦν ἐκαλλώπιστε καὶ
ηὔξησε καὶ ἐκ τοῦ ὀνόματός του τὴν ὄνομαστεν Ἀδριανού-
πολιν ἐκυριεύθη δὲ ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν κατὰ τὸ ἔτος 1336,
ἢ κατ' ἄλλους 1377, καὶ ἐκτοτε μέχρι τοῦ 1453 ἐγένετο
πρωτεύουσα τοῦ Ὀθωμανικοῦ κράτους· πρῶτος δὲ ἐκτισε
τὸν βασιλικὸν θρόνον του ἐνταῦθα εἰς τὸ νῦν παλαιὸν πα-
λατίον (ἐσκὶ σερδῖ) ὁ Σουλτάν Μουράτ ὁ Αρι, ἔζωθεν τῶν
τειχῶν τῆς πόλεως.

'Ολίγον μακρὰν τῆς Ἀδριανουπόλεως κεῖται τὸ μι-
κρὸν πολίγνιον Καρὰ ἀγάτης, εἰς ὃ μεταβαίνουσι τὸ
θέρος οἱ πλούσιοι καὶ οἱ μεγιστᾶνες, ἔχοντες ἐνταῦθα
τὰ θερινά των μέγαρα καὶ τὰς μεγαλοπρεπεῖς ἐπαύ-
λεις των.

Σαράντα Ἐκκλησίαι, (Κίρκ Κιλισσέ), κειμένη πρὸς
Α. τῆς Ἀδριανουπόλεως ἔχουσα 18 χιλ. κατοίκους.
Ἡ πόλις αὕτη ἔχει ἐκτεταμένους ἀμπελῶνας καὶ πα-
ράγει οἶνον λευκὸν ἔξαιρετον, ἔτι δὲ βούτυρον, τυρὸν
καὶ μαλλία. Ἐν αὐτῇ ὑπάρχει ἐν Ἑλλην. Σχολεῖον,
5 Δημοτ. καὶ ἐν Παρθεναγωγεῖον.

Διδυμότειχον (Δημοτικὰ), πόλις βιομηχανικὴ κει-
μένη πρὸς Α. τῆς Ἀδριανουπόλεως πλησίον τοῦ
Ἐβρου, κατοικουμένη ὑπὸ 15 χιλ. κατοίκων, ἔξαγου-
σα μέταξαν, κουκούλιον, μαλλία, ὑφάσματα καὶ ὡραῖα
πήλινα ἀγγεῖα κατασκευαζόμενα ἐν αὐτῇ.

Γιμουρτζίνα ἢ Γκιουμουλτσίνα, εἶναι ἡ σημεριγή
πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας Μαρωνείας, ἥτις ὄνομαζετο
τὸν παλαιὸν καιρὸν Μαξιμιανούπολις καὶ ἦτο ἐκτι-
σμένη 1/2 ὥραν μακρὰν τῆς νῦν Γκιουμουλτσίνας, νοτιο-
δυτικῶς αὐτῆς. Ἡ νῦν πόλις εἶναι ἐκτισμένη ἐπὶ ἐκ-
τεταμένης πεδιάδος, εὐφόρου, ἐνδόρου, ἀλλὰ βαλτώ-

δους, 4 ὥρας μακρὰν τῆς θαλάσσης, ἔχουσα ἐξοχάς τερπνάς, πέριξ δ' αὐτῆς κήπους, ἀμπελῶνας, καὶ συκαιμινοφυτείας εἰς ἡπεράντους ἔκτάσεις 2—3 ώρῶν. Ἡ πόλις αὕτη ὠνομάσθη οὕτω, ὡς φαίνεται ἐκ τινος χωρίου ἀνθρακέων (τουρκιουμούρ) εὑρισκομένου ἄλλοτε εἰς τὸ μέρος τοῦτο ἐξάγει δὲ σῖτον, κριθὴν, οἶνος, σίκαλην, δέρματα ζώων, ἀραβόσιτον, μέταξαν καὶ πέριξ αὐτοῦ γαιάνθρακας. Ἐν τῷ μέσῳ τῆς πόλεως ὑπάρχει φούριον καὶ ἀγορά. Κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν Βεΐων γίνεται μεγάλη πανήγυρις ζώων, ἣν διαρκεῖ 3—4 ἔβδομάδας κατὰ συνέχειαν. Ὑπάρχουσι δὲ πρὸς τούτοις ἐν αὐτῇ στρατῶν, Τηλεγραφεῖον, Γυμνάσιον τουρκικὸν καὶ Σχολεῖα. Οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως ταύτης εἶναι "Ελληνες, Οθωμανοί, Αρμένιοι καὶ Κουδαῖοι.

Δεξὶ δεξὲ, χωρίον δρεινὸν τῆς Γιμουρτσίνας ἀπέχον 14 ὥρας αὐτῆς καὶ 16 ὥρας τῆς θαλάσσης. Οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου τούτου διατηροῦσι ἐκκλησίαν καὶ Σχολὴν Δημοτικήν. Ζῶσι δ' ἐκ τῆς γεωργίας καὶ ἄλλων χειροτεχνημάτων, ἐργαζόμενοι τάπητας καὶ ἄλλα ἐκ μαλλίου ἐργάζεισαν καὶ πρὸ πάντων τὴν ἐρυθρὰν βαφὴν τῶν ἀμπάδων.

Φέρρα ἡ Φερρός (Θράκης), κοινῶς Βήρα, κωμόπολις κειμένη εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους Ροδόπης, 122 ὥραν ἀπέχουσαν τοῦ "Εβρου πρὸς Β. τῆς Μάκρης καὶ 10 ὥρας μακρὰν αὐτῆς εἶναι δὲ πρωτεύουσα διμωνύμου νομοῦ. Οἱ κάτοικοι εἶναι Χριστιανοί καὶ Οθωμανοί.

Τζεβάνκιοι, 2 ὥρας ἀπέχον τῆς Μάκρης, χωρίον κείμενον εἰς θέσιν ἐπίπεδον καὶ τερπνοτάτην. Οἱ κάτοικοι αὐτοῦ εἶναι Χριστιανοί, σίτιγες διατηροῦσιν

Ἐκκλησίαν καὶ Δημοτικὸν Σχολεῖον· καταγίνονται δὲ εἰς τὴν γεωργίαν, καὶ ἔχουσι πλῆθος βασικημάτων προβάτων καὶ αἴγῶν.

Φιλιππούπολις, τουρκ. Φιλιψπέ.

Ἡ πόλις αὕτη κεῖται ἐπὶ λόφων ΒΔ. τῆς Ἀδριανούπολεως 72 μίλια μακρὰν αὐτῆς. Εἶναι δὲ ὀχυρὰ ἐμπορικὴ καὶ μία ἐκ τῶν ἀρχαιοτέρων τῆς Θράκης πόλεων, ἡτοι τρίτη μετὰ τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ Ἀδριανούπολιν. Κεῖται δὲ μέρος αὐτῆς ἐπὶ μικρᾶς χερσονήσου, ἡτις σχηματίζεται ὑπὸ τοῦ "Εὗρου, ὅσις ἐνταῦθα εἶναι πλωτὸς διὰ πλοιαρίων. Ἡ χερσόνησος αὕτη εἶναι λοφώδης καὶ ὑψοῦται εἰς τὸ μέσον μιᾶς ἐκτεταμένης καὶ εὔφρου πεδιάδος, ἡτις ὡς ἐκ τῆς θέσεώς της ἔχει ἀφ' ἐνὸς μὲν τὸν γραφικώτατον καὶ ὑψούμενον Αἴμον ἀφ' ἑτέρου δὲ τὴν Ροδόπην. Ὑπάρχουσι ἐν αὐτῇ Προξενεῖα, καὶ διενεργεῖται σπουδαῖον ἐμπόριον ἑριούχων (σαγιακίων) καὶ ἄλλων ὑφασμάτων παράγει δὲ οἶνον, ἔλαιον, σῖτον καὶ βαμβάκια. Οἱ κάτοικοι αὐτῆς συμποσοῦνται ἕως 30 χιλ. ἐξ ὧν 9 χιλ. Οθωμανοί, 212 χιλ. Ιουδαῖοι, 1,500 Ἀρμένιοι, 7,000 Ἐλληνες, 9 χιλ. Βούλγαροι καὶ μία χιλιάς διαφόρων ἄλλων ἔθνων. Μεταξὺ δὲ τῶν κατοίκων τῆς διακρίνονται εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ εἰς τὴν βιομηχανίαν οἱ "Ἐλληνες, διατηροῦντες πολλὰ ἐκπαιδευτήρια. Ἐνταῦθα συνέστη καὶ διδασκαλεῖον πρὸς μόρφωσιν Ἐλλήνων διδασκάλων ὑπὸ τοῦ μεγάλου εὑρογένου τοῦ ἔθνους κ. Γεωργίου Ζαρίφη.

Ἡ πόλις αὕτη ἔκτισθη ὑπὸ Φιλίππου τοῦ Βου βασιλέως τῆς Μακεδονίας ἐπὶ τοῦ τριμοντέου δηλ. ἐπὶ τριῶν λόφων, ἔπειτα κατοικήσαντες εἰς αὐτὴν ιερότυ-

λοι Φωκαεῖς τὴν ὡγόμασαν Πονηρόπολιν. Κατὰ τὸ ἔτος 1818 ἡ πόλις αὕτη κατεστράφη ὑπὸ σεισμοῦ. 'Υπάρχουσι δ' ἔτι ἐν αὐτῇ καὶ μεγαλοπρεπῆ τέλα-
μία, 7 Ἑλληνικαὶ Ἐκκλησίαι, 2 βουλγαρικαὶ, 1 καθο-
λικὴ, 1 ἀρμενικὴ καὶ μία συναγωγὴ. Ἐν αὐτῇ δια-
μένει ὁ διοικητὴς τῆς Ἀνατολικῆς Ρωμυλίας.

Στενήμαχος, 3 ὥρας τῆς Φιλιππουπόλεως ἀπέχου-
σα, κωμόπολις ἑλληνικὴ συγκειμένη ἐκ τριῶν διακε-
κριμένων ἀπ' ἄλληλων συγοικιών, Στενημάχου, Ἀ-
μελίνου καὶ Σηπροχωρίου καὶ κατοικουμένη ὑπὸ 15
χιλ. κατοίκων. Ἐν τῇ μικρῇ ταύτῃ πόλει ὑπάρχουσι
μία Ἑλλην. Σχολὴ, 2 Ἀλληλοδ. καὶ ἐν Παρθενα-
γωγεῖον.

Βοδενἀ, κώμη ἑλληνικὴ, ΒΔ. τῆς Στενημάχου ὑπὸ³³
τοὺς πρόποδας ἐπίσης τῆς Ροδόπης, διατηροῦσα
Ἑλληνικὰ Σχολεῖα.

'Αρβανιτοχώριον, πρὸς Α. τῆς Στενημάχου ἑλληνικὴ
κώμη κειμένη εἰς φάραγγά τινα τῆς Ροδόπης.

Τατάρ Ηαζαρτζίκιον, ΒΔ. τῆς Φιλιππουπόλεως
ἀπέχουσα ἔξι ἡμέρας αὐτῆς, παρὰ τὸν Ἔβρον ποταμὸν,
καὶ οὖτα πρωτεύουσα τῆς δμωνύμου ὑποδιοικήσεως:
ἔχει Σχολεῖα Ἑλληνικὰ καὶ 15 χιλ. κατοίκους.

'Εσκὶ Ζααρᾶ, πρὸς Β. τῆς Φιλιππουπόλεως, χω-
ρίον κείμενον εἰς τὰς ὑπωρείας τοῦ Αἴμου καὶ κατοι-
κούμενον ὑπὸ 20 χιλ. κατοίκων. Ἐξάγει δὲ περίφη-
μον ἔλαιον, ρόδα, τάπητας καὶ σῖτον, δστις φημίζε-
ται ὅτι εἶναι ὁ κάλλιστος τῶν μερῶν τούτων.

Κιζανλίκιον, πρὸς βορρᾶν τοῦ 'Εσκὶ Ζααρᾶ, χωρίον
ἐκτισμένον εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Αἴμου. Οἱ κατοίκοι

τῆς πόλεως ταύτης καθώς καὶ τῆς Ἐσκί Ζαρὰ καλ-
λιεργοῦσιν ἐκτεταμένους κήπους γεμάτους ἀπὸ βόδα
(τριαντάφυλλα) ἐκ τῶν δποίων κατασκευάζουσιν ἀφθο-
νογόνον βόδελαιον, τὸ δποῖον πωλοῦντες οἱ κάτοικοι ἐκέρ-
δισαν πολλὰ χρήματα.

Περιστερὰ, ἑλληνικὸν χωρίον μικρὸν κείμενον εἰς
μικρὸν φάραγγα τῆς Ροδόπης. Οἱ κάτοικοι αὐτοῦ εἰναι
"Ελληνες Χριστιανοὶ καὶ τινες Οθωμανοὶ καὶ Βούλ-
γαροι. Ενταῦθα ἔξαγεται ἀξιόλογος ξύλεια.

Σήλιμον (Ισλεμιέ), κείμενη καὶ αὕτη εἰς τὰς
ὑπωρείας τοῦ Αἴμου, εἶναι ἔδρα διοικητοῦ. Υπάρχει
δὲ ἐν αὐτῇ ἐν μεγαλοπρεπὲς ἔργοστάσιον ἔριούχων
τῆς οθωμανικῆς κυβερνήσεως, καὶ ἔξαγει μάλλινα ὑφά-
σματα, ἀμπάδες, σαγιάκια καὶ κάπες. Ἐν αὐτῇ
γίνεται ἐπίσημος ἐτησία ἐμπορικὴ πανήγυρις, καθ' ἣν
πανταχόθεν συσσωρεύονται πωληταὶ καὶ ἀγορασταί.
Οἱ κάτοικοι αὐτῆς εἶναι ἕως 19 χιλ.

Χάσκιοι. χωρίον κείμενον ΝΑ. τῆς Φιλιππουπό-
λεως καὶ ἀπέγον 14 δρας αὐτῆς. Οἱ κάτοικοι αὐταῦ εἶνε-
ώσι ἐπὶ τὸ πλεῖστον "Ελληνες, οἵτινες διατηροῦσι σχο-
λεῖον Ελληνικὸν καὶ Αλληλοδιδακτικόν.

'Ιάμπολις, κείμενη ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Τούντζα. Ἡ
πόλις αὕτη ἔξαγει μάλλινα ὑφάσματα καὶ ἔχει 10
χιλ. κατοίκους.

Αἱ πόλεις αὗται τῆς Θράκης ἀπετέλουν ἄλλοτε 9
διοικήσεις ἦτοι τῆς Κωνσταντιγουπόλεως, τῆς Περαίας,
τῆς Χρυσουπόλεως, τοῦ Τσεχμετζέ, τῆς Αδριανού-
πόλεως, τῆς Ραιδεστοῦ, τῆς Καλλιουπόλεως τῆς
Φιλιππουπόλεως καὶ τῆς Σηλύμηνος. Αἱ δύο διοικήσεις

Φιλιππουπόλεως καὶ Σηλούμγου ὑπάγονται στήμερον εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ῥωμυλίαν.

Αἱ διοικήσεις δὲ αὗται ἀποτελοῦσι δύο νομοὺς τὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀποτελούμενον ἐκ μόνης αὐτῆς καὶ τὸν τῆς Ἀδριανουπόλεως.

Ἐκ τοῦ βορειοανατολικοῦ, βορείου καὶ βορειοδυτικοῦ μέρους τῆς Θράκης, ἡ ἐκ τοῦ ἑγούς τρίτου περίπου αὐτῆς, ἐσχηματίσθη καὶ μία ἄλλη νέα ἐπαρχία τοῦ ὁθωμανικοῦ κράτους, συστηθεῖσα ὑπὸ τῆς συνθήκης τοῦ Βερολίνου· ὄνομάζεται δὲ αὕτη ἡ αὐτοῦ διοικητος χώρα Ἀνατολικὴ Ῥωμυλία. Ἡ ἐπιφάνεια αὐτῆς εἶναι 34700 τετραγ. χιλιάμετρα, οἱ δὲ κάτοικοι ἀριθμοῦνται ἕως ἐν ἑκατομύριον, ἐκ τῶν δποίων τὸ τρίτον εἶναι σχεδὸν Ἑλληνες. Οἱ διοικητὴς αὐτῆς εῖναι Χριστιανὸς, διοριζόμενος ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου καθ' ἑκάστην πενταετίαν.

Εἰς τὴν Ἀνατολ. Ῥωμυλίαν ὑπάγονται αἱ ἔξης πόλεις: Φιλιππούπολις ἡ ἔδρα τοῦ διοικητοῦ, ἡ Στενήμαχος, τὸ Κιζανλίκιον, ἡ Σήλυμπος, ἡ Ὑάμπολις, τὸ Ταρτάρ Παζαρτζίκι, τὸ Χάσκιον, τὸ Τουρμάν, ὁ Ἀετός, ὁ Πύργος ἡ Ἀγχίαλος Μεσημβρία, Σωζόπολις καὶ πολλαὶ ἄλλαι μικρότεραι πόλεις.

Εἰς τὴν Θράκην ὑπάρχουσι δύο κυριώτεραι ἐκτεταμέναι πεδιάδες, ἡ τῆς Φιλιππουπόλεως καὶ ἡ τῆς Ἀδριανουπόλεως. Αἱ πεδιάδες αὗται διαβρεχόμεναι ὑπὸ τῶν ποταμῶν Ἔθρου καὶ Τούνζα καθίστανται εὐφορώταται καὶ παράγουσι διάφορα προϊόντα.

Κυριώτερα προϊόντα εἶναι σῖτος, κριθὴ, δρύζιον, ρόδελαιον, βάμβαξ, κουκούλιον, ἀραβόσιτος, ὅσπρια καὶ μέταλλα· βιομηχανικὰ δὲ προϊόντα, μάλλινα ὑφάσματα, δηλ. ἀμπάδες καὶ σαγιάκια. Τρέφονται δὲ ἐν-

τὸς τῶν πεδιάδων τῆς Θράκης καὶ ιδίως ἐπὶ τοῦ Αἰγαίου ποίμνια πολλῶν προσβάτων, ἀγέλαις Βοῶν., Βουβάλων, ἵππων κτλ.

Γ', ΝΗΣΟΙ.

Θάσος, πρὸς τὰ παράλια τῆς Θράκης, ἀπέναντι τῶν ἔκβολῶν τοῦ Νέστου ποταμοῦ, εἰς τὸ Αἴγαίον Πέλαγος, 3]4 μιλίου ἀπέχουσα τῆς θρακικῆς παραλίας· ἔχει σχῆμα πενταγώνου καὶ ἔκτασιν 6 τετρ. μίλια καὶ 12 χιλ. κατοίκους "Ελληνας, παράγει δὲ ἔξαιρετον οἶνον, ἔλαιον, γεννήματα καὶ μέλι· ἐκ τῆς νήσου ταύτης ἐλατομοῦντο ἀρχαιόθεν πλεῖστα ποικίλα καὶ ἀξιόλογα πρὸς οἰκοδομὴν μάρμαρα· ἐφημίζετο δὲ ὡςαύτως ὑπὸ τῶν παλαιῶν ἡ νῆσος διὰ τὰ ἐν αὐτῇ πλούσια ἐκ χρυσοῦ μεταλλεῖα καὶ τοὺς ἀδάμαντας λίθους της, οἵτινες ἦσαν ποικιλόχροοι. Ἡ νῆσος αὕτη εἶναι κατάφυτος ἀπὸ ἔλαιωνας, καὶ πεύκας (τσάμια). κατὰ δὲ τὸ παράλιον ἔχει πολλοὺς λιμένας εἰς δύλα τὰ παράλια, οὓς κυριώτεροι εἶναι δὲ τῆς δρμαγύμου πρωτευόσης, ἐνθα διάρχει τελωνεῖον καὶ ὑγειονομεῖον. Ἡ νῆσος αὕτη ἀγήκει εἰς τὴν πνευματικὴν δικαιοδοσίαν τοῦ ἀγίου Μαρωνετας· ἔχει δὲ δέκα χωρία καὶ πρωτεύουσαν τὴν Παναγίαν 1]4 τῆς ὥρας μακρὰν τοῦ λιμένος, καιμένην ἐπὶ τῆς βορειοδυτικῆς παραλίας. Οἱ λιμήν αὕτης ἐκ τοῦ βορείου μέρους δὲν προσβάλλεται ὑπὸ οὐδενὸς τῶν ἐναντίων ἀνέμων καθότι ἀπὸ τὰ λοιπὰ τρία μέρη περικλείεται ὑπὸ τῆς νήσου. Προσέτι δὲ ἄλλα χωρία αὕτης εἶναι δὲ ἅγιος Γεώργιος, "Ραχῶνι ἡ Βούγαρα, Κοζαβῆτι Μεγάλο, Κοζαβῆτι Μικρὸν ἡ Πασπάγ Μαχαλεσσί, Σωτῆρος,

Καλὴ Ράχη ἡ καὶ Κακὴ Ράχη, Μαρίας ἡ Μαριῶν καὶ Κάστρον, ὅπερ ἀπέγει πέντε ὥρας τῆς πρωτευούσης, ἔχον ἐκκλησίαν καὶ σχολεῖον. Ἐν αὐτῷ ὑπάρχουσιν ἔρειπια ἀρχαίου φρουρίου, ἔξωθεν τοῦ χωρίου ἐφ ὑψηλοῦ λόφου. Ἐκεῖθεν δὲ φαίνεται ἡ γάτιος θάλασσα καὶ τὸ "Άγιον δόρος τοῦ" Αθωνος.

Σαμοθράκη (τουρκ. Σιμαδρέκ) ΝΑ. τῆς Θάσου ἀντικρὺ τῆς παραλίας τῆς Θράκης καὶ ἀπέναντι τῶν ἐκβολῶν τοῦ ποταμοῦ "Εέρου. Τὸν παλαιὸν καιρὸν ὄνομάζετο Δαρδαγία καὶ Λευκωσία, ὅστερον δὲ Σαμοθράκη ἀπὸ τὸν Σάμον υἱὸν τοῦ Ερμοῦ καὶ Ρήνης τῆς θυγατρὸς καὶ τῶν Θρακῶν ἔχει δὲ ἔκτασιν 2 τετρ. μιλίων. Ἡ νῆσος αὕτη εἶναι ἀξιοσημείωτος εἰς τὴν ιστορίαν διὰ τὰ αὐτόθι τελούμενα ιερὰ μυστήρια τῶν Καθείρων, καὶ ἐνομίζετο ὡς περ ἀσυλον εἰς τοὺς ὑπευθύνους ἐκτὸς τῶν ἀνθρωποκτόνων. Οἱ κάτοικοι τῆς νήσου ἐνασχολοῦνται εἰς τὴν κτηνοτροφίαν, μελισσουργείαν, καὶ ἐλαιοφυτείαν ὅντες 3,000. Εἰς τὴν ἀνατολικὴν παραλίαν τῆς νήσου κεῖται ἡ πολιχνη Κάστρον ὄνομαζομένη, ἀπέγουσα μίαν ὥραν τῆς θαλάσσης, ἔχουσα καλὸν λιμένα θερμὰς καὶ θειούχας πηγὰς. καὶ ψυχρὰς μεταλλικὰς. Κατὰ τὸ ἔτος 1868 συνέβη πυρκαϊὰ τρομερὰ κατακαύσασα 15000 ἐλαίδενδρα. Αἱ ὑψηλαὶ κορυφαὶ τῶν ὄρέων τῆς νήσου ταύτης εἶναι καὶ τὸ θέρος σκεπασμέναι ἀπὸ χιόνιας. Τὸν παλαιὸν καιρὸν κατώκουντο τὰ παράλια μέρη αὐτῆς, ἀλλ' ἔνεκα τῶν πειρατικῶν προσβολῶν μετώκησαν 1 ὥραν μακρὰν τῆς παραλίας. Ἐκκλησιαστικῶς ἀνήκει ἡ νῆσος αὕτη εἰς τὴν ἐπαρχίαν Μαρωνείας. (1)

(1) Τὰς λεπτομερεῖας τῆς ἐπαρχίας Μαρωνείας ἡρήσθην ἐκ τῆς περιγραφῆς τοῦ ἔξοχωτάτου κ. Μελιρύτου.

"Ιμβρος ('Ιμπρούζ), κειμένη πρὸς Α. τῆς Θρακικῆς χερσονήσου, ἔχουσα ὅση καὶ δάση ὑψηλὰ μεταλλεῖα μολύβδου, πεδιάδας εὐφόρους καὶ πολλὰ πλοιάρια δί' ἀλιείαν. Οἱ κάτοικοι τῆς νήσου ταῦτης εἰναι 12 χιλ. Ἡ νῆσος αὕτη ἔχει ἔκτασιν 4 τετραγ. μίλιων καὶ διοικεῖται ἐκκλησιαστικῶς ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου αὐτῆς Νικηφόρου Γλυκᾶ. Πρωτεύουσα τῆς νήσου ταῦτης εἶναι τὸ Κάστρον ἔχον διμώνυμον χωριώτατον λημένα. 'Πάρχουσιν ἔτι ἐν τῇ γῆςφ ταῦτῃ πέντε χώρια εἰς τὰ ὁποῖα ὑπάρχουσι Δημοτικὰ Σχολεῖα.

Οἱ κάτοικοι τῆς Θράκης συμποσοῦνται εἰς 2 1/2 περίποτ ἑκατομμύρια, ἐκ τῶν ὅποιων 750 χιλ. εἶναι "Ελληνες, οἱ δὲ λοιποὶ Οθωμανοί, Αρμένιοι, Ιουδαῖοι καὶ ἄλλα διάφορα ἔθνη.

Πρὸς δυσμὰς τῆς Θράκης ὑπάρχει ἄλλη χώρα μικροτέρα αὐτῆς, ἥτις ὄνομάζεται Μακεδογία.

'Η χώρα αὕτη εἶναι εὔφορος καὶ ἔχει ὅρη, ποταμοὺς, κόλπους, ἀκρωτήρια, χερσονήσους, λίμνας, πόλεις, χώρας καὶ χώρια, κατοικουμένη ὑπὸ διαφόρων ἔθνων.

Πρὸς Β. τῆς Θράκης ὑπάρχει καὶ ἄλλη χώρα, ἥτις ὄνομάζεται Βουλγαρία. ὑπάρχουσι δὲ καὶ ἄλλαι τοι αὗται μεγάλαι χώραι πλησίον τῶν περώτων, ὡς ἡ Βλαχία, ἡ Ἐρζεγούδινη, τὸ Μαυροβούγιον, ἡ Σερβία, ἡ Ἀλβανία, ἡ "Ηπειρος καὶ ἡ Θεσσαλία. δῆται δὲ αὗται αἱ χώραι, ἀποτελοῦσι μίαν ἄλλην χώραν μεγαλειτέραν, ἥτις ἀνήκει εἰς τοὺς Τούρκους καὶ ὄνομάζεται Τουρκία. 'Ονομάζεται δὲ ἡ χώρα αὕτη Εύρωπαικὴ Τουρκία. 'Ονομάζεται δὲ ἡ χώρα αὕτη εὖτω διὰ νὰ διαφέρῃ ἀπὸ μίαν ἄλλην χώραν τῶν Τούρκων, ἥτις εὑρίσκεται εἰς ἄλλον τόπον καὶ εἶναι μέρος ἄλλης χώρας μεγαλειτέρας (τῆς Ασίας), ἥτις ὄνομάζεται Φηφιοποϊήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ασιατική Τουρκία. Η Ασιατική Τουρκία μετά τῶν πέριξ αὐτῆς νήσων καὶ ἄλλων κατακτήσεων τὰς ὁποῖας ἔχει καὶ ἡ Εύρωπαική Τουρκία, ἀποτελοῦσι τὸ διωματικὸν κράτος.

Τὸ διωματικὸν κράτος ὠνομάσθη ὥστε αὐτὸν τοῦ Οθομᾶν ἡ 'Οσμᾶν τὸν Α'. διτις ἐθεμελίωσεν αὐτὸν κατὰ τὸ ἔτος 1268 1327 Μ. Χ.

Οἱ ἄρχοντες τοῦ διωματικοῦ Κράτους ὀνομάζεται Σουλτάνος. Καθὼς πολλοὶ νομοὶ ἡνωμένοι ἀποτελοῦσι ἐν κράτος, ὡς ἡ Τουρκία, σύτῳ καὶ πολλὰ κράτη, ὡς ἡ Γαλλία, ἡ Ἀγγλία, Ρωσία, Γερμανία, Αὐστρία, Ισπανία καὶ Πορτογαλία, Ιταλία, Βέλγιον καὶ Ολλανδία, Ἐλλὰς καὶ Ἐλβετία, ἀποτελοῦσι μίαν ἄλλην χώραν ἐκτεταμένην, ἥτις ὀνομάζεται ἡ πειρος. Ηπειρος λοιπὸν λέγεται ἐκτεταμένη Ἑρά, περιβρέχονταν ἀπὸ θάλασσαν· διλαὶ δὲ αἱ "Ηπειροι εἶναι πέντε· Εύρωπη, Ἀσία, Ἀφρική, Ἀμερική, καὶ Ὡκεανία.

Μεγαλειτέρα καὶ πλουσιωτέρα ἐκ τῶν πέντε τούτων Ηπειρων εἶναι ἡ Ἀσία, ἐν ᾧ ἔζησαν οἱ πρῶτοι ἀνθρώποι· δὲ ἡ Ἀδὲμ καὶ ἡ Εὔα καὶ διπούδη Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, ἐγεννήθη, ἐσταυρώθη καὶ ἐτάφη, καθὼς καὶ δὲ λαὸς τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ ἄλλοι πολλοὶ ἀνθρώποι, περὶ τῶν ὁποίων μᾶς ἀναφέρει ἡ Ιερὰ Ἰστορία.

Δευτέρα μετὰ τὴν Ἀσίαν εἶναι ἡ Ἀμερικὴ ἐν τῇ δυσιά κατόφθονυ πρὸν τῆς ἀνακαλύψεως τῆς ἄγριοις ἀνθρωποῖς καὶ ἡ διπούδη ἦτο ἀγνωστος· κατὰ δὲ τὸ ἔτος 1492 ἀνεκαλύφθη ὑπὸ τοῦ Γενουϊνίου Χριστοφόρου Κολόμβου.

Τρίτη εἶναι ἡ Ἀφρική, ἥτις εἶναι ἡ θερμοτέρα ἀπὸ δύλας τὰς ἄλλας ἔχουσα κατοίκους ἀμαθεῖς καὶ ἀπολιτεύτους. Τετάρτη εἶναι ἡ Εύρωπη, ἥτις εἶναι ἡ

πήσον πεπολιτισμένη καὶ μικροτέρα τῶν ἀλλων καὶ
πέμπτη ἡ Ὀκεανία.

Τὰ ἔκτεταμένα ὅδατα, τὰ ὅποια περιβρέχουσι τὰς
ἡπείρους εἰναι πέντε, καὶ δύομάζονται Ὀκεανοί· καὶ
κείνται ὁ μὲν Ἀτλαντικὸς Ὀκεανός, πρὸς Δ. τῆς Εὐ-
ρώπης καὶ Ἀφρικῆς καὶ πρὸς Α. τῆς Ἀμερικῆς. Ὁ
Μέγας Ὀκεανός, πρὸς Δ. τῆς Ἀμερικῆς καὶ πρὸς Α.
τῆς Ασίας· εἶναι δὲ ἡ μεγαλείτερα θάλασσα, ἥτις ὄνο-
μάζεται καὶ Ειρηνικὸς Ὀκεανός.

‘Ο Ἰνδικὸς Ὀκεανός πρὸς Ν. τῆς Ασίας καὶ πρὸς
Α. τῆς Ἀφρικῆς καὶ πρὸς Δ. τῆς Ὀκεανίας. ‘Ο
Βόρειος καὶ Νότιος παγωμένος Ὀκεανός.

‘Ο ἔκτεταμένος τόπος, ἐπὶ τοῦ ὅποιου ὑπάρχουσιν
αἱ ἔκτεταμέναι αὗται Ἑγραῖ, δηλ. αἱ ἡπειροὶ καὶ τὰ
ἔκτεταμένα ὅδατα, δηλ. οἱ Ὀκεανοί, λέγεται Γῆ,
ἐπὶ τῆς ὅποιας μᾶς διώρισεν ὁ Θεός νὰ κατοικῶμεν.

‘Η γῆ εἶναι μέρος τοῦ Κόσμου, Κόσμου δὲ δύομά-
ζομεν ὅλα ὅμοια τὰ κτίσματα τὰ ὅποια ἔκτισεν ὁ
Θεός, δηλ. τὸν Ἡλιον τὴν Σελήνην καὶ ὅλους τοὺς
ἀστέρας, τοὺς ὅποιους βλέπομεν εἰς τὸν ἀτελεύτητον
θόλον, δστις ἵσταται ἄγνωθεν ἡμῶν· ὁ θόλος οὗτος
ἔχει χρῶμα κυανοῦν καὶ δύομάζεται Οὐρανός.

‘Η γῆ εἶναι ἀστήρ ὅμοιος μὲ ἐκείνους τοὺς ὅποιους
βλέπομεν τὴν νύκτα εἰς τὸν Οὐρανόν.

‘Εγτὸς τοῦ Οὐρανοῦ διακρίνομεν τὴν νύκτα διάφορα
σώματα μικρὰ καὶ μεγάλα, τὰ ὅποια δύομάζονται οὐ-
ράνια σώματα ἢ ἀστέρες. Τὰ σώματα ταῦτα ἢ οἱ
ἀστέρες δὲν εἶναι βεβαίως τόσον μικροὶ ὡσον φαίνο-
ται, ἀλλ’ εἶναι σώματα στρογγύλα καὶ μερικὰ ἐκ
τούτων εἶναι μεγαλείτερα ἀπὸ τὴν γῆν.

Οι ἀστέρες εἶναι τεσσάρων εἰδῶν· 1) ἀπλανεῖς 2)
πλανῆται, 3) κομῆται καὶ 4) δορυφόροι.

Κυριώτερος ἀπὸ ὅλους τοὺς ἀστέρας δι' ἡμᾶς εἶναι
ὁ Ἡλίος, ὃς τις εὑρίσκεται εἰς τὸ κέντρον τῶν Ηλα-
γητῶν, φωτίζων ἡμᾶς ἵνα βλέπωμεν τὰ ἐπὶ τῆς γῆς
ἀντικείμενα καὶ ζωογονῶν αὐτὰ διὰ τῆς θερμότητος
αὐτοῦ.

Ο Ἡλίος εἶναι ἐν ἑκατομμύριον καὶ 400 χιλιάδες
φοράς μεγαλείτερος τῆς γῆς, ἀλλὰ φαίνεται ὅτι εἶναι
μικρότερος αὐτῆς, ἐπειδὴ εἶναι πολὺ μακράν.

Ἐὰν ἀναγωρήσωμεν ἐκ καὶ πέριπατήσωμεν
ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς πρὸς οἰονδήπητε μέρος,
διευθυνόμενοι πάντοτε πρὸς τὸ αὐτό, ἐπὶ τέλους θὰ
ἐπιστρέψωμεν ἐκ τοῦ ἀντιθέτου σημείου ἐκείνουέκ τοῦ
ὅποιου ἀνεγωρήσαμεν.

Διῆτη λοιπὸν ἡ παρατήρησις καὶ ἄλλαι πολλαὶ,
ἀποδεικνύουσιν ὅτι ἡ γῆ εἶναι κυρτὴ, διότι ἀν ἦτο
ἐπιπεδος ἔπρεπε νὰ βλέπωμεν τὸ ἄκρον αὐτῆς.

Τὸ σχῆμα τῆς γῆς εἶνε στρογγύλον καθὼς τὸ πορ-
τοκάλιον τὸ ἔχον ὑψώματα καὶ κοιλώματα.

Ἡ γῆ στρέφεται πέριξ τοῦ ἑαυτοῦ τῆς ἀπὸ δυσμῶν
πρὸς ἀνατολὰς εἰς διάστημα 24 ὥρῶν ἀντικρὺ τοῦ
ἥλιου· ἡ στροφὴ δὲ αὕτη ὀνομάζεται ἡμερησία καὶ
δι' αὐτῆς σχηματίζεται ἡ ἡμέρα καὶ ἡ νὺξ ἡ τὸ
ἡμερονύκτιον.

Διὰ νὰ ἐννοήσωμεν καλλίτερον πῶς στρέφεται ἡ γῆ
πέριξ τοῦ ἑαυτοῦ τῆς, πρέπει νὰ φαντασθῶμεν ὅτι
ἐκ τοῦ ἐνὸς ἄκρου αὐτῆς μέχρι τοῦ ἄλλου διέρχεται
μία βελόνη καὶ διέρχεται αὐτῆς στρέφεται ἡ γῆ.

Ἡ βελόνη αὕτη, ἣν ἐφαντάσθημεν ὅτι διέρχεται ἐκ
τοῦ κέντρου τῆς γῆς ὀνομάζεται "Ἄξων".

Τὰ δύο ἄκρα τοῦ "Αξονος λέγονται Πόλοι" ὁ μὲν ἄνω λέγεται Βόρειος ἢ Ἀρκτικὸς, ὁ δὲ κάτω Νότιος ἢ Ἀνταρκτικὸς πόλος.

"Η γῆ κάμνει καὶ ἀλλην στροφὴν πέριξ τοῦ ἡλίου εἰς διάστημα ἐνδεῖς ἔτους τὴν ἐνιαυσίαν, διὰ τοῦτο συμβαίνουσιν ἐπὶ τῆς γῆς διάφοραι μεταβολαὶ, τὰς ὅποιας ὑγουμάζουμεν "Ωρας τοῦ "Ἐτους ἢ Ἐποχᾶς.

Αἱ ὥραι τοῦ ἔτους εἶναι τέσσαρες : "Εαρ ἢ ἄνοιξις, θέρος ἢ καλοκαίριον, φθινόπωρον καὶ χειμῶν.

Τὸ "Εαρ" ἢ γῆ εἶναι ἐστολισμένη ἀπὸ ώραῖα ἀνθη, πράσινον χλόην, τὰ δένδρα ἀνθίζουσι καὶ ὁ οὐρανὸς εἶναι καθαρός.

Κατὰ τὸ θέρος ἢ καλοκαίριον ἔχομεν ὑπερβολικὴν ζέστην, δῆλοι οἱ καρποὶ ωριμάζουσι καὶ οἱ ἀγθρωποὶ θεριζουσι. Τὸ φθινόπωρον ἀρχίζουσι τὰ φύλλα τῶν δένδρων νὰ πίπτωσι καὶ νὰ κιτρινίζωσι. Τὸν χειμῶνα ἔχομεν ψῦχος ὑπερβολικὸν, βροχὰς, πάγη, χιόνιας κτλ.

"Εκάστη ὥρα τοῦ ἔτους διαρκεῖ τρεῖς μῆνας καὶ ἀρχίζουσι τὸ ἔαρ τὴν 9 Μαρτίου, τὸ θέρος τὴν 9 Ιουνίου, νὰ φθινόπωρον τὴν 11 Σεπτεμβρίου καὶ διεκεμένη τὴν 9 Δεκεμβρίου.

"Ἐὰν παρατηρήσωμεν ἐπὶ τοῦ γεωγραφικοῦ πίνακος θὰ ἴδωμεν ὅτι ὑπάρχουσι διάφοροι γραμμαὶ καμπύλαι καὶ κύκλοι.

Τοιοῦτοι κύκλοι καὶ γραμμαὶ δὲν ὑπάρχουσιν ἐπὶ τῆς σφαίρας, ἀλλ' ἡμεῖς τὰς φανταζόμεθα διὰ νὰ προσδιορίσωμεν ποῦ κεῖται ἔκαστος τόπος, πόσον ἀπέχει τοῦ ἄλλου καὶ δι' ἄλλους λόγους.

Οἱ κύκλοι οὗτοι εἶναι ἕξ : ὁ Ἰσημερινός, οἱ δύο Τροπικοὶ, οἱ δύο Πολικοὶ καὶ ὁ Μεσημβρινός.

"Ο Ἰσημερινός εἶναι εἰς μέγας κύκλος, διερχόμενος

εἰς τὸ μὲσον τῆς σφαίρας καὶ ἀπέχων ἐξ ἵσα τῶν δύο πόλων· διαιρεῖ δὲ τὴν γῆν εἰς δύο ἵσα μέρη τὰ ὅποια ὄνομάζομεν ἡμισφαίρια· Ἐκ τούτων τὸ ἄνω μέρος ὄνομάζεται Βόρειον ἡμισφαίριον, τὸ δὲ κάτω Νότιον· Ὅμοιασθη δὲ ὁ κύκλος αὗτος Ἰσημερινός, διότι, δταν ὁ ἥλιος εὑρίσκεται ἐπ' αὐτοῦ αἱ ἡμέραι εἶναι ἵσαι πρὸς τὰς γύντας.

Οἱ τροπικοὶ εἰναι δύο μικροὶ κύκλοι παράλληλοι εἰς τὸν Ἰσημερινὸν, ἐκ τούτων δὲ εἰναι εἰς τὸ Βόρειον ἡμισφαίριον καὶ λέγεται τροπικὸς τοῦ Καρχίνου, δὲ ἄλλος εἰς τὸ Νότιον ἡμισφαίριον καὶ λέγεται τροπικὸς τοῦ Αἰγαίου. Ὅμοιασθονται δὲ τροπικοὶ, διότι, δταν ὁ ἥλιος φθάσῃ ἐκεῖ, δὲν προχωρεῖ περισσότερον, ἀλλὰ φαίνεται ὅτι σταματᾷ καὶ ἔπειτα στρέψει πάλιν πρὸς τὸν Ἰσημερινόν.

Οἱ Πολικοὶ κύκλοι εἰναι δύο μικροὶ κύκλοι παράλληλοι τοῦ Ἰσημερινοῦ, οἱ δποιοὶ ἀπέχουν ἀπὸ τὸν πόλον, δσον οἱ τροπικοὶ τοῦ Ἰσημερινοῦ, καὶ ὁ μὲν πρὸς τὸ Βόρειον ἡμισφαίριον ὄνομάζεται Ἀρκτικὸς ἢ Βόρειος Πολικὸς Κύκλος, δὲ πρὸς τὸ νότιον, Ἀνταρκτικὸς ἢ Νότιος Πολικὸς Κύκλος.

Ο Μεσημβρινὸς εἰναι ἄλλος μέγας κύκλος, δστις διέρχεται διὰ τῶν δύο πόλων, τέμνει καθέτως τὸν Ἰσημερινὸν καὶ διαιρεῖ τὴν γῆν εἰς δύο ἡμισφαίρια, καὶ τὸ μὲν πρὸς ἀνατολὰς ὄνομάζεται Ἀνατολικὸν, τὸ δὲ πρὸς δυσμὰς Δυτικόν. Ο κύκλος αὗτος ὄνομάζεται Μεσημβρινός, διότι, δταν ὁ ἥλιος φθάσῃ εἰς αὐτὸν κατὰ τὴν ἡμερησίαν του κίνησιν, ἔχουσι μεσημέριον δλοι οἱ τόποι, αἵτινες κείνται ὑπ' αὐτοῦ.

Πᾶς κύκλος διερχόμενος διὰ τῶν πόλων καὶ τέμνων τὴν γῆν εἰς δύο ἵσα μέρη ὄνομάζεται Μεσημβρινός. Οἱ Γάλλοι

θεωροῦσιν ὡς πρῶτον καὶ σταθερὸν Μεσημβρινὸν τὸν διερχόμενον διὰ τοῦ ἀστεροσκοπείου Παρισίων, οἱ Ἀγγλοι τὸν τοῦ Δονδίνου καὶ οἱ Γερμανοὶ τὸν διὰ τῆς νήσου Φέρου κειμένης εἰς τὸ ΒΔ. τῆς Ἀφρικῆς.

Πᾶς κύκλος καθὼς καὶ ὁ Μεσημβρινὸς καὶ ὁ Ἰσημεριγὸς ὑποτίθενται διτε εἶναι διηρημένοι εἰς 360 μοίρας. Μοίραν δὲ ὄνομάζομεν εἰς τὴν γεωγραφίαν τὸ ἐν τριακοσιοστὸν ἔξικοστὸν παντὸς κύκλου. Ἐκάστη μοίρᾳ ὑποδιαιρεῖται εἰς 60 πρῶτα λεπτὰ, καὶ ἕκαστον πρῶτον λεπτὸν εἰς 60 δεύτερα λεπτά. ‘Η μοίρα παριστάνεται τοιουτορόπως ο τὸ λεπτὸν’ καὶ τὸ δεύτερον”.

Τὸ διάστημα τόπου τίνος ἀπὸ τὸν Ἰσημερινὸν ὄνομάζεται Πλάτος, τὸ δὲ διάστημα ἀπὸ τοῦ πρώτου Μεσημβρινοῦ λέγεται Μῆκος· ἀριθμεῖται δὲ εἰς μοίρας, ἐπάνω εἰς τὸν Μεσημβρινὸν, ὅστις διέρχεται ἀπὸ τοῦτον τὸν τόπον.

ΣΗΜ. “Ἄς δεῖξῃ ταῦτα ὁ μαθητὴς ἐπὶ τοῦ χάρτου ἢ ἐπὶ τῆς σφαίρας καὶ ἃς σχεδιάσῃ αὐτὰ ἐπὶ τοῦ μαυροπίγακος.

Οἱ κύκλοι μᾶς δεικνύουσιν, ὅτι ἡ γῆ διαιρεῖται εἰς πέντε διαιρέσεις, τὰς ὁποίας ὄνομάζομεν Ζώνας. Αἱ ζῶναι αὗται παριστάνουσιν, ὅτι δὲν ὑπάρχει εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς γῆς ἡ αὐτὴ θερμότης καὶ τὸ αὐτὸν φῦχος.

‘Η βόρειος καὶ Νότιος Κατεψυγμένη Ζώνη εὑρίσκονται ἡ μὲν εἰς τὸ βόρειον, ἡ δὲ εἰς τὸ νότιον ἡμισφαίριον, μεταξὺ τῶν πόλων καὶ τῶν πολικῶν κύκλων· εἰς τὰς δύο ταύτας ζώνας τὸ φῦχος εἶναι δριμύτατον καὶ ἡ γῆ εἶναι πάντοτε ἐσκεπασμένη ἀπὸ πάγη.

‘Η Βόρειος Εὔχρατος Ζώνη εὑρίσκομένη πρὸς βορρᾶν τοῦ Ἰσημερινοῦ μεταξὺ τοῦ Τροπικοῦ τοῦ Καρκίνου καὶ τοῦ Βορείου Πολικοῦ κύκλου καὶ ἡ Νότιος Εὔ-

κρατος Ζώνη πρὸς Νότου τοῦ Ἰσημερινοῦ μεταξὺ τοῦ Τροπικοῦ τοῦ Αἰγάλεω καὶ τοῦ Νοτίου Πολικοῦ Κύκλου. Εἰς τὰς εὐκράτους ταύτας ζώνας ἡ θερμότης καὶ τὸ φῦχος εἶναι μέτριον. Ἡμεῖς λοιπὸν κατοικοῦμεν εἰς τὴν χώραν ἐκείνην, ἥτις εὐρίσκεται εἰς τὴν Βόρειον Εὔκρατον Ζώνην· διὰ τοῦτο ἡ θερμότης καὶ τὸ φῦχος εἶναι μέτρια. Η διακεκαυμένη εὐρίσκεται μεταξὺ τῶν δύο τροπικῶν ἔχουσα ἐν τῷ μέσῳ τὸν Ἰσημερινόν· ὀνομάσθη δὲ οὕτως, ἐπειδὴ καὶ εἰς τοὺς τόπους, οἵτινες ὑπάρχουσιν ἐπ' αὐτῆς ἐπικρατεῖ ὑπερβολικὴ θερμότης.

‘Ο διάφορος βαθὺς τοῦ φύχους καὶ τῆς θερμότητος, δστις ἐπικρατεῖ εἰς ἔκαστον τόπον ὄνομάζεται Κλίμα.

‘Ο ἀήρ, δστις περικυκλόνει δῆλην τὴν σφαῖραν τῆς γῆς δνομάζεται Ἀτμόσφαιρα. ‘Ο ἀήρ χρησιμεύει ἵνα ἀναπνέουσι τὰ ἐπὶ τῆς γῆς ζῶα καὶ φυτά.

‘Ἐπὶ τῆς γῆς ζῶσιν ἀνθρώποις ἔχοντες διάφορον χρῶμα καὶ κατασκευὴν προσώπου. ‘Ως ἐκ τῆς διαφορᾶς τοῦ χρώματός των διαιροῦνται οἱ ἀνθρώποι εἰς πέντε φυλάς. Αἱ φυλαὶ αὗται εἶναι αἱ ἑξῆς : 1) Ἡ Λευκὴ ἡ Καυκασία φυλὴ. εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκομεν καὶ ἡμεῖς. Οἱ ἀνθρώποι τῆς φυλῆς ταύτης ἔχουσι τὸ δέρμα λευκὸν, τὰ μαλλία μακρὰ καὶ λεῖα καὶ τὸ πρόσωπον ὠσειδές. 2) Ἡ Μογγολικὴ φυλὴ, τῆς ὀποίας οἱ ἀνθρώποι ἔχουσι πρόσωπον πλατύ, βίνα μακρὰν, χείλη παχέα, δρθαλμούς στενούς καὶ πλαγίους, κόμην ἀραιὰν καὶ χρῶμα τοῦ δέρματος κύτρινον. 3) Ἡ Αἰθιοπικὴ φυλὴ τῆς ὀποίας οἱ ἀνθρώποι ἔχουσι χρώμα μαῦρον, χείλη παχέα καὶ βίνα πλατεῖαν. 4) Ἡ Ἀμερικανικὴ τῆς ὀποίας οἱ ἀνθρώποι ἔχουσι χρῶμα ἔρυθρὸν, πρόσωπον τριγωνικὸν καὶ πώγωνα ἀραιόν καὶ 5) ἡ Μαλαιϊκή.

ΤΕΛΟΣ.

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ.

"Ἐνεκα τῆς σπουδῆς, μεθ' ᾧς ἐξετυπώθη τὸ βιβλίον παρεισέφρησαν τυπογραφικά τινα λάθη.
Ἐλπίζων δὲ ὅτι θέλω τύχει τῆς ἐπιεικείας τῶν ἀναγνωστῶν, σημειῶ τὰ κυριώτερα.

B:6L. A', Σελ. 37, Στιχ. 11. — τῶν δὲ θηλέων τὰ ἔξης 4.
Τὸ κεντρικὸν παρθεναγωγεῖον.. κτλ.

ΒΙΒΛΙΟΔΕΤΕΙΟΝ Κηφισοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής
Δ.Κ.ΠΑΜΠΙΟΥΚΔΖΙΑΝΗ

Πηφιλοποίησε από το Ιωνικό Εκπαιδευτικό Πολτό